

ISTEN TANÚSÁGTEVŐI
AZ ŐT NEM ISMERŐK
KÖRÉBEN

Biblia-tanulmányok

2015 július–szeptember

Isten tanúságtevői
az Őt nem ismerők körében

Biblia-tanulmányok
(2015. július–szeptember)

Biblia-tanulmányok
(2015. július–szeptember)

ISTEN TANÚSÁGTEVŐI AZ ŐT NEM ISMERŐK KÖRÉBEN

*„Ahogy Te küldtél engem e világba,
úgy küldtem én is őket e világba”
(Jn 17,18)*

Spalding Alapítvány
Budapest, 2015

A tanulmányokat összeállította:
Balogh Gábor (4.), Holló Péter (9.),
Kovács Zoltán (10–13.), Neparáczki Nándor (2.),
Reisinger János (6.), Somogyi Lehel (1.),
Soós Attila (5.), Vankó Zsuzsa (3., 7–8.)

Kiadja a SPALDING ALAPÍTVÁNY
2051 Biatorbágy, Füzes u. 83/A
Telefon: 06-23/820-830; 06-20/569-7510;
e-mail: spalding@spalding.hu
Felelős kiadó: az alapítvány kuratóriumának elnöke
Borítóterv: Füleky Adrienn
Tipográfia és nyomdai előkészítés: Spalding Alapítvány
Nyomdai munkák: Mondat Kft., Vác
Felelős vezető: Nagy László
www.mondat.hu
ISBN 978-615-5488-06-1

TARTALOM

Tanácsok a tanulmányok egyéni és közös átvételéhez	7
Bevezetés	13
<u>1. tanulmány – július 4.</u> Séth, Énókh és Noé bizonyágtevése a vízözön előtti világban	15
<u>2. tanulmány – július 11.</u> Ábrahám bizonyágtevése a kánaániták között – József és Mózes bizonyágtétele Egyiptomban	30
<u>3. tanulmány – július 18.</u> Salamon király bizonyágtétele Sába királynőjének	45
<u>4. tanulmány – július 25.</u> Egy izraeli kislány, Jónás próféta és Ezékiás király missziója	57
<u>5. tanulmány – augusztus 1.</u> Dániel bizonyágtevése a babiloni udvarban	71
<u>6. tanulmány – augusztus 8.</u> Eszter és Márdokeus, Ezsdrás és Nehémiás bizonyágtétele a Perzsa Birodalomban	89
<u>7. tanulmány – augusztus 15.</u> A mennyből jött tanúságtevő. Jézus, az evangélisták példaképe	110

8. tanulmány – augusztus 22.

**Jézus felkészíti a tizenkét, majd a hetven tanítványt
a bizonyosságtevő szolgálatra**

(Mt. 10. fejt.; Lk. 10. fejt.)

124

9. tanulmány – augusztus 29.

**A Krisztusról szóló evangélium első hírnökei
a pogányok között**

(Ap csel 8–11. fejt.)

138

10. tanulmány – szeptember 5.

Pál első misszióútja. Tapasztalatok és tanulságok

(Ap csel 13–14. fejt.)

153

11. tanulmány – szeptember 12.

**Pál második misszióútja. Tapasztalatok
és tanulságok**

(Ap csel 15,36–18,22)

172

12. tanulmány – szeptember 19.

**Pál harmadik misszióútja. Tapasztalatok
és tanulságok**

(Ap csel 18,23–21,19)

193

13. tanulmány – szeptember 26.

**A fogoly Pál bizonyosságtevése helytartók
és királyok előtt**

(Ap csel 21,27–28. fejt.)

212

Igék minden napra (július–szeptember)

229

Tanácsok a tanulmányok egyéni és közös átvételéhez

A szombatiskola célja, rendeltetése

Mindenekelőtt azt kell tisztáznunk, hogy mi a szombatiskola rendeltetése? Az, hogy **megtanítsa „igeileg” gondolkozni és gyakorlati életünket ehhez igazítani.** Közelebbről: A Szentírás megtanít a következetes, igazságos gondolkodásra. Ez a gondolkodásmód azután átplántálódik lelkivilágunkba, a sajátunkká lesz. A hétköznapi életben is az Isten Igéjéből tanult, világos elvek szerint fogunk gondolkozni, átlátni helyzeteket vagy kísértéseket. Jézus panasza a farizeusokat és az írástudókat illetően így hangzott: *„Az Ő igéje nincs maradandóan bennetek.”* (Jn 5,38) Nehogy ránk vonatkozóan is igaz legyen ez! A szombatiskolának azt a célt kell szolgálnia, hogy az Ige tanításai *„maradandóan”* beépüljenek a gondolkodásunkba, szinte a sejtjeinkbe, és ezáltal a mindennapi életünkbe.

Fontos, hogy a szombatiskola ne a laodiceai önelégültséget növelje, ne azt ismétелgesse, amit úgyis tudunk, hanem új, növekvő ismeretekhez segítsen. Szükséges, hogy a felfedezés, az új ismeretek és a mélyebb megértés örömet adjon.

Jézus visszajövele, illetve a nagy próbatétel ideje előtt életfontosságú, hogy Isten Igéje „maradandóan” belénk vésődjék,

továbbá hogy „*minden igével éljünk, amely Isten szájából származik*” (Mt 4,4). „*Az utolsó nagy küzdelemben csak azok állnak meg, akik jól megerősítették értelmüket a Szentírás igazságival.*” (Korszakok nyomában/A nagy küzdelem, A Szentírás védőbástya c. feje.)

Tanácsok az otthoni tanuláshoz

Javasoljuk, hogy az egyes kérdésekre jól átgondolva fogalmazzuk meg és írjuk be a választ a megjelölt igék alapján, belefoglalva válaszukba az ige vagy az igék jellegzetes kulcskifejezéseit is. A kérdés és az igék után, illetve a válasz előtt, zárójelben található kérdések rávezető kérdésekként szolgálnak. Abban kívánunk segíteni, hogy különösképpen mit figyeljünk meg az idézett igékben.

A válasz utáni megjegyzésekben – különösképpen az Ellen G. White idézetekben – húzzuk alá azokat a gondolatokat, amelyek a legjobban megragadtak bennünket, vagy valamilyen szempontból fontosnak látjuk ráirányítani a figyelmet a közös átvételnél is. A megjegyzésben felvetett kérdéseken is gondolkodjunk el, keressünk választ rá magunkban. Ez az otthoni felkészülés lényege.

Tanácsok a tanulmányok közös megbeszéléséhez

A közös átvételnél viszont mind a tanítók, mind a résztvevők vigyázzanak arra, hogy ne vigyenek bele a tanulmányba több és újabb igét, valamint kérdést az abban eredetileg belefoglaltakon kívül. Ez nem jelenti azt, hogy nem hivatkozhatunk va-

lamily igére vagy gondolatra a kijelölt igék szövegösszefüggéseként a Biblia bármely részéből. De ne vonjuk bele ezek részletes taglalását a tanulmány átvételébe. Ne bővítsük ki a tanulmányt elágazó utalásokkal, ahhoz csak távolról kapcsolódó új gondolatokkal. Úgyszintén ne mélyedjünk el olyan részletekben, amelyek a tanulmány fő gondolatmenetéhez képest nem olyan lényegesek, és nem viszik előbbre, nem segítik elő a döntő eszmék jobb megértését. Minden tanító tisztázza magában, hogy mi az egyes tanulmányok fő mondanivalója, üzenete, gondolatmenete, és vigyázzon, hogy ezt ne gyengítse, ne homályosítsa el bővítésekkel, a kérdések egyéni megváltoztatásával, s ne vesszen el a részletekben. Ügyeljünk arra is, hogy a kérdések mindig elhangozzanak, világosan elkülönítve, hogy mindenki jól tudja követni a közös átvételt.

Mindez a következő okokból szükséges: A szombatiskola olyan Biblia-tanulmányozásra akar nevelni, mint amelyet az alábbi sorok jellemeznek: *„Vegyünk egy szöveget, osszpontosítsuk rá a figyelmünket, és tegyük feladatunkká, hogy kiderítsük azt a gondolatot, amelyet Isten abban a szövegben adott számunkra. Mindaddig elmélkedjünk ezen a gondolaton, amíg elsajátítjuk és biztosan tudjuk, hogy mit szól az Úr.”* (Ellen G. White: *Jézus élete*. Válság Galileában c. fej.) A tanító által készített új kérdések, hozzátoldások, részletekbe mélyedések csak akadályozzák a figyelem összpontosítást, a logikusan gondolkodó Biblia-tanulmányozás és Biblia-ismeret kifejlődését a résztvevőkben.

Az egyéni gondolatoknak nagy tere marad akkor is, ha az egyes tanulmányok eredeti kérdéseihez, igéihez és fő gondolatmenetéhez ragaszkodunk. A Biblia igéi szinte kimeríthetetlenül tartalmaznak rejtett kincseket. A megjelölt igékben is felfedezhet mindenki olyan gondolatokat vagy megláthat olyan

szempontokat, amelyekre a tanulmány nem hívta fel a figyelmet. A megjegyzések feldolgozásánál ugyanez érvényes. Ezen kívül egyéniségünknek és személyes tapasztalatainknak megfelelően különböző megvilágításban látjuk meg ugyanazt a dolgot, és így tudjuk megláttatni egymással is. A gyakorlati alkalmazás tekintetében is sok új, egyéni megfigyelést oszthatunk meg egymással. Ez mind gazdagítja és igen hasznossá teszi a szombatiskola közös átvételét. De a tanulmány megadott vázától nem szabad eltérni, elkalandozni, mert ez a legjobb szándék mellett vagy ellenére sem lesz hasznos.

Lelki-szellemi lényünk törvénye, hogy egy alkalommal csak két-három világosan kifejtett és megértett gondolatot tudunk felfogni és elraktározni az emlékezetünkben. A szombatiskola közös átvételénél is igaz a mondás, hogy ha a kést a kellő ideig élezzik, akkor éles lesz, de ha tovább folytatják a műveletet, akkor már nem élesedni fog, hanem tompulni kezd. Ezért az időre is vigyázzunk, ne nyújtsuk el a szombatiskola átvételét időben. Kezdő és záró imával együtt egy órát vegyen igénybe a közös átvétel. A szombatiskolára is igaz az, amit Ellen G. White a prédikátoroknak írt a prédikációkra vonatkozóan:

„Az... Üzenetet ne hosszú, fárasztó előadásban közöljük az emberekkel, hanem rövid, találó beszédekkel... Ha az előadót áthatotta az üzenet fontossága, akkor különösen legyen elővigyázatos... Nehogy többet nyújtson a hallgatóinak, mint amennyit az emlékezetükben tudnak tartani. Ne higgyétek, hogy hallgatóitok mindent felfogtak, amit előadtatok nekik, ha egy témát átvettetek velük. Egyszerű, világos beszéddel adjatok rövid tanításokat, és azokat többször ismételjétek... Gyakran azzal telik el az idő, hogy egyes, kisebb jelentőségű pontokat gondosan magyaráznak... A fő pontokat olyan világosan és erővel hangsúlyozzuk, amennyire ez szóval és logikus érvekkel

megtehető... Még az önmagukban világos, egyszerű igazságokat is el lehet takarni szavakkal úgy, hogy zavarosak és érthetetlenek lesznek.” (Ellen G. White: *Az evangélium szolgálói*. Gyakorlati javaslatok c. fejelet)

A jó szombatiskolai átvétel olyan, mintha „palántaültető fával” helyeznénk a résztvevők elméjébe az isteni kinyilatkoztatás néhány világos, a gyakorlatra is alkalmazott tanítását, ez ige szerint: „...*Mint a szegek, erősen le vannak verve a gyülekezetek tanítóinak szavai, melyek egy pásztortól adattak.*” (Préd 12,13)

Sokat veszítenek azok, akik mellőzik a szombatiskola istentiszteleten való részvételt (és netán a tanulmányok otthoni gondos átvételét is)! Buzdítsuk egymást a szombatiskola újbóli felfedezésére, megelevenítésére!

Bevezetés

Negyedévi tanulmányaink „Isten misszionáriusai”-ról, bizonyágtevőiről szólnak, akik az Őt nem ismerők körében hirdették az örökkévaló „jó hírt”. Úgy tanulmányozzuk az egyes tanúságtevőkről és szolgálatukról szóló bibliai feljegyzéseket, hogy eközben állandóan szem előtt tartjuk az adventnép misziós megbízatását is. Vonjuk le a szükséges következtetéseket és tanulságokat önmagunkra, szolgálatunkra vonatkozóan!

A múltbeli bizonyágtevők állhatatos buzgalma, áldozatkészsége a laodiceai gyülekezet „langyosságával”, hanyagságával, az Istent nem ismerők iránti közönyével szembesít minket. Buzdítsanak együttérzésre e tanulmányok az igaz Isten ismeretének hiányától szenvedő világ iránt, kiáltsák a fülünkbe Jézus felhívását: „Légy buzgó, és térj meg!” (Jel 3,19)

Vankó Zsuzsa

Séth, Énókh és Noé bizonyágtevése a vízözön előtti világban

Bevezetés

Tanulmányunk a bűnesettől a vízözönig terjedő időszakot tekintti át az ekkor élt bizonyágtevők szempontjából. Külön foglalkozunk azokkal az állapotokkal, amelyek miatt szükségessé vált az emberek figyelmeztetése, és amennyire a rövid beszámolók megengedik, megvizsgáljuk, miről prédikáltak e kor prófétaí. Érdemes megvizsgálni a párhuzamokat e kor és mai világunk között.

Milyen torzulásokat figyelhetünk meg Káin és leszámozottai életében nem sokkal a bűneset után?

1

1Móz 4,3.5.8–9.13 | Lőn pedig idő múltával, hogy Káin ajándékot vitt az Úrnak a föld gyümölcséből... [Erre] nem tekintett az Úr, amiért is Káin haragra gerjedt, fejét lecsüggesztette... Szólt, beszélt Ábellel, az ő atyjafiával, s mikor a mezőn voltak, rátámadt Káin Ábelre... és megölte őt. Mondta az Úr Káinnak: Hol van Ábel, a te atyádfia? Ő pedig mondta: Nem tudom. Avagy őrizője vagyok az én atyámfiának?

...[Az Úr ítélethirdetése után] mondta Káin az Úrnak: Nagyobb az én büntetésem, hogysem elhordozhatnám.

1Móz 4,17 | Káin... épített várost, és nevezte azt az ő fia nevé-ről Hanókhnak.

1Móz 4,19.23–24 | Lámekh pedig vett magának két feleséget, az egyiknek neve Háda, másiknak neve Cilla...

Akkor mondta Lámekh az ő feleségeinek: Óh, Háda és Cilla, hallgassatok szómra, Lámekh feleségei, halljátok beszédemet: embert öltem, mert megsebzett, ifjat öltem, mert megütött. Ha hétszeres bosszú Káinért, hetvenhétszeres Lámekhéért.

Júd 11 | Jaj nekik, mert Káin útján indultak el...

Miért nem tudta elfogadni Isten Káin „áldozatát”? Minek az előjele volt a harag és a csüggedés Káin részéről? Milyen új kor-szak kezdődött Káin gyilkosságával? Mi miatt sajnálkozott Káin az ítélet kihirdetése után? Milyen további romlást idéz-hetett elő az első város megépítése? Milyen következményei let-tek a többnejűség elterjedésének? Láthatjuk-e a bűnbánat jeleit Lámekhnél gyilkossága után?

A bűneset legsúlyosabb következménye az emberi természet megromlása volt. Káin nem Isten útmutatása szerint mutatott be áldozatot. Nem bűnbánatot és kegyelemért folyamodást kifeje-ző áldozatot mutatott be, hanem „ajándékot” vitt Istennek, ami önhittségéről tett tanúságot, ezért Isten azt nem fogadhatta el. Megalázkodás helyett irigység lett úrrá Káinon testvére, Ábel

íránt, aki az isteni rendelés szerinti áldozatot mutatott be, ami elfogadást nyert. Harag öntötte el és önsajnálát töltötte be. A gonosz gondolatok és érzések „melengetése” végül gyilkosságba torkollott. Káin gyilkossága példaként szolgált a későbbi nemzedékek számára: elterjedt az „ököljog”, az erőszakos önbíráskodás. A városi életforma és a többnejűség bevezetése további bűnök melegágya lett. „Káin útja” az erkölcstelenség jelképévé vált az Újszövetségben. Mindnyájunknak vigyáznunk kell, hiszen ösztönös természetünknek engedve „Káin útjára” léphetünk mi is.

Mi változott meg Séth fellépésével? Milyen hatása volt bizonyágtevéseinek? Mi történt azonban utódaival a későbbiekben?

2

1Móz 4,26 | Séthnek is született fia, és nevezte nevét Énósnak. Akkor kezdték segítségül hívni az Úr nevét.

(Vö.) **1Móz 6,2** | Látták az Isten fiai az emberek leányait, hogy szépek azok, és vettek maguknak feleséget mindazok közül, akiket megkedveltek.

.....

.....

.....

Milyen reménységet nyújtott Ádámnak Séth születése (1Móz 4,25)? Mikor és kik kezdték segítségül hívni az Urat? Milyen embercsoportra utal ez? Kikre utal az „emberek leányai” kifejezés? Miért és hogyan keveredett össze a két embercsoport? Milyen tanulsága van ennek számunkra?

Kevés információval rendelkezünk Séth életútjával kapcsolatban. Ádám és Éva harmadik fiúgyermekéként született a teremtés után 130 évvel, és a leghosszabb életű emberek között (912 évig élt) tarthatjuk számon. Séthre szülei mint Ábelért való „kárpótlásra” tekintettek, amit a névadás is tükrözött. (A Séth név jelentése valószínűleg: kárpótlás.) Séth és Énós által új korszak kezdődött a bűneset után. Kezdett kialakulni egy olyan hívő népcsoport, amely továbbvitte az Ábel által gyakorolt igaz istentiszteleti formát. A séthiták átéreztek saját tehetetlenségüket a gonosszal szemben, ezért „*az Úr nevét hívták segítségül*”. Ez jelzi, hogy fontos szerepe volt életükben az imádságnak. A séthiták „*Isten fiaiként*” másfél évezreden át voltak az igaz Isten-ismeret őrizői, Énokh és Noé is ehhez a csoporthoz tartozott (vö. 1Móz 5. fej.). Bizonyosságtevő szolgálatuk eredményét azonban csaknem semmivé tette utódaiknak az „*emberek leányaival*”, vagyis Káin leszármazottaival való összeházasodása és összevegyülése.

„Séth... nemes jellemű volt, Ábel nyomdokain járt. Ő sem örökölt több jó tulajdonságot a természetében, mint Káin... Ádám büntetlenek teremtett, Séth azonban már, csakúgy mint Káin, szülei bűneset nyomán megromlott természetet örökölte. Ugyanakkor... az igazság ismeretében neveltetett. Isten kegyelméből az Urat szolgálta és tisztelte. Arra törekedett – ahogy Ábel is tette volna, ha életben marad –, hogy bűnös embereket Istenhez vezessen, hogy Teremtőjüket tiszteljék, és neki engedelmeskedjenek. Egy ideig a két csoport [a kainiták és a séthiták] elkülönülten éltek... Ameddig ez az elkülönültség tartott, Séth utó dai tisztán őrizték Isten tiszteletét. Azonban az idő múlásával felbátorodtak, és összevegyültek a kainitákkal. Ez a tár-

sulás a legrosszabb következményeket vonta maga után... Mivel a romlottak közé vegyültek, lelkületben és tettekben hozzájuk hasonlóvá váltak. Semmibe vették a hetedik parancsolat korlátozásait, és »vettek maguknak feleségeket mindazok közül, akiket megkedveltek«. Séth gyermekei is »Káin útját« járták (Júd 11), csakis világi jólétükkel, élvezeteikkel törődtek, Isten parancsolatait viszont figyelmen kívül hagyták.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféták*, Séth és Énókh c. fejt.)

Mire kapott megbízatást Énókh? Mi tette hitelessé a szolgálatát?

3

1Móz 5,21–24 | Élt pedig Énókh hatvanöt esztendő, és nemzette Methuséláht. Énok Istennel járt, miután Methuséláht nemzette, háromszáz esztendeig; és nemzett fiaikat és leányokat. És lőn Énókh életének ideje háromszázhatvanöt esztendő. Mivel Énókh Istennel járt, eltűnt, Isten magához vette.

Júd 14–15 | Ezekről is prófétált pedig Énókh, aki Ádámtól fogva a hetedik volt, mondván: Íme eljött az Úr az ő sok ezer szentjével, hogy ítéletet tartson mindenek felett, és feddözzék mindazok ellen, akik közöttük istentelenek, istentelenségük minden cselekedetéért, amelyekkel istentelenkedtek, és minden kemény beszédért, amelyet az istentelen bűnösök őellene szóltak.

Zsid 11,5 | Hit által vitetett fel Énókh, hogy ne lásson halált, és nem találták meg, mert Isten felvitte őt. Felvitetése előtt bizonyágot nyert afelől, hogy kedves volt Istennek.

.....

.....

Miből állt Énókh prófétai szolgálata, és mi volt a tartalma igehirdetéseknek? Miért beszélt az Úr dicsőséges megjelenéséről, holt ez időben még igen távol esett tőle? Milyen kapcsolat fedezhető fel prédikációja és az ún. hármaskor angyali üzenet között? Miért mondható, hogy az ítélet bejelentése is „evangéliumhirdetés” volt? Mit jelenthetett Énókh „Istennel járása” a gyakorlatban? Milyen további bizonyosságot szolgáltathatott az emberek számára váratlan „eltűnése”? Milyen példát nyújt számunkra Énókh élete és szolgálata?

Énókh (nevének jelentése bizonytalan) Járed fiaként a teremtés után több mint 600 évvel született, a hetedik nemzedék tagjaként. Fia, Methusélah (a köznyelvben: Matuzsálem) a legnagyobb életkort megélt ember a Bibliában (969 év). Énókhot fontos „prófétai”, vagyis igehirdetői feladattal bízta meg Isten, aminek a tartalmát csak Júdás apostol leveléből ismerjük. Énókh a közlő ítéletről beszélt igehirdetésében. Szókimondó, határozott bizonyosságtétele miatt nem lehetett népszerű az üzenete: nem a világ fokozatos megjavulásáról, hanem az „istentelenség” megbüntetéséről szólt. Külön szólt Énókh a „kemény beszédekről”, ami utal arra, hogy nagy súllyal esnek latba a hazug és gonosz szavak a végítéletben.

Énókh jelleme „aranyfedezetként” hitelesítette igehirdetését. Folyamatos „Istennel járása”, a gyakorlatban megélt hite állandó feddésként hatott környezetére. Tiszta élete és bátor kiállása számunkra is követendő példa: jó lenne látni ma is valódban „Istennel járó” keresztényeket.

„Énókh nem elragadtatásokban és látomásokban járt Istennel, hanem a mindennapi élet kötelességeinek teljesítése közben. Nem vált a világtól teljesen elzárkózó re-

metévé, mert hiszen Istenért végzendő feladata volt ezen a földön. Családjában, emberi kapcsolataiban, mint férj és apa, mint barát és polgár Isten állhatatos, rendíthetetlen szolgálja volt... Énókh az igazság prédikátora lett azáltal, hogy hirdette az embereknek mindazt, amit Isten kijelentett néki... Munkája nem korlátozódott csupán Séth lezármazottaira. Azon a földön is, ahová Káin menekült Isten színe előtt, hirdette a csodálatos dolgokat, amelyek látomásban tárultak fel előtte... Énókh tevékeny, dolgos élete közepette is fenntartotta Istennel való bensőséges kapcsolatát... Az Istennel való érintkezés révén Énókh mindinkább átalakult Isten képmására.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféta*k, Séth és Énókh c. fej.)

Milyen állapotok alakultak ki a földön, amelyek elkerülhetetlenné tették a közelgő ítélet bejelentését? Miért Noét választotta Isten erre a feladatára?

4

1Móz 6,3–9.11 | Mondta az Úr: Nem fog küzdeni az én lelkem örökké az emberrel, mivelhogy test ő, legyenek az ő napjai százhusz esztendő.¹ Óriások voltak a földön abban az időben, sőt még azután is, mikor Isten fiai bementek az emberek leányaihoz, és azok gyermekeket szültek nekik. Ezek ama hatalmasok, akik eleitől fogva híres-neves emberek voltak. És látta az Úr, hogy megsokasult az ember gonoszsága a földön, hogy szíve gondolatának minden alkotása szüntelen csak gonosz. Megbánta azért az Úr, hogy teremtette az embert a földön, bánkódott az ő szívében. Mondta az Úr: Eltörlöm az embert, akit

1 Pontosított fordítás szerint.

teremtettem, a föld színéről, az embert, a barmot, a csúszó-mászó állatokat, és az ég madarait, mert bánom, hogy azokat teremtettem. De Noé kegyelmet talált az Úr előtt. Noénak pedig ez a története: Noé igaz, tökéletes férfiú volt a kortársai² között. Istennel járt Noé...

A föld pedig romlott volt Isten előtt, és megtelt a föld erőszakoskodással.

Jób 2,15–17 | Az ősvilág ösvényét követed-e, amelyen az álnok emberek jártak, akik időnap előtt ragadtattak el, és alapjukat elmosta a víz? Akik ezt mondták Istennek: távozzál el tőlünk! És mit cselekedett velük a Mindenható?

.....

Milyen következményei lettek az emberek szaporodásának? Miért százhusz évet kapott az emberiség a megtérésre? Milyen mértékig uralkodott el a gonoszság? Mit jelent az, hogy az ember „szíve gondolatának minden alkotása gonosz” volt? Tagadták-e Isten létezését? Mit jelent Isten „megbánása”? Milyen jellemzést ad a leírás Noéről? Hogyan juthatott tökéletességre Noé ilyen körülmények között?

Az emberiség gyors számbeli növekedését az erkölcsiség folyamatos romlása kísérte. Mindez mintegy másfél évezred után oda vezetett, hogy minden gondolat, alkotás, találmány már csak a gonoszságot szolgálta, és a föld emiatt „erőszakoskodással” telt meg. Isten ítélete nélkül sem lett volna sokáig fenntart-

2 Pontosított fordítás szerint.

ható egy ilyen világ. A vízözön előtt élő embereknek volt ismeretük Istenről, de büszkén elutasították kegyelmét. Isten ennek ellenére még hosszú időt, százhusz évet rendelt el „türelmi” időszaként, megtérőket keresve. Noé „kegyelmet talált”, ami jelzi, hogy Isten ítéletei minden korban szelektívek voltak, vagyis csak azokat érték, akik nem voltak hajlandók változtatni életükön. Noé példája azt mutatja, hogy ilyen romlottság közepete is lehetséges tiszta, erkölcsös életet élni. Életszentségünk soha nem lehet környezetünk erkölcsi állapotának a függvénye.

„Az emberek megfélelkeztek Istenről, és saját képzeletük alkotását imádták. Ennek következtében egyre romlottabbakká váltak. A zsoltáríró elmondja, milyen hatást gyakorol követőire a bálványok imádása: »Hasonlók lesznek azokhoz készítőik, és mindazok, akik bíznak bennük.« (Zsolt 115,8) Az emberi értelem törvényszerűsége, hogy szemlélés által alakul át. Az ember nem emelkedhet magasabbra, mint amilyenek az igazságról, tisztaságról és szentségről alkotott fogalmai. Ha a lélek sohasem emelkedik az emberi színvonal fölé, ha sohasem emelkedik fel, hogy hit által a végtelen szeretetet és bölcsességet szemlélje, akkor folyamatosan egyre mélyebbre és mélyebbre süllyed. A bálványok imádói istenségeiket emberi tulajdonságokkal és szenvedélyekkel ruházták fel, és így jellemeszményük a bűnös emberéhez alacsonyodott le.

Isten zsinórmértékül adta a parancsolatait az embernek, törvényét azonban áthágták, aminek minden elképzelhető bűn lett a következménye. Az emberek gonoszsága nyílt és vakmerő volt, az igazságot, a jogot porba tiporták, az elnyomottak kiáltása pedig az égig hatolt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az özönvíz c. feje.)

5

Miből állt Noé bizonyágtevő szolgálata? Milyen volt fogadtatása?

1Móz 6,13–14.17–18.22 | Mondta azért Isten Noénak: Minden testnek vége elérkezett előttem, mivelhogy a föld erőszakoskodással telt meg általuk, és íme, elvesztem őket a Földdel egybe. Csinálj magadnak bárkát góferfából, rekesztékeket csinálj a bárkában, és szurkozod meg belül és kívül szurokkal...

Én pedig, íme, özönvizet hozok a földre, hogy elveszessek minden testet, amelyben élő lélek van. De veled szövetséget kötök, bemész a bárkába, te és a te fiaid, feleséged, és a te fiaid feleségei...

Úgy cselekedett Noé; amint Isten parancsolta néki...

Zsid 11,7 | Hit által tisztelte Isten Noét, mikor megintetvén a még nem látott dolgok felől, háza népe megtartására bárkát épített, amely által kárhoztatta e világot, és a hitből való igazság örökösévé lett.

2Pt 2,5 | [Isten] a régi világnak sem kedvezett, de Noét, az igazság hirdetőjét, nyolcadmagával megőrizte, özönvízzel borítva el az istentelenek világát.

1Móz 7,23 | Eltörölt az Isten minden állatot, amely a föld színén volt, az embertől a baromig, a csúszó-mászó állatig, és az égi madárig, mindenek eltöröltettek a földről, csak Noé maradt meg, és azok, akik vele voltak a bárkában.

Milyen gondolatokat ébreszthetett Noé kortársaiban a bárka építése? Mennyire tűnt elképzelhetőnek egy világméretű özönvíz? Mit jelent az, hogy Noé a bárka építése által „kárhoztatta

a világot”? Mit tett még Noé a bárka építése mellett? Mi minden igazolhatta az általa hirdetett üzenetet? Mi lehetett az oka az elutasításnak? Eredménytelen volt-e teljesen Noé szolgálata?

Isten különleges feladattal bízta meg Noét (nevének jelentése: vigasztalás), egy nagyméretű (kb. 135 m hosszú és 14 m magas), háromszintes úszó erődítmény, bárka elkészítésével. Isten pontos utasítást adott a megépítésére vonatkozóan, a faanyagtól kezdve az ablak, az ajtó elhelyezéséig. Az emberfelettinek látszó vállalkozás nyilvánvalóan időigényes is volt, emellett Noénak számolnia kellett az emberek értetlenkedésével is. Olyan időben kellett megépítenie a bárkát, amikor egy világméretű katasztrófa nem látszott valószínűnek. Ennek ellenére mindenben követte Isten utasításait – ez az Isten iránti hűség mintaképévé vált. Noé igehirdetői megbízatást is kapott, az „igazság hirdetőjeként” is tevékenykedett munkája mellett. Noha bizonyosságtevő szolgálata látszólag eredménytelen volt, családtagjai hittek neki, és vele együtt beköltöztek a bárkába. Így Noé nyolcadmagával túlélhette a teremtés után mintegy 1600 évvel bekövetkezett vízözönt. Noét is hosszú élettel ajándékozta meg Isten, 950 éves koráig végezhetette bizonyosságtevő szolgálatát.

„Miközben Noé hirdette a világnak a figyelmeztető üzenetet, cselekedetei tanúskodtak őszinteségéről. Így tökéletesedett és vált nyilvánvalóvá a hite. Példát adott a világnak arra, mit jelent hinni abban, amit Isten mond. Minden vagyonát a bárka építésére fordította. Amikor elkezdte építeni a hatalmas hajót a szárazföldön, mindenfelől odasereglettek az emberek, hogy a ritka látvány tanúi legyenek és a különleges igehirdető buzgó szavait hallgassák. Minden egyes kalapácsütés, amely a bárka építése közben

felhangzott, bizonyágtétel volt a kortársak számára... Ha az özönvíz előtti emberek hittek volna a figyelmeztetéseknek és megbánták volna istentelen tetteiket, akkor az Úr elfordította volna haragját felőlük, ahogy később Ninivével is tette. De mivel megrögzötten ellenálltak lelkiismeretük hangjának és Isten prófétája intésének, betöltötték gonzságuk mértékét, megérték a pusztulásra.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféták*. Özönvíz c. fej.)

6

Mi mindenben előképe a vízözön előtti világ a Jézus második eljövételét megelőző időszaknak?

Mt 24,38–39 | Mert amiképpen a vízözön előtti napokban ettek és ittak, házasodtak és férjhez mentek, mindama napig, amelyen Noé a bárkába ment, és nem vettek észre semmit, míg nem eljött az özönvíz és mindnyájukat elragadta, akképpen lesz az Emberfiának eljövetele is.

1Thess 5,3 | Mert amikor ezt mondják: Békesség és biztonság, akkor hirtelen veszedelem jő rájuk, mint a szülési fájdalom a terhes asszonyra, és semmiképpen meg nem menekedhetnek.

2Tim 4,3–4 | Mert lesz idő, amikor az egészséges tudományt el nem szenvedik, hanem a saját kívánságaik szerint gyűjtenek maguknak tanítókat, mert visket a fülük. És az igazságtól elfordítják az ő fülüket, de a mesékhez odafordítják.

2Pt 3,3–7.11 | Az utolsó időben gúnyolódók³ támadnak, akik a saját kívánságuk szerint járnak. És ezt mondják: Hol van az ő eljövételének ígérete? Mert amióta az atyák elhunytak, minden azonképpen maradt a teremtés kezdetétől fogva. Kész-

3 Pontosított fordítás szerint.

akarva nem tudják azt, hogy az egek régtől fogva voltak, és a föld, amely vízből és víz által állt ellő az Isten szavára, amelyek által az akkori világ vízzel elborítottván elveszett, a mostani egek pedig és a föld ugyanazon szó által megkíméltettek, tűznek tartatván fenn, az ítéletnek és az istentelen emberek romlásának napjára...

Mivelhogy azért mindezek felbomlanak, milyenek kell lennetek néktek szent életben és kegyességben!

.....
.....
.....

Hogyan jellemezte Jézus az özönvíz előtti állapotokat? Bűn volt-e önmagában az evés-ivás vagy a házasságkötés? Miért „nem vettek észre semmit”? Mennyiben hasonlít világunk a Jézus által elmondottakhoz? Milyen az „egészséges tudomány”? Milyen „tudományt” keresnek az emberek ma is? Mit tagadnak és mit ismernek el a „gúnyolódók”? Milyen célt tűz ki elének Isten?

Nyilvánvaló, hogy létszükségleteink kielégítését (táplálkozás, házasságkötés, lakhely kialakítása stb.) önmagában sohasem tekintik bűnnek a Szentírás. Ha viszont ezek a dolgok az első helyre lépnek az életünkben, és időt, energiát rabolnak el Isten szolgálatától, akkor könnyen „bálvánnyá” válhatnak. Így megtörténhet, hogy a Jézus közeli eljövételére utaló jeleket sem vesszük észre.

Ahogy a vízözön előtti emberek megismerhették volna az igazságot Noé prédikációi által, ugyanúgy a mi világunkban megvan erre a lehetőség az Isten által kijelölt eszközök által.

Félő, hogy ma is sokan inkább a „meséket” választják. Vigyázzunk, mert e mesék nem mindig látszanak mesének, sokszor nagyon is tudományos köntösben jelennek meg (lásd pl. az evolúciós elméletet).

Sokan a bibliai beszámolókat minősítik kitalált történeteknek, gúny tárgyává téve azokat (lásd például az úgynevezett történetkritikai szemléletű írásmagyarázatot). Bár a Biblia egyes részeit elfogadják, nem tagadják Isten létezését, mégis kétségbe vonják az ítélet szükségességét.

Séth, Énókh, Noé után Isten bennünket is nehéz körülmények között hív el az evangéliumhirdetés szolgálatára. Ha hozzájuk hasonlóan hűségesen végezzük e munkát, reménységünk lehet, hogy mi is ahhoz a néphez tartozunk majd, amely belép az Ő országába.

„Krisztus követőinek fényt kell árasztaniuk a sötét világban... A Szentlélek emberi szívekbe plántálja az Ige elveit, és kialakítja Isten tulajdonságait. Krisztus dicsősége fényének, Krisztus jellemének vissza kell tükröződnie követőiben... [A tíz szűz példázata szerint:] A vőlegény éjfélkor – a legsötétebb órában – jött. Krisztus is a föld történelmének legsötétebb szakaszában jön el. A Szentírás Noé és Lót korával szemlélteti azokat az állapotokat, amelyek Isten Fia eljövetele előtt a világban uralkodnak. A Szentírás megjövendöli, hogy abban az időben Sátán minden hatalmával, a hazugság, »gonoszság minden csalárdságával« (2Thess 2,9–10) fog dolgozni. Munkájáról félreérthetetlenül árulkodik a rohamosan fokozódó sötétség, az utolsó napok sokféle tévelygése, eretneksége, csalása. Sátán nemcsak a világot ejti fogságba, de megtéveszti azokat az egyházakat is, amelyek Krisztus egyházának vallják

magukat. A nagy hitehagyás olyan mélységessé fajul, mint az éjféli sötétség, álhatolhatatlanná, mint a szőrzsák. Isten népe számára ez a próbák éjszakája, a könnyhullatások éjszakája, az igazságért való üldözés éjszakája lesz. De a sötét éjszakában felragyog Isten világossága.” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Találkozás a vőlegénnyel c. fej.)

Ábrahám bizonyágtevése a kánaániták között – József és Mózes bizonyágtetele Egyiptomban

1

Miről tett bizonyágot Ábrahám azzal, hogy Isten felszólításának engedelmeskedve ismeretlen földre és nép közé költözött?

Zsid 11,8–10 | Hit által engedelmeskedett Ábrahám, mikor elhívatott, hogy menjen ki arra a helyre, amelyet örökölendő volt, és kiment, nem tudván, hová megy. Hit által lakott az ígéret földjén, mint idegenben, sátorokban lakván Izsákkal és Jákobbal, ugyanazon ígéretnek örököstársaival, mert várta az alappokkal bíró várost, melynek építője és alkotója az Isten.

Zsid 11,13–15 | Hitben haltak meg mindezek, nem nyerve meg az ígéreteket, hanem [csak] távolról látva és üdvözölve azokat, és vallást tévén arról, hogy idegenek és vándorok a földön. Mert akik így szólnak, nyilván jelentik, hogy hazát keresnek, és hogyha eszükbe jutott volna az, amelyből kijöttek, lett volna idejük a visszatérésre.

.....
.....

Ábrahám elhívása előtti életmódjáról a régészeti feltárások révén egyre több ismerettel rendelkezünk. E kutatások eredményeképpen sokkal jobban megérthetjük, milyen nagy változást jelentett Ábrahám életében a Kánaán területére költözés, és a pásztorkodó, vándorló, nomád életformára való átállás.

Ur városának fejlettségéről, az ottani életszínvonalról Ábrahám útra kelésének időpontjában Magnus Magnusson: *Ásóval a Biblia nyomában* c. könyvéből az alábbiakat ismerhetjük meg:

„Milyen is volt a város akkor, mikor útra keltek...? A nagy zikkurattól kissé keletre, a királyi temetőn túl Woolley a város egy részét is feltárta, és az itt nyert benyomás mély hatást gyakorolt a Bibliáról való elképzelésekre. A terület a város egyik lakónegyede volt: keskeny sikátorok és nyílt terek zsúfolt együttese. Woolleyt nagyon meglepte a házak és szentélyek jó állapota, helyenként 3 méter magasságig is álló falaikkal. Az építkezés szinte fényűző volt: kétemeletes magánházak tíz, tizenkét, sőt tizennégy szobával, keményre égetett téglákból emelt, vakolt és meszelt falakkal.

Woolley szerint Ábrahám Urja virágzó, elegáns város volt, a kereskedelemre alapozott magas életszínvonallal. [...] Woolley mindenkit igyekezett rábeszélni, hogy vizsgálja felül Ábrahámra mint pátriárkára vonatkozó nézetét. Az ő elképzelése szerint ugyanis Ábrahám nem egyszerűen sátorlakó nomád volt, aki kis pásztornemzettségét jobb reménység fejében vezette útra, hanem fejlett városlakó...” (Gondolat, Bp., 1985, 39–40. o.)

Az idézet szerint tehát Ábrahám a magas életszínvonalat biztosító városi életformát váltotta fel arra a vándorló, pásztorkodó, sátorban lakó életmódra, amelyet Kánaán területén élete végéig folytatott. Milyen környezetben vállalta tudatosan Ábrahám ezt az életformát? Volt-e üzenetértéke ennek az életformának a kánaáni népek számára?

Kánaán területén magas szintű városi fejlettség létezett Ábrahám korában. „A... kánaáni városok... a fő kereskedelmi utak mellett helyezkedtek el... Szinte minden valamire való kánaáni város köré masszív védőfalak épültek, nehogy a település gazdagsága odavonzza a fosztogatókat.” (Jean-Pierre Isbouts: *A Biblia világa. Képes atlasz*. Geographia Kiadó, Bp., 2008, 54–55. o.) A nemzetközi kereskedelem legfőbb áramába bekapcsolódó városok tehát Ábrahám új hazájában is jelen voltak. Ilyen környezetben, a hosszú, vélhetően viszontagságos utazás után, komoly vonzerőt jelenthetett a városok által nyújtott biztonság és gazdagság. E vonzerőt jelzi, hogy Lót a nomád, pásztorkodó életformát csakhamar átváltotta városi életformára, ahonnan Isten Ábrahámot kihívta. Bizonyágtevése a városban nem is járt sikerrel. A biztonságos falak ellenére fogságba esett, és a sátorban lakó Ábrahám szabadította ki.

Mindezek számbavétele után talán jobban értjük, hogy mit jelentett Ábrahámnak idegenként, sátorban lakva vallást tenni Kánaánban arról, hogy ő idegen és vándor ezen a földön. Semmi más nem indokolhatta ennek a vállalását részéről, mint Istennel szerzett tapasztalatai, és annak a biztos tudata, hogy egykor „az alapokkal bíró város” lakója lehet.

2

Hogyan tanúskodott Ábrahám mindennapi élete a kánaáni népek számára a hitéről?

1Móz 13,18 | Előbb mozdította azért sátorát Ábrám, elment, és lakozott Mamré tölgyesében, mely Hebronban van. Oltárt épített ott az Úrnak.

1Móz 23,3–6/a | Felkelt azután Ábrahám az ő halottja elől, és szólt a Khéth fiainak, mondván: Idegen és jövevény vagyok kö-

zöttetek: ...Feleltek pedig a Khéth fiai Ábrahámnak, mondván néki: ... Istentől való fejedelem vagy te miközöttünk...

.....

.....

.....

Amikor Ábrahám Kánaánba érkezett, élénk vallási élettel találkozott. Az itt élő kánaániták politeista, sokistenhívő gyakorlata éles ellentétben állt az ő egyedül igaz Istenbe vetett hitével.

Idegen volta ellenére Ábrahám nem tagadta el hitét, hanem nyíltan képviselte. Ahol megfordult, oltárt épített, ezek távozása után is az egyedül igaz Isten néma hirdetői voltak. Szigorúan őrködött azon is, hogy családját és a táborához tartozókat szintén óvja a körülöttük élők vallási szokásaitól, vallási gyakorlatától. Ez a szigorú elzárkózás, valamint a saját hitéhez való ragaszkodás mégsem tette Ábrahámot ellenszenvessé a kánaáni népek körében. Éppen ellenkezőleg, nagyra becsülték és tisztelték személyét.

„A kánaáni közösségek egyébként országszerte építettek díszes templomokat isteneiknek, és ezekben nem volt ritka az emberáldozat – főleg gyermekáldozat –, hiszen úgy vélték, hogy isteneiket ezekkel tudják a leginkább kiengesztelni.”

(Tonhaizer Tibor: *Egyetemes vallástörténet*. Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Bp., 2003, 51. o.)

„Ábrahámot a környező népek tisztelete övezte, feltekintettek rá mint hatalmas fejedelemre, mint bölcs és tehetséges nemzetségfőre. Nem zárkózott el szomszédaitól, befolyása náluk is érvényesült. Élete és jelleme az igaz hit

messzeható bizonyságaként éles ellentétben állt a bálványimádókéval, Istene iránti ragaszkodása megingathatatlan volt; ugyanakkor előzékenysége és jótékonyága bizalmat és barátságot ébresztett, mesterkéletlen nagysága pedig tiszteletet és megbecsülést parancsolt.”

„[...] Ábrahám minden rendelkezésre álló eszközzel arra törekedett, hogy tábora lakóit megóvja a pogányokkal való érintkezéstől, nehogy szemtanúi legyenek bálványimádásuknak és az azzal kapcsolatos szertartásoknak, mert tudta, hogy a bűn ismerete észrevétlenül rontja meg a jó elveket. A legnagyobb gonddal őrködött azon, hogy távol tartsa a hamis vallás minden formáját, hogy környezetének lelkére és értelmére az élő Isten fensége és dicsősége hasson, Aki egyedül méltó imádatunkra.

Magának Istennek a bölcs rendelkezése volt, hogy amennyire csak lehetséges, elzárja népét a pogányokkal való érintkezéstől, hogy népe elkülönülten éljen és ne számláltassék a nemzetek közé. Ő hívta ki Ábrahámot bálványimádó rokonsága köréből, hogy a pátriárka családját környezete tévelyítő befolyásától függetlenül nevelhesse, mely Mezopotámiában vette körül őket, és hogy utódai tisztán megőrizhessék az igaz hitet, nemzedékről nemzedékre.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*. Bibliaiskolák Közössége, 129., 138–139. o.)

3

Hogyan tett tanúbizonyságot József idegen rabszolgaként Istenről?

1Móz 39,2–5 | Az Úr Józseffel volt, szerencsés ember volt. Egyiptomi urának házában volt, és látta az ő ura, hogy az Úr

van vele, hogy bármit cselekszik, az Úr mindent szerencsésé tesz kezében: Kedvessé lett azért József az ő ura előtt. Szolgált neki, és háza felvigyázójává tette, mindenét, amije volt, kezére bízta. Attól az időtől fogva, hogy... mindenének a gondviselőjévé tette, megáldotta az Úr az egyiptomi ember házát Józsefért, az Úr áldása volt mindenben, amije csak volt a házban és a mezőn.

.....

.....

József nagyon fiatalon, 17 évesen, rabszolgaként került kórának világbirodalmába, Egyiptomba, a testőrök főhadnagyához, ahol vélhetően szembesült az egyiptomiak sokistenhitével. Idegenként, egyedül, magára maradván, szüleitől, testvéreitől távol jut tehát Egyiptom egyik magas rangú emberének a házába, rabszolgaként. Ebben a társadalmi helyzetben kedvező kilátásokra nem számíthatott. Testvérei olyan módon adták el rabszolgának hogy tudta, apja nem fog utána jönni és kiszabadítani őt, hiszen a testvérek biztos nem vallják be, hogy leginkább szeretett gyermekét eladták rabszolgának. Ha pedig valamilyen véletlen folytán Jákob mégis megtudná, hogy József rabszolga lett, akkor is reménytelen lenne pontos hollétének a felderítése.

Némileg pontosítva, ide illőnek érezhetjük Arany János szavait: „Kinek az ég alatt már senkije sincsen, / Ne féljen: felfogja ügyét a jó Isten.” József lényegében ugyanabba a helyzetbe került, mint amiről az idézet szól.

Milyen sors várhatott egy rabszolgára Egyiptomban? Hogyan tekintettek az egyiptomiak rájuk? Választ kaphatunk e kérdésekre az alábbi idézet által:

„Egyiptomban – a többi nagy ókori civilizációhoz hasonlóan – rabszolgákat is dolgoztattak a nagy templomok és környékük építésén és fenntartásán. [...]

A Teremtés könyvéből [Mózes 1. könyve] nem derül ki, melyik városba viszik Józsefet. Csak azt tudjuk, hogy Potifárnak, »a fáraó udvari tisztjének, a testőrök kapitányának« házában kap munkát (Ter 37,36). József tehát megmenekül attól, hogy életét a pokoli munkagödörökben vagy a forró mezőn kelljen töltenie. Potifár házában egy olyan rabszolga, mint József, feltehetően több, hozzá hasonló sémi szolgálóval találkozott, akiket mind az olcsó munkaerőt kínáló, szegény bevándorlók népes seregéből emeltek ki. Egy Kr. e. 18. századi, előkelő thébai birtok szolgálati listája nyolcvan szolgát sorol fel, amelyek közül negyven név sémi eredetű. A listán szereplő szövő- és fonónők közt akad olyan is, akit Aqabának, Haiimminek vagy Menahemnek hívnak. Mivel az egyiptomiak nehezen tudták kiejteni ezeket az idegen neveket, a kánaáni és szíriai „vendégmunkásoknak” hamar egyiptomi nevet is adtak, amit könnyebben megjegyeztek a helyiek is. Az ókori népek többségéhez hasonlóan, az egyiptomiak sem nagyon érdeklődtek az általuk barbároknak tekintett szomszédos területek kultúrája iránt. Ők az összes keleti népet »ázsiaiának« tekintették, a törzsi kötelékek között élőket pedig »homoklakóknak«. [...]

Mivel a legtöbb egyiptomi nem vette a fáradságot a nyelvtanulásra, elvárták, hogy a Józsefhez hasonló bevándorló munkások és rabszolgák tanulják meg az egyiptomi nyelvet, és minél inkább alkalmazkodjanak a helyi szokásokhoz.” (Jean-Pierre Isbouts, i. m., 88., 92., 94. o.)

Potifár mégis felfigyelt József személyére, akire eredetileg vélhetően csak barbár „homoklakóként” tekintett, akitől elvárás volt, hogy alkalmazkodjon az egyiptomi szokásokhoz. Sőt, Jó-

zsef olyanmilyra kiérdemelte Potifár figyelmét, hogy *„mindenét, amije volt kezére bízta”*.

A bibliai leírásából kiderül, hogy József mégsem maradt teljesen egyedül. Isten ugyanis mindvégig mellette volt. Az Úr gondoskodó jelenlétét ő maga is érezhette, munkájának sikeres volta, valamint urának kitüntető figyelme révén. Becsületes, szorgalmas munkavégzése pedig meggyőzte Potifárt, hogy az olyan jellem és bölcsesség, ami az idegen rabszolga életében megnyilvánult, csakis felülről jövő áldás eredménye lehet. Isten pedig – József munkáján és személyén keresztül – Potifár egész házára, minden vagyonára áldást hozott. József zúgolódástól mentes, hűséges munkavégzése bizonyságul szolgált arra, hogy az igazi, valódi áldás egyedül az Úrtól származik. Az egyedül igaz, élő Isten ismeretét Potifár számára az egyiptomiak által csak barbár „homoklakónak” nézett „ázsiai” hozta el.

„Miután megérkeztek Egyiptomba, Józsefet eladták Potifárnak, a királyi testőrség főhadnagyának, akinek tíz évig maradt a szolgálatában. Nem mindennapi kísértéseknek volt itt kitéve. Mindenfelől bálványimádás vette körül. Az idegen istenek tiszteletének fényét királyi pompa és kora legkulturáltabb népének gazdasága és műveltsége emelte. József mégis megőrizte egyszerűségét, és hű maradt Istenhez. Maga körül mindenütt a bűn ezer formáját látta és halotta, de ő vak és süket maradt irántuk. Nem engedte meg, hogy gondolatai tiltott területekre kalandozzanak. Nem volt hajlandó elveit leplezni, csak azért, hogy az egyiptomiak kegyét elnyerje. Ha megkísérelte volna, akkor legyőzi a kísértés; ő azonban nem szégyellte atyái hitét, nem próbálta titkolni, hogy Jahve imádója. [...] A szemmel látható eredményesség, ami József munkáját és

intézkedéseit kísérte, nem közvetlen isteni csoda következménye volt, hanem szorgalmát, gondosságát és kitartását koronázta Isten áldása. Sikerességét Isten kegyelmének tulajdonította, és még bálványimádó ura is ezt tartotta a páratlan eredményesség titkának. Állhatatos, céltudatos fáradozása nélkül azonban sohasem érhetett volna el ilyen eredményt. Szolgájának hűsége Istent dicsőítette. Az Ő terve az volt, hogy az istenfélő hívő tiszta és becsületes élete éles ellentéte legyen a bálványimádókénak, így hassa át a mennyei kegyelem fénye a pogányság sötétségét.

József nemes jelleme és hűsége megnyerte a fáraó főemberének jóindulatát, aki már inkább fiának, mint rabszolgájának tekintette. A fiatalember főrangú és tanult emberekkel került kapcsolatba, nyelvi, jogi és tudományos ismeretekre tett szert – olyan nevelésben részesült tehát, amelyre szüksége volt Egyiptom leendő főemberének.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, i. m., 218–219. o.)

4

A fáraó álmának megfejtése és az éhínség időszakára való felkészülés érdekében adott tanácsok hogyan ismertették meg Istent az egyiptomiakkal?

1Móz 41,38–41 | Mondta azért a fáraó az ő szolgálóinak: Találhatnánk-e ehhez hasonló férfit, akiben Isten lelke van? Mondta a fáraó Józsefnek: Mivelhogy Isten mindezeket neked jelentette meg, nincs hozzád fogható értelmes és bölcs ember. Te légy az én házamon főgondviselő, és minden népem a te szavadra hallgasson, csak a királyi szék tesz engem nálad nagyobbá. Mondta továbbá a fáraó Józsefnek: Íme, fejedlemmé tettelek az egész Egyiptom földén.

Hogyan kerülhetett arra sor, hogy a kor legnagyobb birodalmában az ország első számú vezető emberének az álmát egy idegen rabszolga magyarázza meg? Hogyan történhetett meg az, hogy az álom megfejtését követően a megjövendölt válságos időszakra való felkészülés megszervezését és az állam igazgatását egy ismeretlen rabszolgára bízta?

Egyiptomban nagy jelentőséget tulajdonítottak az álmoknak, ennél fogva kiemelt szerep jutott a hivatásos „álomfejtőknek”. „Az álomfejtés fontos tudomány volt, amelyet a király és a köznép egyaránt igénybe vett. Csak Egyiptomban több száz »álmoskönyv« létezett az álomban látott víziók jelentéséről, hiszen ezekből általában következtetni lehetett az eljövendő jószerencsére vagy tragédiára. Voltak, akik kedvenc istenségük templomában aludtak, abban a reményben, hogy istenük majd választ ad nyomasztó kérdéseikre (ezt nevezik inkubációnak).” (Jean-Pierre Isbouts, i. m., 95. o.)

A bibliai leírás szerint Isten olyan álmot adott a fáraónak, amelyet egyetlen hivatásos álomfejtő sem volt képes magyarázni. Az álom nyilvánvalóan baljós sejtelmet keltett. Jelentése ismeretének a hiánya vélhetően nyomasztóan hatott a fáraóra. Mindez arra készítette a főpohárnokot, hogy megemlékezze a börtönben megismert idegen rabszolgáról, aki megfejtette álma jelentését, ami a későbbiekben valósággá is vált.

„Ugyan megalázó volt a fáraó számára, hogy országa mágusait és bölcseit mellőzze és egy idegen rabszolga tanácsát kérje ki, kétségbeesett lelkiállapotában azonban még ilyen szolgálatot is kész volt elfogadni, csakhogy zaklatott lelke nyugalmat találjon. Azonnal elküldött tehát Józsefért [...]” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, i. m., 223. o.)

Az álom értelmének felfedése előtt József magára Istenre irányította valamennyi jelenlévő figyelmét. A fáraó mellett valószínűleg ott volt az ország vezető rétegének számos tagja, József előttük sem szégyellte hitét megvallani: „*Nem én, Isten jelenti meg, ami a fáraó javára van.*” (1Móz 41,16)

Az álom magyarázatának ismertetése után a fáraó számára nem volt kérdés, hogy kit kell megbízni a szűk esztendőkre való felkészülés előkészületeinek megszervezésével, így lett Józsefből Egyiptom második embere.

„Ilyen hatalmat bízni egy ismeretlen idegenre mindennek elmentmond, amit Egyiptomról tudunk.” (Jean-Pierre Isbouts, i. m., 97. o.) Ez a kivételes intézkedés nyilvánvalóan az egész ország figyelmét Józsefre irányította. „Egyetlen egyiptomi szöveg sem említi, hogy ázsiai rabszolga valaha is a vezíri posztra emelkedett volna. Ez a megtiszteltetés hosszú évek szolgálata után illethetett meg valakit, és rendszerint csak olyan emberre ruházták, akinek megkérdőjelezhetetlen volt a fáraó iránti hűsége.” (Uo.)

József személyén keresztül tehát Isten különleges módon gondoskodott az egyiptomiakról és a környező népekről. Nyilvánvaló lett számukra, hogy nem az általuk tisztelt istenek, hanem a József által követett Isten mentette meg őket.

József korában hükszosz dinasztia uralkodott Egyiptomban. A kutatók körében máig nincs egyetértés a tekintetben, hogy

pontosan mely népet vagy népeket neveztek így. Az azonban valószínűnek látszik, hogy „az új, hükszosz kormányzás szívesen látta az olyan igyekvő fiatalemberket, akik hozzájuk hasonlóan maguk is keletről érkező »ázsiaiak« voltak”. (Uo. 98. o.)

A másik körülmény, ami elősegíthette, hogy József ilyen magas pozícióba kerüljön, az a következő lehetett: „A hükszosz uralmat megelőző évtizedekben összeomlott az egyiptomi rend a sorozatosan gyenge termés hozam miatt. Ezért bukott meg az előző dinasztia uralma. A hosszan tartó éhínség nemcsak gazdasági nehézségeket jelentett volna, hanem minden bizonynyal újabb politikai zavargásokhoz is vezet.” (Uo., 97. o.)

„József álomfejtése annyira ésszerű és következetes volt, az ajánlott intézkedések pedig annyira józanok és értelmesek, hogy helyességéhez kétség sem fért. De kit bízzanak meg a terv kivitelezésével? A nemzet sorsa függött ettől a döntéstől. A király gondban volt. Egy ideig fontolgatták a kinevezés ügyét. Az uralkodó a főpohárnok révén értesült József bölcs és okos helytállásról, mellyel már a börtönben is kitűnt – nyilvánvaló volt tehát, hogy kiváló szervezőképességgel bír. A főpohárnok önváddal telve, előző hálátlanságát jóváteendő, buzgón dicsérte jóttevőjét, és a király további érdeklődése igazolta a hallottakat. Az egész birodalomban csak József volt olyan bölcs, hogy rámutasson a királyságot fenyegető veszedelemre és az elkerülhetetlenül szükséges intézkedésekre. A király végül is arra a meggyőződésre jutott, hogy József az egyetlen, aki megvalósíthatja az általa javasolt terveket. Világosan felismerte, hogy Józsefet isteni erő kíséri, és az összes államhivatalnok között sem találhattak hozzá hasonlót, aki képes lenne a válságban a nemzet ügyeit kézben tartani. Az a tény,

hogy héber származású és rabszolga volt, keveset nyomott a mérlegben nyilvánvaló bölcsessége és józan ítélőképessége miatt. »Találhatnánk-e ehhez hasonló férfit, akiben Isten Lelke van?« – kérdezte tanácsosaitól a fáraó.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, i.m., 224. o.)

5

Milyen körülmények között is képviselte hitét és meggyőződését Mózes a fáraó udvarában?

Zsid 11,24 | Hit által tiltakozott Mózes, midőn felnövekedett, hogy a fáraó leánya fiának mondják.

Ap csel 7,22 | Mózes taníttatott az egyiptombeliek minden bölcsességére, és hatalmas volt beszédben és cselekedetben.

.....

.....

.....

Pál apostol feljegyzéséből tudjuk, hogy Mózes mindvégig tisztában volt származásával és azzal, hogy hite, melyre szülei tanították, ellentétben áll az egyiptomiak vallási szokásaival. Az idézett igevers arra is rámutat, hogy Mózes kifejezetten tiltakozott az ellen, hogy egyiptomi származásúként kezeljék, annak árán is, ha emiatt esetleg hátrány éri, és a számára igen kecseskedő jövő nem teljesedik be.

„Szilárd magatartását egyelőre eltűrték magas rangja, illetve a nép és a király előtti osztatlan népszerűsége miatt.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, i. m., 254. o.)

Milyen különleges módon ismerhették meg Istent az egyiptomiak Mózes küldetése által? Miért kellett ennek így történnie? Milyen tanulságokat rejteget ez a történet a végidő választott népe számára?

6

2Móz 7,5 | Megtudják az egyiptombeliek, hogy én vagyok az Úr, amikor kinyújtom kezemet Egyiptomra, és kihozom az Izrael fiait közülük.

2Móz 8,19 | Mondták az írástudók a fáraónak: Isten ujjja ez. De kemény maradt a fáraó szíve, és nem hallgatott rájuk, amint mondotta az Úr.

.....
.....
.....

„Isten előre megmondta Mózesnek, hogy a király mindaddig nem fog engedni a felszólításnak, míg Isten büntető ítéletei Egyiptomra nem nehezednek, és ki nem hozza onnan Izráelt hatalmának rendkívüli megnyilatkozásával. Az egyes csapások kitöltése előtt Mózesnek közölnie kellett a királlyal azok mibenlétét és hatását, hogy ha a fáraó akarja, megmenekülhessen a csapástól. Minden visszautasított ítéletet még keményebb követ majd, amíg a fáraó gögös szíve végül megalázódik, és elismeri a menny és föld Alkotóját, mint az egyetlen élő, igaz Istent. Az Úr alkalmat akart adni az egyiptomiaknak, hogy felismerjék, mennyire hiábavaló nagy embereik bölcsessége, mennyire erőtlenek isteneik, amikor szembekerülnek Jahve akaratával. Megbüntette Egyiptom népét bálványimádásáért és

elhallgattatta kéréseiket, amellyel az élettelen istenségeiktől nyert áldásokkal dicsekedtek. Meg akarta dicsőíteni saját nevét, hogy a többi nemzet is hallhasson hatalmáról, és megremegjenek hatalmas tetteitől, saját népe pedig elforduljon a bálványimádástól, és tiszta imádattal járuljon elé.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, i. m., 270. o.)

Az egyiptomi csapások története rávilágít arra, hogy van az emberi eltökéltségnek és elszánásnak olyan mértéke, amikor az embert még az isteni hatalom kétségbevonhatatlan megnyilatkozása sem képes eltéríteni a maga akaratától. Mózes fáraó előtti tanúskodása bátorításul szolgál a végidő választott népe számára, amely nem kisebb küldetést kapott Istentől, mint a következőt: „*Ismét prófétálnod kell neked sok nép, nemzet, nyelv és király előtt.*”¹ (Jel 10,11)

Ahogy Mózes sem volt, úgy az Isten végidőbeli egyháza sincs magára hagyatva különleges megbízatása teljesítésében. Bátorságot meríthetünk Mózes történetéből, hogy a mi bizonyágtevésünket Isten erejének a támogatása kíséri majd a megpróbáló időkben.

1 Pontosított fordítás szerint.

Salamon király bizonyágtétele Sába királynőjének

Milyen céllal és vágygal utazott Sába királynője Jeruzsálembe, Salamon királyhoz?

1

1Kir 10,1–2 | Sába királynéasszonya pedig, hallván Salamon hírért és az Úr nevét, eljött, hogy megkísértesse őt nehéz kérdésekkel. Bejött Jeruzsálembe igen nagy sereggel és tevékkel, amelyek hoztak fűszerszámokat, igen sok aranyat és drágaköveket. Salamonhoz ment, és szólt vele mindenekről, amelyek szívéen voltak.

.....

.....

Sába (vagy Séba) országa egyesek szerint Jemen, mások szerint Etiópia. Az utóbbi sokkal valószínűbb. Etiópiában (a Bibliában Szerecsenország néven szerepel) hagyományosan királynők uralkodtak. Kitűnik ez *Az apostolok cselekedetei* 8. fejezetében megörökített történetből is. (A 27. versben szereplő „kandaké” nem személynév, hanem az uralkodónők neve, mint ahogy Egyiptomban fáraónak nevezték az uralkodókat.) Valószínű, hogy a Salamon korabeli királynő látogatásának

eredményeként voltak még mintegy ezer évvel később is Izrael vallását követők Etiópiában, köztük a komornyik, aki Filep bizonyosságtevésére Jézust elfogadta Megváltójának, az ésaiási prófécia beteljesítőjének.

Milyen megkapó történet! Vajon milyen nehéz kérdések lehettek mintegy háromezer évvel ezelőtt az afrikai ország uralkodónőjének szívében? Hányan lehetnek mai világunkban, akik Sába királynőjéhez hasonlóan szomjaznak az igazságra, akik válaszokat keresnek nehéz kérdéseikre!

„Férfiak és nők mindenféle vágyakozva tekintenek az ég felé; imák, könnyek és kérdések fakadnak fel emberek lelkéből, akik világosság, kegyelem és Szentlélek után áhítoznak. Sokan állnak Isten országának küszöbén, és csak arra várnak, hogy oda begyűjtessenek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története, Az evangélium Szamáriában* c. fejj.)

„Ma is, mint egykor, angyalok várnak arra, hogy embereket embertársaikhoz vezessenek.” (Ellen G. White: *Review and Herald*, 1911. március 2.; *A Te Igéd igazság*, 161. o.)

2

Milyen tapasztalatban volt része? Mi hitelesítette a szóban elhangzott bizonyosságtevést?

1Kir 10,3–7 | Salamon megfelelt néki mindenre, semmi sem volt a király előtt elrejtve, amire ne tudott volna néki felelni. Amikor látta Sába királynéasszonya Salamonnak minden bölcsességét, a házat, amelyet épített, az ő asztalának étkeit, szolgálóinak lakásait és szolgálói udvarlásának módját, azok öltözeteit, pohárszékeit, és az ő áldozatát, amellyel az Úrnak házában ál-

dozott, a lélegzete is elállott. Mondta a királynak: Mind igaz, amit az én földemben hallottam a te dolgaid felől és a te bölcsességedről, de én hinni sem akartam azokat a beszédeket, míg magam el nem jöttem, és szemeimmel nem láttam. Íme, nekem a felét sem beszélték el. Te meghaladtad bölcsességgel és jóssággal a hírt, amelyet hallottam felőled.

.....

.....

.....

Mi mindent szemlélt meg Sába királynője Salamon udvarában és környezetében? Milyen hatással volt rá mindez? Hogyan vallott a királynő arról, hogy bizonytalan várakozással jött Jeruzsálembe, de azt meghaladó tapasztalatban volt része?

A bölcsesség, amely Salamon válaszaiban megnyilatkozott, amelyeket a királynő kérdéseire adott, Istentől származott. Ugyanebből a forrásból származik a Szentírás minden igéje. Ezért a Bibliával megismerkedő, a kereső hasonló tapasztalatban részesül, mint Sába királynője. „Semmi sincs, amire ne kapna választ”, mégpedig külön, csodálatosabb választ, mint amit remélt. Salomonnak nemcsak a bölcsessége nyűgözte le azonban a királynőt, hanem a „jósa” is. Ebben az időben még nem mutatkoztak Salamon jellemében azok a torzulások, amelyek a későbbiekben elkerülhetetlenül kiütköztek, mivelhogy kezdett egyre inkább elbizakodni, és a saját bölcsességére támaszkodni Istené helyett. Ellen G. White így ír arról, hogy milyen volt Salamon uralkodása első szakaszában, megszívlevélve Isten és az ő atyja, Dávid tanításait:

„Dávid tudta..., hogy az ifjú uralkodó csak akkor tud megfelelni megbízatásának, amivel Isten megtisztelte, ha nem csupán katona, államférfi és uralkodó, hanem erős, jó, az igazság tanítója és a hűség mintaképe. Dávid szeretettel, de nyomatékosan kérlelte Salamont, hogy legyen határozott és nemes lelkű, tanúsítson irgalmat és szeretetet alattvalói iránt, dicsőítse meg Isten nevét a föld népeivel való minden eljárásában... Salamon ifjúkorában magáévá tette Dávid akaratát, és hosszú éveken át becsületesen élt. Életét az Isten parancsolatai iránti szigorú engedelmesség jellemezte... Határozottsága, istenfélelme, méltányossága és nagylelkűsége kiváltotta alattvalói hűségét, valamint sok ország uralkodójának a csodálatát és tiszteletét. Salamon uralkodása elején Jahve nevét nagy tisztelet övezte.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Salamon c. fej.)

Sába királynőjét azonban nemcsak az ejtette ámulatba, amit hallott, hanem az is, amit látott. Szemlélhette azt a kultúrát, amit a Salamontól hallott Isten- és igazságismeret teremtett, ami a hétköznapi élet minden területén megmutatkozott. Ez minden korabeli országhoz képest magasabb rendűnek bizonyult. Tegyük fel önmagunknak a kérdést: Mit látnak ma az igazságkeresők otthonunkban, egyházunkban, istentiszteletünkön? Annak a magasrendű, csodálatos igazságnak a gyakorlati testet öltését, amit igehirdetéseinkben, bizonyosságtevéseinkben és irodalmunk által képviselünk? Nem tapasztalnak-e valami különbséget, sőt fájó ellentétet a kettő között? Nem volna szabad ennek így lennie, nem szabad ennek továbbra is így maradnia! A Szentírásban világosan olvasunk arról, hogy milyen nép bizonyosságtevésének lesz hitele Jézus eljövetele előtt: Jel 14,4–5.

Honnan származott Salamon bölcsessége, amely ámulatba ejtette a királynőt?

1Kir 3,5–6/a.9–11/a.12; 4,29–30.33–34 | Megjelent Gibeonban az Úr Salamonnak azon éjjel álmában, és mondta Isten: Kérj, amit akarsz, hogy adjak néked. Mondta Salamon...

Adj azért a te szolgádnak értelmes szívet, hogy tudja ítélni a te népedet, és tudjon választást tenni a jó és a gonosz között; mert kicsoda kormányozhatja ezt a te nagy népedet? És tetszett e beszéd az Úrnak, hogy Salamon ilyen dolgot kért. Mondta azért az Isten néki...

Íme, adok néked bölcs és értelmes szívet, úgy, hogy hozzád hasonló nem volt előtted, és utánad sem támad olyan, mint te...

...Isten adott bölcsességet Salamonnak, igen nagy értelmet, és mély szívet, mint a fvény, mely a tenger partján van. Úgy hogy a Salamon bölcsessége nagyobb volt, mint a napkelet minden fiainak bölcsessége és Egyiptomnak egész bölcsessége...

Szólott a fákról is, a Libanon cédrusfájától az izsópig, amely a falból nevededik ki, és szólott a barmokról, a madarokról, a csúszó-mászó állatokról és a halakról is. Jöttek minden népek közül, hogy hallgassák a Salamon bölcsességét, a föld minden királyaitól, akik hallották az ő bölcsességét.

.....

.....

A Bibliában a szív szó az ember minden lelki, szellemi, erkölcsi tevékenységét jelöli – értelmi, lelkiismeretbeli, akarati és érzelmi megnyilatkozásait, ezeket mind együtt. Salamon, az Istentől kapott bölcsesség folytán jártas volt a természettudományokban (a bibliai leírás alapján úgy tűnik, hogy ő volt talán

az első növény- és állattani rendszerező), de együttérző, emberi szívekbe belelátó bölcsessége is volt. Igen sokoldalú volt tehát az a bölcsesség, amit kapott. Az ókorban Egyiptom és Mezopotámia járt élen a kultúrában, a tudományok művelésében. Salamon bölcsessége azonban meghaladta az övékét.

„Salamont különösen érdekelte a természetrajz, de kutatásai nem korlátozódtak egyetlen tudományágra. Minden teremtett dolog – élő és élettelen – szorgalmas tanulmányozásával világos fogalmat kapott a Teremtőről. A természeti erőkből, az ásvány- és állatvilágban, minden fában, bokorban és virágban Isten bölcsessége tárulkozott fel előtte. Miközben mindig többen igyekezett tudni, egyre jobban megismerte és megszerette Istent.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Salamon c. fej.)

4

Hogyan ismerte fel a királynő is Salamon bölcsessége forrását és értette meg Izrael küldetését?

1Kir 10,8–9 | [Látogatása végén így szólt a királynő Salamonhoz:] Boldogok a te embereid, boldogok ezek a te szolgálid, akik udvarolnak néked mindenkor, akik hallhatják a te bölcsességedet. Legyen az Úr, a te Istened áldott, aki kedvelt téged, hogy az Izráel királyi székibe ültetett, mert szerette az Úr az Izráelt mindörökké, és királlyá tett téged, hogy ítéletet és igazságot szolgáltass.

.....

.....

Sába királynője úgy látta, hogy Salamon országában boldogok az emberek. Megállapíthatta, hogy boldogok azok, akik az egy igaz Istent tisztelik, és parancsolatait megtartják.

Kérdés, hogy minket hogyan lát a mi környezetünk? Jézus Hegyi beszéde szerint csakis a „boldog tanítványok” lesznek a föld sójává és a világ világosságává. (A boldogmondásokat követte Jézusnak az a kijelentése, hogy tanítványai a föld sója és a világ világossága lesznek – lásd Mt 5,1–16) Ha mi nem vagyunk boldog hívők, boldog keresztények, annak mi az oka? Isten beszédében, parancsolataiban van a hiba, vagy valahol máshol keresendő?

Sába királynője nem Salamont csodálta, mert világosan látta, hogy ki a forrása a benne megnyilatkozó bölcsességnek, és Izrael küldetését is megértette. „Legyen az Úr, a te Istened áldott” – mondta a királynő, amikor tapasztalatait összegezte. A királynő megtért tehát az egyetlen igaz Istenhez.

„Mire a látogatás véget ért, a királyné megtanulta Salamontól, hogy kinek köszönheti bölcsességét és gazdagságát. Nem az embert dicsőítette, amikor így kiáltott fel: »Áldott legyen Istened, az Úr, aki kedvét lelte benned, és Izrael trónjára ültetett! Mivel az Úr szereti Izráelt örökké, azért tett királlyá téged, hogy jogot és igazságot szolgáljass.« (1Kir 10,9) Isten ilyen benyomást akar kelteni minden emberben.” (Ellen G. White: *Patriárkák és próféták*, A bűn következményei c. fej.)

A Sába királynőjének való szép bizonyágtétele ellenére milyen mulasztás terhelte Salamont uralkodása további szakaszában?

1Kir 10,21–22.27 | Salamon királynak összes ivóedényei is aranyból voltak, és a Libanon erdő házának összes edényei tiszta aranyból. Nem volt azok között semmi ezüst, mert annak semmi bece nem volt Salamon idejében. Mert a király Társhajója, amely a tengeren Híram hajójával járt, minden három esztendőben egyszer fordult meg, s hozott a Társhajó aranyat, ezüstöt, elefántcsontokat, majmokat és pávákat...

...Felhalmozta a király Jeruzsálemben az ezüstöt, mint a követ, és a cédrust, mint a vadfügefákat, amelyek nagy tömegben vannak a mezőn.

(Vö.) **2Móz 19,5–6/a** | [A Sínai-hegyi szövetségkötésnél így szólt Isten Izrael küldetéséről:] Mostan azért, ha figyelmesen hallgattok szavamra, és megtartjátok az én szövetségemet, úgy ti lesztek nékem valamennyi nép közt az enyéim, mert enyém az egész föld. És lesztek ti nékem papok birodalma és szent nép.

Milyen anyagi erőre tett szert az ország Salamon uralkodása idején? Milyen megbízatást adott Salamon az általa távoli országokba is indított expedícióknak? Milyen lehetőséget mulasztott el?

Salamon templomszentelési imája arról tanúskodik, hogy uralkodása kezdeti szakaszában még tisztában volt önmaga és népe küldetésével.

„Salamon felajánló imájának egyik legmegindítóbb része volt az idegenekért mondott esedezés, akik azért jönnek

el távoli országokból, hogy jobban megismerjék Őt, akinek híre mindenfelé eljutott a nemzetek között. »...Mert hallani fognak nagy nevedről, erős kezedről és kinyújtott karodról, ha eljön, és imádkozik ebben a házban, te hallgasd meg lakóhelyedről, a mennyből, és tedd meg mindazt, amit az idegen kér tőled, hogy a föld minden népe megismerje nevedet, és úgy féljenek téged, ahogyan néped, Izráel, és tudják meg, hogy a te nevedről nevezték el ezt a házat, amelyet építettem.« (1Kir 8,42–43)” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, A bűn következményei c. fejelet).

Később azonban szem elől tévesztette ezt a küldetését:

„A pénzt, amelyet szent kötelessége lett volna a szegények javára és a szent életelvek világszéles megismertetése céljára használni, nagyra törő tervei megvalósításába fektette be. A királyt teljesen hatalmába kerítette a vágy, hogy felszínes csillogásban túlszárnyaljon más népeket. Közben elfeledkezett a szép és tökéletes jellem elsajátításának fontosságáról. Mialatt önmagát akarta a világ előtt megdicsőíteni, áruba bocsátotta becsületét és feddhetetlenségét.” (Uo., Siker és elbizakodottság c. fejelet).

Mi mire fordítjuk azokat az anyagi javakat, amelyeket Isten személyesen nekünk, illetve az ő népének, egyházának adott? Csupán önmagunk fenntartására, jólétére? Csupán az egyházi élet fenntartására, elfeledkezve missziókról, küldetésünkről?

Hogyan emlékezett meg Jézus földi szolgálata idején Sába királynőjéről, és milyen üzenete van ennek számunkra?

Lk 11,31 | A Délnek királynéasszonya felkél majd az ítéletkor e nemzetség férfaival, és kárhoztatja őket, mert ő eljött a földnek széléről, hogy hallhassa a Salamon bölcsességét; és íme, nagyobb van itt Salamonnál.

(Vö.) **Jel 3,17/a** | Ezt mondd: Gazdag vagyok, meggazdagodtam, és semmire nincs szükségem.

.....

.....

.....

Sába királynője nem nyugodott addig, míg nehéz kérdéseire választ nem kapott. Állhatatos és áldozatkész igazságkereső volt. Nagy távolságból, fárasztó utat vállalva igyekezett eljutni oda, ahol ha kételkedve is, de valamelyest mégis remélte, hogy megtalálja, amit keres.

Minket mi jellemez? – Megelégszünk azzal az ismerettel, amivel már rendelkezünk? Elnyomjuk magunkban a kérdéseket, nem vesszük a fáradságot, hogy mindennek utánajárjunk? Valójában nemcsak önmagunkért kellene nekünk örökké keresni, tanulni, továbbfejlődni, hanem azért is, hogy küldetésünket teljesíthessük.

Ellen G. White a lelkészekről írja az alábbiakat, de mindez a gyülekezeti tagokra is érvényes:

„A hamis tanítások gomba módra szaporodnak, miközben a világ évről évre tanultabbá válik. A bűn, a hitetlenség, a kételkedés egyre jobban hódít, és merészebb lesz, amint az emberek tudása növekszik. A dolgok ilyen állapota megköveteli az elme teljes erejének latba vetését az ige-

hirdetőtől. Sátán uralma alatt álló, kiművelt, éles elméjű emberekkel kell találkoznia... Túl sok rendszertelen munkát végeztünk már, és szellemi erőinket sem aknáztuk ki teljesen. Lelkészeinknek [de az önkéntes evangélistáknak és a gyülekezeti tagoknak is] védelmezniük kell az igazságot a közönséges hitehagyásokkal szemben, de a tetszetős tévelygés képviselőivel is össze kell mérniük a Szentírás bizonyítékait... Az igazság vakmerő feltevésekkel is szembe találkozik... A Biblia átható erejének meg kell mutatnia az ellentétet igazság és hamisság között. Komolyabb előkészület kell ahhoz, hogy elfogadható szolgálatot végezzünk a Mesterért...” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek*, V., BIK Kiadó, Bp., 2001, 385–386. o.)

„Ha Isten népe értékelné Isten szavát, akkor mennyországnak lenne a gyülekezetben. A keresztyének törekvőek lennének, és éheznek az Ige tanulmányozását. Nyugtalanul várnák az időt, amikor igét igével vethetnek egybe, s elmélyedhetnek a tanulmányozásban. Mohóbban várnának az Ige világosságára, mint a reggeli lapra, folyóiratokra vagy regényekre. Az lenne a legfőbb kívánságuk, hogy „Isten Fiának testét egyék, és véréig igyák”. Ennek eredményeképpen életük az Ige elveihez idomulna. Olyanok lennének számukra az Ige utasításai, mint az élet fájának levelei. Kútforrás lenne bennük, mely örök életre buzog. A kegyelem üdítő záporai éltetnék, frissítenék lelküket, elfeledtetnének velük minden vesződéséget és fáradságot. Az ihletés szavai erőssé és bátorrá tenné őket... Imáik komolyak lennének, telve az igazság isteni bizonyágaival... A lázas semmisségek, melyek sokak idejét fölemésztik, visszaszüllyednének igazi helyükre a gyógyító, megszentelő bibliai kegyesség előtt. A Biblia, csakis a Biblia válthatja

ki ezt a jó hatást. Isten bölcsessége és hatalma nyilatkozik meg általa, amely teljes erejével munkálkodik azok szívében, akik befogadják. Micsoda magasságokat érhetnénk el, ha egybehangolnánk akaratunkat Isten akaratával!” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*. VIII., 193–194. o.)

Egy izraeli kislány, Jónás próféta és Ezékiás király missziója

Bevezetés

A befolyás hatalom. Ahhoz azonban, hogy a befolyás kifejthesse hatását, sokszor *idő kell*. A befolyás ugyanakkor rossz gondolatokat is gerjeszthet. Érzéseket, hangulatokat, amelyek előítéletesek, keserűek vagy egyszerűen konokul ellenkezőek és tagadóak. Akár a pozitív, akár a negatív példákról gondolkozunk, kérdésünk egyértelmű: Milyen légkör vesz körül minket? Az „élet illata” (2Kor 2,15) árad-e belőlünk? Tanulmányunk néhány történetre hívja fel a figyelmet ezzel kapcsolatban.

Milyen körülmények között került szíriai fogságba az izraelita leányka? Rányomta-e a bélyegét fogságban végzett szolgálataira az, hogy elrabolták és népétől messzire hurcolták? Milyen hatása volt együttérzésből fakadó megnyilatkozásának? Mire következtethetünk ebből?

2Kir 5,1–5/a | Naámán, a szíriai király seregének fővezére, az ő ura előtt igen nagy férfiú és nagyra becsült volt, mert általa szabadította meg az Úr Szíriát. Ez a férfi vitéz hős, de bélpoklos

volt. Egyszer portyázó csapatok mentek ki Szíriából, és azok Izráel országából egy kisleányt vittek el foglyul, aki Naámán feleségének szolgált. Mondta az ő asszonyának: Bárcsak szemben lenne az én uram azzal a prófétával, aki Szamáriában van, kétség nélkül meggyógyítaná őt az ő bélpoklosságából. Naámán... elbeszélte az ő urának, mondván: Így s így szólt az Izráel országából való leány! Akkor monda Szíria királya: Menj el, és levelet küldök az Izráel királyának.

.....

.....

.....

„Benhadád, Szíria királya legyőzte Izráel seregeit. Akháb meghalt a csatában. Azóta a szíriaiak állandó határháborút viseltek Izráel ellen. Egyik portyázó rabló hadjáratuk alkalmával egy fiatal leányt vittek el, aki fogságának országában »Naámán feleségének a szolgálója lett«. Ez a kisleány otthonától távol raboskodott, de bizonyoságot tett Istenről. Egyike volt azoknak, akik öntudatlanul betöltötték azt a célt, amelyért Isten Izráelt népéül választotta. Amikor e pogány házban szolgált, *megszánta gazdáját*. Visszaemlékezett Elizeus csodás gyógyításaira, és ezt mondta úrnőjének: »Bárcsak eljuthatna az én uram a szamariai prófétához, az majd meggyógyítaná bélpoklosságából.« Tudta, hogy Elizeus mennyei erőt kapott, és hitte, hogy ez az erő Naámánt is meggyógyíthatja. A fogoly leány magatartása abban a pogány házban nagyszerűen tanúsítja, milyen befolyása van a gyermekkorban kapott otthoni nevelésnek.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 154. o.)

Milyen hitről tanúskodott az elrabolt lány kijelentése? El tudta-e fogadni nehéz körülményeit? Mikor lehet áldásos a jó befolyás?

2

2Kir 5,3 | Vajha az én uram szembe lenne azzal a prófétával, aki Szamáriában van, kétség nélkül meggyógyítaná őt az ő belpoklosságából.

.....

.....

.....

Az elrabolt, szolgálai tevékenységet végző leányka magatartása – miszerint megszánta gazdáját – arról tanúskodik, hogy nem volt telve elfojtott haraggal, a leigázó nemzet iránti indulattal. Életét Istenre bízva végezte szolgálatát, s gazdája betegsége kapcsán kimondott őszinte felsóhajtása mély nyomott hagyott egy idegen nép idegen vallású katonatisztjének családjában. Kijelentését, amely őszinte hitét tükrözte, olyannyira komolyan lehetett venni, hogy a beteg főtiszt ennek nyomán indult el hosszú útjára, hogy végül találkozzon a prófétával.

Kérdésünk a fentiek nyomán: hiteles személyiséggé váltunk-e? Szavainknak, tetteinknek, személyiségünknek van-e olyan befolyása, mely olyan nyomot hagy, mint az izraeli kislány együttérző, szeretettől áthatott és hittel teljes megszólalása? Világunk jellegzetessége, hogy befolyás nélküli személyiségek – arculattervezés, kommunikációs fogások, mesterséges varakozás létrehozása, árukapcsolás, érdekeltté tétel, lerohanás, taktikázás stb. révén – azt az illúziót keltik sokakban, hogy milyen komolyak és rendkívüliek. Az Írások tanácsa ezzel szemben:

„*Nem az a kipróbált, aki magát ajánlja, hanem akit az Úr ajánl.*” (2Kor 10,18) Hiszünk-e még reklámoktól meghatározott világunkban ebben? Van-e hitünk odaadással, alaposan és örömmel végezni, ami ránk bízott? Ehelyett netalán mogorván, kénytelen-kelletlen tesszük dolgunkat? Megtanultunk-e a mindennapi élet feladataiban is tudományt látni és munkáinkat szívvel-lélekkel végezni?

„Aki munkáját csak robotnak tekinti, önelégült tudatlansággal fog hozzá, és nem tesz semmi erőfeszítést a jobb munkavégzéshez, az valóban csupán tehernek fogja érezni. Azonban akik a legegyszerűbb munkában is felismerik a tudományt, azok nemesnek és szépnek látják azt, és élvezetet találnak a hűséges és eredményes munkavégzésben. *Az így nevelt ifjúság – bármi legyen is hivatása az életben... hivatását hasznossá és tiszteletreméltóvá fogja tenni.*” (Ellen G. White: *Előtted az élet/Nevelés*, 222. o.)

„Nem tudjuk, milyen szolgálatot kell majd gyermekeinknek betölteniük. Lehet, hogy életüket családi körben töltik el. Az is lehet, hogy köznapi pályára mennek, vagy pályán országokban hirdetik az evangéliumot. Isten azonban mindannyiukat misszionáriusnak hívja el, hogy a kegyelem üzenetét vigyék a világnak. Olyan nevelést kell kapniuk, amelynek segítségével önzetlen szolgálatban Krisztus mellé tudnak állni. Amikor ezt a héber kislányt szülei Istenről tanították, nem tudták, hogy mi lesz a sorsa. De hűségesen teljesítették megbízatásukat, és gyermekük a szíriai sereg fővezérének otthonában bizonyosságot tett Istenről, akit megtanult tisztelni.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 154–155. o.)

Milyen helytelen és veszélyes magatartásformát fedezhetünk fel Jónás prófétánál ninivei szolgálatának kezdetén? Milyen következményei vannak a kételynek? Melyek a szolgálatunk elől való menekülés biztos jelei?

Jón 1,1–5 | [Mondta az Úr Jónásnak:] Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és kiálts ellene, mert gonoszságuk felhatolt élem! Felkelt Jónás, hogy Tarsisba szaladna az Úr elől. Lement azért Jáfóba, és talált ott egy hajót, amely ment Tarsisba, és megadván a hajóbért, beszállt abba, hogy Tarsisba menne velük az Úr színe elől. Az Úr pedig nagy szelet bocsátott a tengerre, és nagy vihar lett a tengeren, a hajó már-már töredezett. Megfélemlettek azért a hajósok, és kiáltottak ki-ki az ő istenéhez. A hajóban lévő holmit a tengerbe hányták, hogy könnyítsenek magukon. Jónás pedig lement a hajó aljába, lefeküdt és elaludt.

.....

.....

.....

A Ninivébe küldött prófétáról szóló bibliai feljegyzés olyan valakit mutat meg nekünk, aki ismeri az Úr szavát, a prófétai megbízatást. Küldetése nyomán azonban a kétely gondolatainak adott helyet. Hová vezet a kétely? Mi lesz akkor, ha akár egy próféta is szóba áll azzal a kísértéssel, hogy megkérdőjelezze az isteni megbízatás lehetséges voltát? Csak idő kell hozzá, s a kételkedésben elmerülő személy lehetetlennek, sőt tévesnek fogja látni, érezni az említett feladatot.

„Amikor a próféta megbízatásának nehézségeire és látzólagos kivitelezhetetlenségére gondolt, kísértést érzett arra, hogy megkérdőjelezze a küldetés bölcs voltát. Emberrileg nézve úgy tűnt, hogy semmilyen eredményt nem érhet el az üzenet abban a büszke városban. Abban a pillanatban elfelejtette, hogy Isten, akit szolgál, mindentudó és mindenható. Miközben kételkedve tétovázott, Sátán egészen elbátortalanította. Nagy félelem lett úrrá rajta, és elindult, hogy Társisba meneküljön...” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 166. o.)

Fedezzük fel a bűn ésszerűtlenségét! Jónás elfelejtette Isten mindenhatóságát! Hogyan képes egy próféta ezt elfejteni? A prófétai szolgálatot folytató Jónás sem védtelen a kétely következményeivel szemben. Mert ha Isten bíz meg bárkit is, a feladat, amit adott, csakis azzal az erővel és vezetéssel teljesíthető, amit Krisztus megígért. A prófétai feladat sokszor a lehetetlent jelenti. Ha azonban Isten elhív egy feladatra, akkor nem az a kérdés, hogy mindez lehetséges-e, hanem egyedül csak az, hogy a feladat nem magunk kitalálása, vágya-e, hanem Isten kifejezett megbízatása! Ebben az esetben a terv megvalósítható, de csak egy módon: Isten erejével.

További figyelemre méltó mozzanat Jónás alvása. Elhívatása, Isten – és saját maga – elől menekülve s a kételynek teret adva lement a hajó aljába aludni akkor, amikor a vihar nehézségei mindenkit előbb tettekre, majd a katasztrófa határán számvetésre készítetnek. Elgondolkoztató, hogy míg a tengeri hajósok kiáltottak – „*ki-ki az ő Istenéhez*” –, a menekülő próféta az alvásba menekült. Nem akart a valósággal szembenézi. Milyen könnyű kerülni a megoldandó feladatot, nem beszélni kényes kérdésekről, kerülni embereket, vagy éppen magunk elől menekülni!

Milyen eszközöket használt fel Isten arra, hogy szolgáját számvetésre készítse? Melyek a valóságos bünfelismerés összetéveszthetetlen jelei?

4

Jón 1,6–2,1 | Jónáshoz ment a kormányosmester, és mondta néki: Mi lelt, te nagyalvó? Kelj fel, kiálts a te Istenedhez, hátha gondol velünk az Isten, és nem veszünk el! Egymásnak pedig ezt mondták: Jertek, vessünk sorsot, hogy megtudhassuk, mi miatt van rajtunk e veszedelem? Sorsot vetettek, és a sors Jónásra esett. Mondták azért néki: Kérünk, beszéld el nekünk: mi miatt van rajtunk e veszedelem? Mi a te foglalkozásod, és honnan jössz? Melyik a te hazád, és miféle népből való vagy te? Mondta nekik: Héber vagyok én, és az Urat, az egek Istenét félelem, aki a tengert és a szárazt teremtette. Ekkor megfélemlettek az emberek nagy félelemmel, és mondták néki: Mit cselekedtél? Mert megtudták azok az emberek, hogy az Úr színe elől fut, mivelhogy elbeszélte nekik. Mondták azután néki: Mit cselekedjünk veled, hogy a tenger lecsendesedjék ellenünk? Mert a tenger háborgása növekedett. Ő pedig mondta nekik: Fogjatok meg, és vessetek engem a tengerbe, és lecsendesedik a tenger ellenetek, mert tudom én, hogy miattam van ez a nagy vihar rajtatok. Erőlködtek azok az emberek, hogy visszajussanak a szárazra, de nem tudtak, mert a tenger háborgása növekedett ellenük. Kiáltottak azért az Úrhoz, és mondták: Kérünk, Uram, kérünk, ne vesszünk el ez ember lelkéért, és ne háríts reánk ártatlan vért, mert te, Uram, úgy cselekedtél, amint akartad! Megragadták Jónást, és bevették őt a tengerbe, és megszűnt a tenger háborgása. Azok az emberek pedig nagy félelemmel féltek az Urat, áldozattal áldoztak az Úrnak, és fogadásokat fogadtak. Az Úr pedig egy nagy halat rendelt, hogy benyelje Jónást. Jónás a hal gyomrában volt három nap és három éjjel.

.....

.....

.....

Jónás történetének ez a mozzanata – a hal gyomrában három napig, és mindezt túléli – a racionalisták és a bibliakritikai irányzat számára nevetségesnek tekintett részlet volt. Idézzünk fel ezért itt először egy olyan feljegyzést, amely szerint másokkal is történt hasonló. „[Jónás történetét] Ambrose John Wilson, az oxfordi egyetem teológiai tanára 1928-ban megjelent egyik cikkében annak bizonyítására hozta fel, hogy az ember nem okvetlenül pusztul el a bálna gyomrában... A cet gyomrában 40-41 foknyi meleg van, ami kellemetlen ugyan, de nem okoz azonnali halált... A „Star of East” nevű cethalász hajó 1891-ben a Falkland-szigetek környékén dolgozott... A vadászok csónakba szálltak, megközelítették az állatot [a bálnát], és szigonyt vetettek rá. A bálna... farkcsapásával felborította a bárkát. Két tengerész a vízbe esett... egy másik, bizonyos James Bartley szintén eltűnt. Abban a hiszemben voltak, hogy elpusztult. A bálnát egy másik bárka végül is elejtette, és a hajó mellé vonta. A matrózok egész nap és egész éjjel dolgoztak a szalonna lefejtésén. Amikor másnap a belső rétegekig értek, úgy vették észre, mintha az óriás emlős gyomrában valami mozogna. Felhasították, és megtalálták benne az eltűnt embert. James Bartley eszméletlen volt, de még élt. Tengervízben hamar megfürdették, és magához térítették. Két hétig súlyos beteg volt, de a harmadik héten már tülesett a válságon, és nemsokára újra elfoglalhatta helyét a hajón. A kapitány kérdésére kijelentette, hogy nem a levegőhiány, hanem a félelem miatt ájult el...” (Leidenfrost Gyula: *Kék Adria*. Királyi Magyar Egyetemi Nyomda, Bp., é. n., 216. o.)

Figyelmünket a cethalról most fordítsuk Jónás lelki történetére. Mi is történik tehát a menekülő prófétával? *Mit tesz Isten* az alvásba, a nem számvetésbe, a nem szembesülésbe menekülő prófétával?

a) Jónás *először is viharba kerül*. A rendkívüli körülményekre szinte gyerekes módon reagál. A dühöngő viharban aludni tér. A kisgyermekekre jellemző magatartásforma, hogy amikor valami baj vagy rémületes dolog történik, az asztal, az ágy alá bújnak. Ezzel szemben egy felnőtt, az isteni kinyilatkoztatást és Isten terveit ismerő ember esetében, aki egy tengeri vihar kelles közepén mintegy maga elől, a saját tudata, ébrenléte elől is menekül, mindez igen beszédes mozzanat. Jónás ésszerűtlen cselekedete szoros összefüggésben van azzal, hogy szolgálatával éppen ellentétes irányba indult el.

b) Majd *„hózzáment a kormányos mester”*, és egy rendkívüli beszélgetés kezdődött. Isten más nép, más vallás gyermekét használja fel e rendkívüli helyzetben, hogy a tulajdon értelme, lelkiismerete, Istene és szolgálata elől futó prófétát visszahozza a valóságba, a felelős, gondolkodó, és Isten tervei szerint cselekvő ember állapotába. Figyeljük meg, beszéljük meg a beszélgetés mozzanatait!

Hogy szólítja meg Isten Jónást?

- Mi lelt, te nagyalvó?
- Kelj fel, kiáltás a te Istenedhez, hátha gondol velünk az Isten, és nem veszünk el!

c) Majd a sorsvetés után a hajósok *döntő kérdéseket tesznek fel* a prófétának:

- Kérünk, beszéld el nekünk, mi miatt van rajtunk e veszedelem?
- Mi a te foglalkozásod, és honnan jössz?
- Melyik a te hazád, és miféle népből való vagy te?

Isten a sokistenhívő embereket használta fel arra, hogy előle alvásba menekülő prófétáját megszólítsa!

d) Jónás válaszai után következik *Isten számvetésre hívása* a kérdező „*pogányok*” által:

- Mit cselekedtél?

- Mit cselekedjünk veled, hogy a tenger megcsendesedjék ellenünk?

e) Jónás válasza – „*fogjatok meg, és vessetek engem a tengerbe, és lecsendesedik a tenger ellenetek; mert tudom én, hogy miattam van ez a nagy vihar rajtatok*” – mire utal? *Megbánásra, felelősségtudatra jutott-e a próféta?*

f) Mit jelez a *hajósok* újabb próbálkozása? *Hogyan viszonyulnak* Jónáshoz? Hogy hathatott mindez rá?

- Erőlködtek azok az emberek, hogy visszajussanak a szárazra, de nem tudtak.

- Kiáltottak azért az Úrhoz, és mondták: Kérünk, Uram, kérünk, ne vesszünk el ez ember lelkéért, és ne háríts ránk ártatlan vért, mert te, Uram, úgy cselekedtél, amint akartad!

Ezután dobják a prófétát a tengerbe, ami a cethal gyomrát, vagyis a magányt, a számvetés idejét jelentette Jónás számára. Fedezzük fel, hogy a külső történet viharról és katasztrófáról szól, a lelki történet pedig Isten küzdelméről prófétájáért! Arról, hogy miképpen segítenek a „körülmények” abban, hogy egy emberben megtörténjék a gondolkodásmód-változás, a visszafordulás. Vegyük észre mi is a bennünket körülvevő eseményekben az ilyen jeleket!

„Jónás feladata súlyos felelősséggel járt. De aki megparancsolta, hogy menjen, erőt és eredményt is tudott adni szolgálójának... Egy sor próba és különös intézkedés nyomán újjáéledt bizalma Istenben, és megmenteni tudó vég-

telen hatalmában. Ha Jónás higgadtan gondolkozik első megbízatásakor, akkor megérti, balga dolog bárminemű erőfeszítést tennie a felelősség előli menekülésre.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 166–167. o.)

Hogyan utasította Isten másodszor is Jónást küldetése teljesítésére? Mit érthetünk meg Isten Jónásért folytatott küzdelméből?

5

Jón 3,1–5 | Szólt az Úr másodszor is Jónáshoz: Kelj fel, menj Ninivébe, a nagy városba, és hirdesd nekik azt a beszédet, amit parancsolok néked. Felkelt Jónás, és elment Ninivébe, az Úr szava szerint. Kezdett Jónás bemenni a városba egy napi járóra, és kiáltott: Még negyven nap, és elpusztul Ninive! A niniveiek pedig hittek Istenben, böjtöt hirdettek, és nagyjaitól fogva kicsinyeikig zsákba öltöztek.

.....

.....

.....

.....

„Isten újra megbízta szolgáját, hogy intse meg Ninivét... Most már nem volt kérdés, most már nem kételkedett, hanem tétovázás nélkül engedelmeskedett... Az üzenet nem hangzott hiába! A hitetlen város utcáin végigharsogó kiáltást szájról szájra adták, amíg minden lakója meghallotta a megdöbbentő hírt. Isten Lelke megértette az üzenetet,

és tömegek remegtek bűneik miatt. Mély megalázkodás és bűnbánat ébredt szívükben.” (Ellen G. White: *Proféták és királyok*, 169. o.)

Jónás próféta könyve nagyon pontosan mutatja be Isten tervét, ahogy szolgáit formálni kívánja. Isten kinyilatkoztatott terve megérthető, felfogható, de az emberi természet újból és újból képes megakadályozni azt a tervet, amit Isten elkészített. Romlott emberi természetünk, ha átveszi a vezetést, kivesz minket terve megvalósításában való közreműködésünk szerepéből. A Gondviselés ezért az üzenet közvetítőjét is formálni kívánja, ha az ember, az üzenet hordozója azt megengedi.

6

Ezékiás király csodálatos gyógyulása milyen lehetőséget teremtett a bizonyágtevésre? Miről beszélt az érdeklődő babiloni követeknek a király?

2Kir 20,12–13.16–17 | Ebben az időben küldött Berodákh Baladán, Baladánnak, a babilóniai királynak fia levelet és ajándékot Ezékiásnak, mert meghallotta, hogy Ezékiás beteg volt. És meghallgatta őket Ezékiás, és megmutatta nekik az ő egész kincsházát, az ezüstöt, az aranyat, a fűszerszámokat, a drága kenetet és az ő fegyveres házát és mindent, a mi csak találtatott az ő kincstáraiban; és nem volt semmi az ő házában és egész birodalmában, amit meg nem mutatott volna Ezékiás. Mondta: Mit láttak a te házában? Felelt Ezékiás: Mindent láttak, ami csak van az én házában, és nem volt semmi az én tárházamban, amit nekik meg ne mutattam volna...

Akkor mondta Ésaiás Ezékiásnak: Halld meg az Úrnak beszédét: Íme, eljön az idő, amikor mindaz, ami a te házában van,

és amit eltettek a te atyáid e mai napig, elvitetik Babilóniába, és semmi sem marad meg, azt mondja az Úr.

.....

.....

.....

„A messzi ország uralkodójától érkezett követek látogatása alkalmat adott Ezékiásnak az élő Isten megdicsőítésére. Milyen könnyen beszélhetett volna Istenről, minden teremtett dolog Fenntartójáról, akinek a kegyelméből életben maradt, amikor már semmi reménye nem volt. Micsoda nagy jelentőségű változás történhetett volna, ha ezekkel az emberekkel, akik Káldea síkságairól az igazság keresésére jöttek, Ezékiás elismerteti, hogy az élő Isten a legfőbb Úr!

Ezékiás szívét azonban hatalmába kerítette a büszkeség és a hiúság. A maga dicsőítésére a kapzsi szemek elé tárta azokat a kincseket, amelyekkel Isten gazdagította népét... Nem Isten megdicsőítésére, hanem önmaga felmagasztalására tette ezt a pogány fejedelmek előtt. Nem gondolt arra, hogy ezek az emberek egy hatalmas nép képviselői, mely nem féli és nem szereti Istent, s oktalanság nemzete földi gazdagságának titkába beavatni őket.

A követek látogatása próbára tette Ezékiás háláját és hűségét... Ha Ezékiás az alkalommal élve bizonyoságot tett volna Izrael Istenének hatalmáról, jóságáról és könyörületességéről, akkor a követek beszámolója fénysugárként ragyogta volna be a sötétséget. Ezékiás azonban a seregek Ura fölé emelte önmagát. »Ezékiás azonban nem volt hálás

az iránta tanúsított jótéteményért, mert felfuvalkodott...« (2Krón 32,25) Milyen végzetes következményei voltak ennek! Isten kinyilatkoztatta Ésaíasnak, hogy a hazatérő követek magukkal viszik a látott gazdagság hírért, és hogy Babilon királya, valamint tanácsadói Jeruzsálem kincsei-vel akarják majd saját országukat gazdagítani.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 215–216. o.)

Ezékiás gyógyulásának története az elmulasztott lehetőségekről szól. Arról, *ami lehetett volna*. Milyen könnyen megtörténik ma is, hogy javainkra terelődik a figyelmünk az Adományozó helyett, és ettől fogva erről szól majd bizonyágtételünk is!

Fontos a Gondviselés által megteremtett körülmények felhasználása, nem pedig elmulasztása – erre figyelmeztet Ezékiás története. Lényeges a körülmények felismerése és betöltése, amit Isten „*előre elkészített, hogy azokban járjunk*” (Eféz 2,10). Fedezzük fel életünk mindennapjaiban a lehetőségeket, amikor semmi mást nem kell tennünk, mint megosztanunk gondolkodásmódunkat és életszemléletünket embertársainkkal! Ha terveit követve élünk, a helyzeteket Isten meg fogja teremteni! Vegyük észre mindezt, és az alkalmakat még „*áron is*” (Eféz 5,16) használjuk fel! Ne sajnáljuk az időt erre! Ehhez azonban el kell veszítenünk a mi akaratunkat, és keresnünk kell azt, amit Isten készített el. Elveszíteni azt, amit mi gondolunk, és elfogadni azt, amit Isten tervez – ez a Krisztust követő ember alapelve. Ő pedig mindig gondoskodik arról, hogy akarata, tervei felismerhetőek legyenek.

Dániel bizonyágtevése a babiloni udvarban

Bevezetés

Jojákim, Júda királyának harmadik évében, i. e. 605-ben, Nabukodonozor, az Újbabiloni Birodalom királya megszállta Jeruzsálemet és fogságba hurcolta az első fogolycsapatot. A király Izráel „királyi magvából”¹ hozatott magának válogatott, képzett ifjakat, hogy kinevelje, illetve „átnevelje” őket udvari szolgálatára. Ezek között volt Dániel és Ananiás, Misáel, Azariás, a babiloni udvarban kapott neveik szerint: Baltazár, Sidrák, Misák és Abadnégó. Az Újbabiloni Birodalom ebben a korban nyeri el világhatalmi pozícióját (i. e. 605–535), Izráel ekkor egy leigázott kicsiny ország a környező országok között. Vajon milyen befolyást gyakorolhattak a fogságba hurcolt izraeli ifjak egy gazdag, sokszínű vallásossággal és kultúrával rendelkező világbirodalom királyi udvarában? Hogyan képviselték – különösen Dániel – egy valláspolitikai nagyhatalom közvetlen

1 Pontosan nem tudjuk, hogy a „királyi mag” kifejezés a királyi családból való vér szerint leszármazásra utalhat-e, vagy csak minőségi jelzős szerkezet, amely egyszerűen a legkiválóbbakat, a különleges képességekkel rendelkező fiatalokat jelentheti.

közelségében Isten igazságát, alapelveit beszédben és gyakorlatban egyaránt? E heti tanulmányunk a bizonyságtevés szempontjából közelít e kérdésekhez Dániel könyve első hat fejezete alapján. Érdemes e fejezeteket egészében is elolvasni!

1

Mit tudhatunk Dániel származásáról, neveltetéséről, hogyan tett bizonysgot a babiloni udvarban a mértékletesség, az egészséges táplálkozás fontosságáról? Mennyiben tarthatjuk példaértékűnek Dánielnek és társainak ezt a fajta magatartását az egészségügyi üzenet képviselésében?

Dn 1,12–13.16–17.20 | Tégy próbát, kérlek, a te szolgálóiddal tíz napig, és adjanak nekünk zöldségfélétet [kérték az ifjak], hogy azt együk, és vizet, hogy azt igyuk. Azután mutassák meg néked a mi ábrázatunkat és amaz ifjak ábrázatát, akik a király ételével élnek, és aszerint cselekedjél majd a te szolgálóiddal...

Elvette azért a felügyelő az ő ételüket, s italukul rendelt bort, és adott nekik zöldségfélétet. Adott Isten ennek a négy gyermeknek tudományt, minden írásban való értelmet és bölcsességet. Dániel pedig értett mindenféle látomáshoz és álmokhoz is...

Minden bölcs és értelmes dologban, amely felől a király tőlük tudakozódott, tízszerre okosabbnak találta őket mindazoknál az írástudóknál és varázslóknál, akik egész országában voltak.

.....

.....

.....

Miért kellett Dánielnek eltökélnie a szívében, hogy a király ételéből semmit sem fogyaszt? Mire utalhat a kifejezés, hogy Dániel „eltökélte magában” (lásd még Lk 9,51)? Hogyan tettek bizonyosságot Dániel és társai arról, hogy a helyes életmód, az egészséges táplálkozás nemcsak a testünket tartja egészségben, hanem kihat a gondolkodásunkra, lelkivilágunkra, Istennel való kapcsolatunkra is?

Nem csekély próba lehetett a héber ifjak számára az elvekhez való hűség megtartása. Gondolkothattak volna így is: „Ha már a sors vagy az isteni gondviselés úgy alakította, hogy a király udvarában való hosszú szolgálat vár ránk, miért ne szoktatnánk hozzá szervezetünket az amúgy is ínycsiklandó és bőséges ételekhez – még ha némileg egészségtelenek is? Hagyunk erősebben az Isten irgalmára, hisz Ő úgyis látja, hogy rendkívüli körülmények közé kerültünk, és ezért biztosan elnézőbb lesz irántunk. Vagy a másik véglet, ami az előítélettel keveredett vallási fanatizmus köntösében szokott megjelenni. Megüzenhették volna az udvarmesteren keresztül Nabukodonozornak, hogy bármennyire is erőltetné, inkább meghalnak, de egy falatot sem fogadnak el az ő „tisztátalan”, emberi étkezésre alkalmatlan ételiből.

Dánielt és társait csak a Szentlélek vezethette el arra a bölcsességre, amely által „a babiloni húsos fazekak és boros poharak” között is hűségesek maradhattak elveikhez úgy, hogy mindeközben ne ébresszenek a királyban idejekorán ellenszenvet, haragot, mint akik elutasítják az általa felkínált kiváltságos lehetőséget. Alázatos kérést fogalmaztak meg Aspenáznak, a király udvarmesterének, hogy tegyenek próbát velük. Értelmesen megindokolták kérésük okát, ezzel is mintegy bizonyosságot téve az egészséges táplálkozás testi, szellemi, lelki vonatkozású

áldásairól. Egyébként sincs nagyobb hatása a mértékletesség üzenetének annál, mint amikor valaki nemcsak testileg, de szellemileg és lelkileg is egészségesnek mondható, úgy, hogy az a környezete előtt is nyilvánvalóvá válik.

„[A héber ifjaknak]... pályafutásuk legelején jellemük döntő próbáját kellett kiállniuk. A király úgy intézkedett, hogy az asztaláról származó étel és bor legyen ételük és italuk. Így akart kifejezést adni jóindulatának és sorsuk iránti érdeklődésének. Mivel azonban a király asztaláról egy részt a bálványoknak áldoztak, az bálványimádásra szentelt étel volt. Aki abból evett, az hódolattal adózott Babilon isteneinek. Dániel és társai Jahve iránti hűsége tiltotta ezt a hódolatot. Azzal is megtagadták volna hitüket, ha csak színlelik, hogy esznek az ételből és isznak a borból, mert ezáltal a pogányság mellett foglalnak állást, Isten törvényének alapelveit pedig meggyalázzák. Nem kockáztatták azt a gyengítő, tompító befolyást, amit a fényűzés és kicsapongás gyakorol a fizikai, szellemi és lelki fejlődésre. Ismerték Nádáb és Abihu történetét, akik részegségéről és annak következményeiről szóló feljegyzését megörökítették a mózesi könyvek pergamenlapjai. Tudták, hogy fizikai és értelmi képességeikre káros hatással lenne a bor fogyasztása.

Dánielt és társait szülei szigorú mértékletességre nevelték. Megtanulták: Isten számon kéri képességeiket, ezért nem csorbíthatják, nem gyengíthetik erőiket. Ez a nevelés őrizte meg Dánielt és társait Babilon királyi udvarának rontó hatásai között. Erős kísértések környékeztek őket az erkölcstelen és fényűző királyi udvarban, de ezek az ifjak romlatlanok maradtak. Semmilyen hatalom és semmilyen

befolyás nem tudta őket eltéríteni azoktól az elvektől, amelyeket kora ifjúságukban Isten Igéjéből és műveiből megtanultak.

Ha Dániel akarta volna, találhatott volna jól hangzó mentséget a mértékletesség szigorú szokásainak elhagyására. Érvelhetett volna azzal, hogy a király jóindulatától függ, és az ő hatalmában van, kénytelen enni a király ételéből és inni borából; a menny tanításához való ragaszkodásával megsértené a királyt, és elvesztené társadalmi helyzetét, életét. Ha viszont az Úr parancsát semmibe veszi, megőrzi a király pártfogását, s kulturális előnyöket és kiűntető földi lehetőségeket biztosít magának.

Dániel azonban nem habozott. Isten jóváhagyása drágább volt neki, mint a legnagyobb földi hatalmasság kegye – drágább, mint maga az élet. Elhatározta, hogy szilárdan őrzi feddhetetlenségét, történnék bármi. »...Elhatározta, hogy nem szennyezi be magát a király ételével és azzal a borral, amit ő szokott inni.« És három társa vele tartott.

A héber fiatalok nem vakmerőségből, hanem Isten iránti szilárd bizalomból jutottak erre az elhatározásra. Nem akartak különcködni; de inkább azt választották, mintsem szégyent hozzanak Istenre. Ha engednek a körülmények kényszerének, és egyezséget kötnek a bűnnel, elveik feladása gyengíti a jó iránti érzéküket, és csökkenti a bűnnel szembeni irtózásukat. Az első hibás lépés további helytelen lépésekhez vezet, mígnem megszakad a mennyel való kapcsolatuk, és elsodorja őket a kísértés.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Nabukodonozor udvarában c. fejelet)

Vajon mi hogyan szoktuk képviselni a mértékletesség üzenetét, az „evangélium jobb kezét” a környezetünkben? Miközben

hűségesek kívánunk maradni elveinkhez, igyekszünk-e vonzóan bemutatni az egészséges életmód alapelveit?

2

Hogyan tett bizonyosságot Dániel Nabukodonozor álmának megjelentésével és magyarázatával arról az Istenről, aki a történelmet előre ismeri „és a titkokat megjeleníti”?

Dn 2,23/b.27–30 | A titkot, a melyről a király tudakozódik, a bölcsek, varázslók, írástudók, jövendőmondók meg nem jelenthetik a királynak...

De van Isten az égben, aki a titkokat megjeleníti, és Ő tudtára adta Nabukodonozor királynak, mi lesz az utolsó napokban. A te álmod és a te fejed látása a te ágyadban ez volt: Néked, ó király! Gondolataid támadtak a te ágyadban afelől, hogy mik lesznek ezután, és aki megjeleníti a titkokat, megjelentette néked azt, ami lesz. Nékem pedig ez a titok nem bölcsességből, amely bennem minden élő felett volna, jelentetett meg, hanem azért, hogy a megfejtés tudtára adassék a királynak, és te megértsed a te szívednek gondolatait.

.....

.....

.....

.....

Hogyan viszonyultak a babiloni bölcsek és a káldeus írástudók az álom megfejtéséhez? Mikor és milyen körülmények között kapta meg Dániel a „prófétaság lelki ajándékát”, ami által al-

kalmassá válhatott a bizonyosságtevésre? Hogyan tett bizonyóságot Dániel Nabukodonozornak a történelmet formáló és az emberi hatalmak felett ellenőrzést gyakorló hatalmas Istenről?

Figyeljük meg az éles az ellentétet az álom megfejtéséhez való viszony tekintetében a káldeus papok és Dániel között. A babiloni bölcsek az álom megfejtésének kérését eleve jogtalannak és lehetetlennek tartották. Dániel pedig már előre bizonyosnak tekintette az isteni segítséget. Különösen megindító az ifjak alázatos kérése ebben a fenyegető helyzetben: „...*hogy kérjenek az egek Istenétől irgalmasságot a titok végett...*” (Dn 2,18) Ebből is kitűnik, hogy teljesen az Isten segítségére hagyatkoztak ebben a szorult helyzetükben. Miután Dánielnek Isten megjelentette a titkot éjjeli látásban, másnap Nabukodonozor előtt tisztelettel tette világossá, hogy nem létezik olyan emberi bölcsesség és „titokfejtő” képesség, ami tudára adná az álom értését a királynak. Viszont van egy mindenható, mindentudó, gondviselő Isten, „*aki a titkokat megjelenti*” (28. vers), aki „*ad bölcsességet a bölcseknek és tudományt az értelmeseknek*” (21. vers), Ő adja tudára az álom értelmét is Nabukodonozornak – és persze minden embernek, aki keresi Őt –, hogy mi várható az emberi történelemben, és miképpen alakul annak végkifejlete.

Amikor a környezetünk részéről kihívásokba, nehéz döntési helyzetekbe kerülünk, azzal a nyugalommal és mély Istenbe vetett bizalommal tudunk-e bizonyóságot tenni meggyőződésünk-ről, ahogy ezt Dániel tette? Nem kísért-e az emberi megoldások keresése és véghezvitele? Hogyan képviseljük az általunk már megértett próféciaikat embertársaink előtt? Tudásunk birtokában pusztán megelégszünk azzal, hogy mi már ezeket ismerjük, vagy felülről kapott bölcsességgel igyekszünk ezeket az ismereteket másokkal is megosztani?

3

Hogyan tettek bizonyosságot Dániel társai az életük kockáztatásával is lelkiismereti meggyőződésükről? Milyen különleges tapasztalatot kellett átélniük, hogy Nabukodonozor immár másodszor is elismerje: Dániel, Sidrák, Misák, Abednégó Istenén kívül „nincs más Isten a földön”?

Dn 3,14–18 | Szólt Nabukodonozor, és mondta nekik: Sidrák, Misák és Abednégó! Szántszándékból nem tisztelitek-e az én istenemet és nem imádjátok-e az arany állóképet, amelyet felállítottam? Ha tehát készek vagytok, mihelyt halljátok a kürtnek, sípnek, citerának, hárfának, lantnak, dudának és mindenféle hangszernek szavát, leboruljatok, és imádjátok az állóképet, amelyet én csináltattam. De ha nem imádjátok, tüstént bevetettek az égő, tüzes kemencébe, és kicsoda az az Isten, aki kiszabadítson titeket a kezeimből? Felelt Sidrák, Misák és Abednégó, és mondták a királynak: Ó, Nabukodonozor! Nem szükség erre felelnünk néked. Íme, a mi Istenünk, akit mi szolgálunk, ki tud minket szabadítani az égő tüzes kemencéből, és a te kezedből is, ó király, kiszabadít minket. De ha nem tenné is, legyen tudodra, ó király, hogy mi a te isteneidnek nem szolgálunk, és az arany állóképet, amelyet felállítottál, nem imádjuk.

.....

.....

.....

Milyen céllal állította Nabukodonozor a hatalmas aranszobrot Dura mezején? Mit gondolhatunk Babilon vallásosságáról ennek az ünnepélyes szoboravatásnak a tükrében? Milyen alapvető emberi szabadságjogot sértett meg Nabukodonozor király a szo-

bor előtti meghajlás parancsával? Hogyan adtak példát a héber ifjak ebben a helyzetben, amikor a lelkiismereti meggyőződésünkkel összeegyeztethetetlen magatartást próbáltak rájuk erőszakolni? Hol volt az a határ, ami már megalkuvást, hitük megtagadását jelentette volna? Hogyan tettek bizonysgot az Isten jelleméről, lelkiismereti meggyőződésükről, hitükről? Miért függ össze szorosan ez a három? Mi lett a próbában való bizonyágtevésük eredménye? Mi mit tanulhatunk mindezekből?

A szobor előtti meghajlás nagyobb kihívást jelentett a héber ifjak számára, mint az étkezési elveik iránti hűség megtartása, mivel itt az életük forgott kockán. Azonban itt is talán elkerülhető lehetett volna az összeütközés a vallási erőszakkal szemben, ha egy kicsit diplomatikusabban, konfliktuskerülőbben viszonyulnak ehhez a helyzethez. Mondhatták volna magukban a szobor előtti meghajlás közben, ők csak testileg hajolnak meg, de lélekben nem azonosulnak Nabukodonozor bálványistenével. Így elkerülhették volna, hogy egy nagy tömegben felhívják magukra a figyelmet. Azonban ebben az esetben az egyetlen, igaz Istenről (Jn 17,3) való bizonyágtevésük és a tüzes kemencéből való megszabadításuk mindenki számára nyilvánvaló tapasztalata is elmaradt volna.

„A Babilonban bizalmi állást betöltő héber foglyok életükkel és jellemükkel képviselték előtte az igazságot. Amikor számot kellett adniuk hitükről, ezt tétovázás nélkül megtették. Világosan és egyszerűen mutatták be az igazság alapelveit. Így tanítottak a környezetüknek Istenről, akit imádtak. (...)

Fontos tanulságokat kell levonnunk abból, ami a héber ifjakkal Dura mezején történt. Napjainkban Isten számos

szolgája – bár ártatlan – szenved majd olyan emberek kezétől megalázást és meggyalázást, akiket Sátán iriggyé és vallásában vakbuzgóvá tesz. Különösen azok ellen gerjednek haragra, akik megszentelik a negyedik parancsolatban foglalt szombatot. Végül pedig egyetemes rendelettel halálra méltónak ítélik őket.

Az Isten népe előtt álló gyötrelmes idő megingathatatlan hitet igényel. Meg kell mutatniuk, hogy imádatuknak Ő az egyedüli tárgya, és semmilyen áron, még az életük árán sem lehet őket rábírní arra, hogy akár egy kicsit is kiegyezzenek a hamis imádattal. A hűséges szív számára az örök Isten Igéje mellett a bűnös, halandó emberek parancsai elvesztik jelentőségüket. Az igazságnak engedelmesskednek, legyen bár börtön, száműzetés vagy halál a következménye.

Az Úr, mint ahogy Sidrák, Misák és Abadnégó korában tette, a föld történelmének záró szakaszában is hatalmas dolgokat fog tenni azokért, akik rendíthetetlenül kitartanak az igazság mellett. Aki e nemes héber ifjakkal a tüzes kemencében járt, hívei mellett áll, bárhol vannak is. Állandó jelenlétével vigasztalja és támogatja őket.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, A tüzes kemencében c. feje.)

Ma vajon hogyan viszonyulunk „Dura mezei” helyzeteinkhez? Egyáltalán felismerjük-e ezeket, továbbá értékes bizonyúságtevési lehetőségnek tekintünk-e minden olyan társadalmi életben előállt helyzetet, amikor emberek parancsa vagy kívánalma helyett az élő Istenről tehetünk bizonyúságot? Mekkora anyagi, lelki, egzisztenciális áldozatot tudnánk felvállalni lelkiismereti meggyőződésünkért, akár egyéni, akár közösségi szinten? Képesek lennének-e, akár az életünket is feláldozni?

Milyen üzeneteket kellett közvetítenie Dánielnek Nabukodonozor és Belszár király életével kapcsolatban? Miért elkerülhetetlen része a prófétai szolgálatnak gyakran a nyilvánvaló bűnök feddése, a kendőzetlen szembesítés a rosszal?

Dn 4,22–24 | [Így szólt Dániel a királyhoz álmának megfejtése után:] Kivetnek téged az emberek közül, és a mezei barmokkal lesz a te lakozásod, és füvet adnak enned, mint az ökröknek, és égi harmattal öntöznek téged, és hét idő múlik el feletted, míg nem megérted, hogy a felséges Isten uralkodik az emberek birodalmán, és annak adja azt, akinek akarja... Azért, ó király, az én tanácsom tessék néked, és vétkeidről igazság által szabadulj, és a te hamisságaidtól a szegényekhez való irgalmasság által. Így talán tartós lesz a békességed.

Dn 5,22–23 | [Belszárhoz pedig így, a titokzatos felirat jelentésének feltárása után:] Te, Belszár, az ő fia, nem aláztad meg a szívedet, noha mindezt tudtad. Sőt, felemelkedtél az egek Ura ellen, és az ő házának edényeit eléd hozták. Te és a te főembereid, feleségeid és ágyasaid bort ittak azokból. Az ezüst- és arany-, érc-, vas-, fa- és kőisteneket dicsérted, akik nem látnak, sem nem hallanak, sem nem értenek, az Istent pedig, akinek kezében van a te lelked, és előtte minden te utad, nem dicsőítetted.

.....

.....

.....

Dániel bátorsággal vállalta, hogy Isten feddő, ítéletéről szóló üzenetét közvetítse mindkét királynak. Isten adott helyzetekben, amikor a körülmények ezt diktálják, nem küld hízelgő

üzenetet az ember számára. A prófétáknak sok esetben, mint a lelkek „őrállójának”, bűnbánatra felszólító parancsot kell közvetíteniük. Nabukodonozor második álma egy fa képében mutatott rá a király mérhetetlen felfuvalkodására, megaláztatására, megtérésének szükségességére. Dániel az álom megfejtése által Isten figyelmeztetését közvetítette, és az álom beteljesedésének elkerülhetőségére hívta fel a király figyelmét (24. vers). Valamilyest emlékeztethet bennünket ez az eset Jézus Péterhez intézett figyelmeztetésére (Lk 22,31–34), ami által ő is elkerülhette volna Jézus háromszori megtagadását. Belszár esetében viszont, mivel már betöltötte gonoszsága mértékét, Dánielnek Isten ítéletét kellett kihirdetnie, ami a falon megjelenő írással félreérthetetlené tette végzetét. Hasonló prófétai küldetést kellett betöltenie Illésnek és Keresztelő Jánosnak is. Tisztában vagyunk-e azzal, hogy Isten a történelem legvégső szakaszában hasonló szolgálatot vár majd el maradék népétől Mal 4,5–6 versei szerint? Különleges és rendkívüli helyzeteket teremthet egyesek számára – különösen a végső megpróbáltatások idején –, ami vallási, politikai hatalommal, nagy befolyással rendelkezők megszólítására, bizonyúságtevésre adhat lehetőséget. Gondoljuk át a következő Biblia-verseket: Jel 10,11; Mk 13,9; Lk 21,12–13.

„A magasságos Isten szolgájának nyugodt méltóságával, érzéketlenül állt Dániel a király [Belszár] ígéreteivel szemben a réműlettől dermedt tömeg előtt, nem azért, hogy hízogó szavakat mondjon, hanem hogy megmagyarázza az ítéletet hirdető üzenetet... A próféta először olyan dolgokra emlékeztette Belszárt, amelyeket jól ismert, de nem tanulta meg belőlük azt az alázatosságot, amely megmenthette volna. Beszélt Nabukodonozor bűnéről és bukásáról,

valamint arról, hogyan bánt vele az Úr. Beszért a néki adott hatalomról és dicsőségről. Elmondta, hogy milyen büntetést kapott kevélységéért, és hogy ezután elismerte Izrael Istenének hatalmát és irgalmát. Majd Dániel bátran és félreérthetetlenül megfeddte Belsazárt súlyos gonoszságáért. A király elé tárta bűnét, és rámutatott a tanulságokra, amelyeket levonhatott volna, de nem tette. Belsazár nem értette meg nagyapja tapasztalatát, és figyelembe sem vette a számára is oly nagy jelentőségű események intő szavát. Alkalma lett volna megismerni és követni az igaz Istent, de nem szívlelte meg a leckéket. Ezért most aratnia kellett lázadása következményét...” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Az igazi nagyság c. feje.)

Hogyan jellemezték Dánielt a babiloni és perzsa uralkodók, és általában hogyan ismerték őt a királyi udvarban, mint az államigazgatásban magas rangot betöltő „államférfit”? Írjuk ki az erre vonatkozó kifejezéseket. A bizonyágtevése szempontjából miért van ennek óriási jelentősége?

5

Dn 4,5–6 | Végezetre bejött eléem Dániel, akinek neve Baltazár, mint az én istenemnek neve, és a kibben a szent isteneknek lelke van, és elmondtam néki az álmod. Baltazár, az írástudók elseje, tudom, hogy a szent isteneknek lelke van benned, és semmi titok sem homályos előtted, az én álmod látásait, amiket láttam, és azoknak jelentését beszéld el.

Dn 5,14–16 | [Felőled] hallottam, hogy az istenek lelke van benned, értelem, tudomány és kiváló bölcsesség találtatott tebenned. Csak az imént hozattak eléem a bölcsek és varázslók, hogy elolvassák ezt az írást, s jelentését tudassák velem, de nem

tudták a dolog értelmét megjelenteni. De felőled azt hallottam, hogy te tudod az értelmet megfejteni és a titkokat megoldani. Most azért, ha el tudod olvasni ezt az írást, és értelmét nekem megmondani, bíborba öltöztetsz, és aranylánc lesz a nyakadon, és mint harmadik uralkodsz az országban.

Dn 6,3–6 | Akkor Dániel felülhaladta az igazgatókat és a tisztartókat, mivelhogy rendkívüli lélek volt benne, úgyhogy a király őt szándékozott tenni az egész birodalom fölé. Akkor az igazgatók és tisztartók igyekeztek okot találni Dániel ellen a birodalom dolgai miatt, de semmi okot vagy vétket nem találhattak, mert hűséges volt, és semmi fogyatkozás, sem vétek nem találtatott benne. Akkor mondták azok a férfiak: Nem találunk ebben a Dánielben semmi okot, hacsak nem találhatunk ellene valamit az ő Istenének törvényében! Akkor azok az igazgatók és tisztartók berohantak a királyhoz, és így szóltak: Dárius király, örökké élj...!

.....

.....

.....

Ezékiel könyve 14. fejezetének 14. verse Dániel prófétát Noéval és Jóbbal együtt említi. Ezekről a személyekről úgy emlékezik meg az Írás, mint akik igaz, bűngyűlölő, feddhetetlen életet éltek. Dánielről feljegyzí Dániel könyve is, hogy „semmi fogyatkozás, vétek nem találtatott benne” (6,4). Mindazonáltal az Írásból tudjuk, hogy ezeknek a kiemelkedő személyeknek az élete sem volt abszolút büntelen. Noé és Jób is követett el hibát, Dániel is vallást tesz az ő személyes bűnéről népéért való imádságában (Dn 9,20). Ennek ellenére igaz, hogy vannak és lesznek

személyek, akik „botlásaik” ellenére is képesek bűn felett győzelmes életet élni Isten kegyelméből. A végidő „maradékáról” is ilyen jellemzést ad a Szentírás: Jel 14,4–5.

Az evangélium nemcsak ismeret, hanem „életmentő” üzenet, amit át kell adnunk az embereknek. A „jó hír” életünkben megtermő „gyümölcsei” (Gal 5,22) teszik bizonyossá, hogy amit hirdetünk, az igaz. Ilyen értelemben fog „bizonyosságul” hirdettetni az evangélium a végidőben minden ágazatnak, népnek és nyelvnek (Mt 24,14; vö. Jel 14,6). Csakis a bűn felett győzelmes élet teheti mintegy „láthatóvá” az evangélium igazságát. Ezért említette Jézus Krisztus elsőként, mint imádságaink mindennapi és legfontosabb kérését: „Szenteltesék meg a te neved!” – az én életem által! Dániel esetében a megtermett „Lélek gyümölcsei” (Gal 5,22) tették ellenállhatatlan erővé az igazságot a babiloni és méd bálványimádó, despota uralkodók számára is. Nem feltétlenül szükséges magas állami pozíciót betölteni ahhoz, hogy befolyásos emberekhez eljutassuk el az igazságot. A munkahely, a baráti, rokoni, szomszédi kör is megfelelő „terepet” kínálhat ahhoz, hogy szavaink és cselekedeteink által Krisztusról tanúskodjunk.

„Dániel államférfiúi élete a Babiloni és Médo–Perzsa Birodalomban tanúsítja azt az igazságot, hogy a közéleti személynek nem kell okvetlen fondorlatosnak, ravasznak lennie, hanem lehet olyan is, akit Isten minden lépésnél eligazít. Dániel, a leghatalmasabb földi ország miniszterelnöke, Isten prófétája is volt, akit a menny ihletett. Ezt a hozzánk hasonló embert a Szentírás feddhetetlennek mondja. Amikor ellenségei alaposabban megvizsgálták ügyintézését, egyetlen hibát sem találtak benne. Dániel megmutatta, hogy mivé lehet minden közéleti ember,

ha megtér, Istennek szenteli életét, és indítékai Isten szemében helyeznek.

A menny kívánalmainak pontos teljesítése földi és lelki áldásokat hoz. Az Istenhez tántoríthatatlanul hű Dániel, aki szilárd önuralmat gyakorolt, nemes méltóságával és rendíthetetlen becsületességével már ifjú korában megnyerte a felügyeletével megbízott pogány hivatalnok kegyét és irgalmát. Lásd Dn 1,9! Ugyanezek a tulajdonságok jellemezték későbbi életét is... Az egymást követő királyok uralkodása alatt, az egyik birodalom bukása és egy másik birodalom felemelkedése idején olyan bölcsességről és államférfiúi képességekről tett bizonyosságot, olyan tapintatos, udvarias, jószívű és egyben elhű volt, hogy még ellenségei is kénytelenek voltak megvallani: »Nem találunk semmiféle ürügyet, hogy bevádolhassuk«...» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Az oroszlánok vermében c. fejj.)

6

Hogyan viszonyult Dániel a nyilvánvalóan lelkiismereti és vallásszabadságot sértő királyi rendelethez a méd Dárius idején? Miért vállalta fel akár az életveszélyt is meggyőződéséhez ragaszkodva? Mit tudhatunk meg Dániel imaéletéről? Miként lehet példa Dániel magatartása a végidőben élő hívő nép számára is?

Dn 6,7.10.22 | Tanácsot tartottak az ország összes igazgatói, a helytartók, a fejedelmek, a tanácsosok és a kormányzók, hogy királyi végzés hozassék, és erős tilalom adassék, hogy ha valaki harminc napig kér valamit valamely istentől vagy embertől, te-kívüled, ó király, vettessék az oroszlánok vermébe...

Dániel pedig, amint megtudta, hogy megíratott az írás, bement

az ő házába, és az ő felső termének ablakai nyitva voltak Jeruzsálem felé. Háromszor napjában térdeire esett, könyörgött és dicséretet tett az ő Istene előtt, amiként azelőtt is cselekedett... [Felelt Dávid az oroszlánok verméből az aggódó királynak:] Az én Istenem elbocsátotta az ő angyalát, és bezárta az oroszlánok száját. Nem árthattak nékem, mert ártatlannak találtattam Őelőtte, és előtted sem követtem el, ó király, semmi vétket.

.....

.....

.....

„Az erőszak, amely mindenféle pokollal ostromozza és fenyegeti a másként hívőket, nem mély meggyőződés jele, ahogy ezt emberek általában gondolták. Ez éppenséggel az ember vallási csődjének tünete. A keresztes háborúktól az inkvizícióig, a náciizmustól Sztálinig és az ajatollahokig, a vallási türelmetlenség és a gyilkosság sémája mindig ugyanaz. Az ember, aki magát teszi a kizárólagosság ismérvének, nem viseli el a más imádat szempontját, mert vádolja őt, és emlékezteti elbizakodottságára és hazugságára.

Másfelől, az igaz Isten imádója nem nyugtalankodik. A 6. fejezet elolvasása megkapó különbséget mutat a két magatartás között. Dániel a satrapák lázas és zajos idegességével saját csendes nyugalmit állítja szembe. Még csak védekezni sem próbál. Nem tesz lépéseket a veszét kívánó tisztviselők, sem pedig a király felé. Miközben kartársai nagy sokan sürgölődnek, Dániel úgy dönt, hogy visszavonul szobája magányába. A csak földi erőkkal számoló – és ezeket felhasználó – politikai stratégiával szemben... inkább a menny felé kíván kinyílni, imádság által...

Mindazáltal Dániel imádkozása nem kivételes. Nem a helyzet sarkallta Dánielt imádságra. A szöveg így pontosít: »...amikor azelőtt cselekedett.« (10. vers) Dániel imádkozik, jó és rossz körülmények között egyaránt. Dániel nem várja meg az imádkozással azt, míg nehézségei támadnak. Az imádság számára nem utolsó mentsvár, amikor betegségbe esik az ember, vagy nehézségnek van kitéve. Az imádság szerves része...

Dániel kockára teszi az életét egy térdhajtás »semmisségéért«. Az imádsághoz el is rejtőzködhetett volna. A titoktartás akkor, amikor imádságról van szó, még dicsérendő is. Nem Jézus parancsolja meg, hogy »titkon« (Mt 6,6) imádkozzunk...? Viszont amikor az imádságot megtiltják, akkor a rejtőzködő imádság azt jelenti, hogy jobban féljük a királyt, mint Istent. Dániel... legalább egy pillanatra tettethette volna magát, és alkalmazkodhatott volna a körülményekhez. Csak egy hónap, és megtérhetett volna Istenéhez, és mindenki elégedett lett volna. Isten, aki látja a szíveket, megértette és megbocsátotta volna. Mennyi mellékes dolog kerül ekképpen az életbe, miközben több irgalmat várunk a mennyeiektől. Eközben Dániel inkább meghalna, semmint, hogy engedjen. Alig tudjuk felfogni ezt a választást. Az Istenhez és önmagához való hűség mind a lényegét tekintve, mind forma szerint, fontosabb számára az életnél is. Ez a bátorság annál is inkább figyelemre méltó, mert nem egy öntudatlan rajongóról van szó. Dániel egy teljesen kiegyensúlyozott, a realitásokkal számoló és magasrendű értelemmel rendelkező tapasztalati ember.» (Jacques Doukhan: *Titkok megfejtése*. Advent Kiadó, Bp., 2010, 110–111. o.)

Eszter és Márdokeus, Ezsdrás és Nehémiás bizonyágtétele a Perzsa Birodalomban

Mi tette szavahihetővé a zsidókat Dárius perzsa király és udvartartása szemében? Mit találtak meg Akhméta várában?

1

Ezsdr 5,11–13 | Ekképpen feleltek [a zsidók vénei azoknak, akik számon kérték rajtuk azt, hogy folytatják a templom építését]: Mi az Ő, a menny és föld Istenének szolgálói vagyunk, és építjük e házat, mely ennek előtte sok esztendőkön át meg volt építve, és Izráelnek egy nagy királya építette és végezte be azt. De minekutána haragra ingerelték atyáink a mennynek Istenét, adta őket a babilóniabeli káldeus királynak, Nabukodonozornak kezébe, aki e házat lerontotta, és a népet Babilóniába rabságra vitte. Azonban Círusznak, Babilónia királyának első esztendejében Círus király szabadságot adott, hogy Istennek ezt a házát megépítenék.

(Vö.) **Dn 9,5–8** | Vétkeztünk és gonoszságot műveltünk, hitetlenül cselekedtünk, és pártot ütöttünk ellened, és eltávoztunk a te parancsolataidtól és ítéleteidről. Nem hallgatunk a te szolgálóidra, a prófétákra, akik a te nevedben szóltak a mi királyainknak, fejedelmeinknek, atyáinknak és az ország egész népének.

Tiéd, Uram, az igazság, miénk pedig orcánk pirulása, amint ez ma van Júda férfain, Jeruzsálem lakosain és az egész Izráelen, a közel és távol valókon, mindama földeken, amelyekre kivetted őket az ő gonoszságuk miatt, amellyel vétkeztek ellened. Miénk, ó Uram, orcánk pirulása, ami királyainké, fejedelmeinké és atyáinké, akik vétkezünk ellened.

(Vö.) **Ésa 45,21** | Jelentsétek meg és hozzátok elő, sőt egyetemben tanácskozzanak, ki mondta meg ezt régtől fogva és jelentette meg előre? Vajon nem én, az Úr? Nincs több Isten nálam, igaz Isten és megtartó nincs kívülem.

.....

.....

.....

A hetvenéves babiloni fogságnak Círusz perzsa király 535-ös rendelete vetett véget, amellyel hazaengedte a zsidókat, és engedélyezte a jeruzsálemi templom újjáépítését. Mivel a környező népek áskálódásai miatt az újjáépítést egy időre felfüggesztették, újabb erőfeszítésekre volt szükség, hogy Dárius király 520-ban a munkálatok folytatását jóváhagyja. A közben eltelt évek, évtizedek lehetőséget adtak az Ősellenségnek, hogy embereket a maga tervei szerint befolyásoljon. Sátán először kedveskedő ajánlattal lépett föl, majd erőszakot alkalmazott (Ezsd 4. fejj.; vö. 2Kor 11,13–15; 1Pt 5,8–9)

Az elakadó építés ügyét a holtpontról próféták mozdították ki. Nem fejedelem vagy pap, hanem Aggeus és Zakariás próféták voltak azok, akik bátorságukkal és elvhűségükkel fellépve új fordulatot idéztek elő az újjáépítésben. Az illetékes perzsa főtisztviselők királyukhoz, Dáriushoz írt levele perdöntő volt.

Az irattárat átkutatták, és az Akhmétában megtalált, korábban Círusz által kibocsátott rendelet pontot tett a sok viszálykodás végére. Dárius rendelete szabad utat nyitott az építkezés folytatásának.

Ami a perzsákat különösen meggyőzhette – még az akhmétai iratmegtalálás előtt –, a zsidók kitisztult gondolkozásában két dolog szétválasztása. Az egyik az, hogy Isten népének mondták magukat, de annak beismerésével, hogy törvényszerű: Ő soha nem hagy helyben jogtalanságot, igazságtalanságot. Isten népeként beismerték büntető ítéletét a babiloni fogság elrendelésében (Ezsd 5,12). Ezáltal olyan Istent mutattak be a perzsáknak,

- aki nem személyválogató;
- akinek az igazságossága előtt meg kell hajolniuk a népeknek;
- aki tehát sem emberekhez, sem egyházhoz nincs kötve, hanem fölöttük áll szentsége folytán.

Egyháza tartozik neki engedelmességgel, és nem fordítva.

Minden kívülálló szívéről nagy követ gördít le ez, aki a misziószolgálatban nem az egyházhoz, hanem annak Istenéhez kívánja elvezetni az érdeklődőket. Dániel imájának vonatkozó részlete alapján a mi ajkunkon is folyvást hangoznia kellene: „*Tiéd, Uram, az igazság, miénk pedig orcánk pirulása.*” (Dn 9,7/a) Egyetlen Isten van, aki mindenben igaz, és ezáltal tarthat meg (Ésa 45,21; vö. Lk 19,10).

Mit vívott ki Ezsdrás jellemével Artaxerxész királynál? Mi mindennel dicsőítette meg Istent a perzsa uralkodó előtt?

2

Ezsdr 7,6.10 | Ez az Ezsdrás feljött Babilóniából (ő, aki bölcs írástudó volt a Mózes törvényében, melyet az Úr, Izráel Istene

adott), és megadta néki a király az Úrnak, az ő Istenének rajta nyugovó kegyelme szerint minden kérését...

Mert Ezsdrás erős szívvel törekedett keresni és cselekedni az Úr törvényét, és tanítani Izráelben a rendelkezéseket és ítéleteket.

Ezsdr 7,12–14.25.27–28 | Artaxerxész, a királyok királya Ezsdrás papnak, ki a menny Istenének törvényében bölcs írástudó és a többi. Szabadságot adok, hogy valaki országomban Izráel népe, papjai és a lévíták közül Jeruzsálembe akar menni, veled elmehet. Minthogy te elbocsáttatsz a királytól és hét tanácsosától, hogy utánanézz Júdának és Jeruzsálemnek, a te Istened törvénye szerint, mely kezekben van...

Te, Ezsdrás, a te Istened bölcs törvénye szerint, amely kezekben van, rendelj ítélőket és bírákat, akik törvényt tegyenek minden a folyóvízen túl lakó nép között, mindazok között, akik tudják Istenednek törvényeit, és akik nem tudják, azokat tanítsátok...! Áldott az Úr, atyáink Istene, aki erre indította a király szívét, hogy megékesítse az Úr házát, mely Jeruzsálemben van. Aki hozzám fordította irgalmasságát a király előtt és tanácsosai előtt és a király minden hatalmas fejedelmei előtt! Én megerősödvén az Úrnak, az én Istenemnek rajtam nyugovó kegyelme által, családfőket gyűjtöttem össze Izráelből, hogy feljöjjenek velem.

.....

.....

„Ezsdrás rendkívüli életet élt a Babilonban maradt zsidók között, ezáltal felkeltette Artaxerxész király érdeklődését és jóindulatát. Ezsdrás nyíltan beszélt vele a menny Istenének hatalmáról, aki vissza akarja vinni a zsidókat Jeruzsálembe.

Az Áron fiaitól származó Ezsdrás papi kiképzésben részesült, ezenkívül a Médo–Perzsa Birodalom mágusainak, csillagjósainak és bölcseinek írásaiban is jártasságra tett szert. Nem volt megelégedve azonban saját lelkiállapotával. Istennel való teljes összhangra, bölcsességre vágyott, hogy véghez tudja vinni Isten akaratát. Ezért »szívből törekedett arra, hogy kutassa és teljesítse az Úr törvényét.« (Ezsd 7,10) Ez Isten népe történelmének, a próféták és királyok írásainak szorgalmas tanulmányozására készítette. A Biblia történelmi és költői könyveit kutatva akarta megtudni, miért engedte meg az Úr Jeruzsálem lerombolását és népe fogságba vitelét pogány földre.

Ezsdrás különös figyelmet szentelt annak, amit Izráel átélt az ábrahámi ígéret óta. Tanulmányozta a Sínai-hegynél és a hosszú pusztai vándorlás idején kapott eligazításokat. Mélyen érintette, amikor egyre jobban megismerte, hogyan bánik Isten gyermekeivel, és megértette, mily szent a Sínai-hegynél kapott törvény. Szívét érintette, tökéletesen megtért, és elhatározta, megtanulja a szent történelmet. Ezt az ismeretet áldásul és világosságul akarta felhasználni népe számára

Ezsdrás igyekezett szívében felkészülni arra a munkára, amely hite szerint előtte állt. Buzgón kereste Istent, hogy Izráelnek bölcs tanítója lehessen. Amint megtanulta értelmét és akaratát a mennyei irányítás alá helyezni, élete célja lett az igazi megszentelődés elve, amelynek a későbbi évek során nemcsak a tőle eligazítást váró fiatalokra volt átformáló befolyása, hanem mindazokra, akik kapcsolatba léptek vele.

Isten kiválasztotta Ezsdrást, hogy eszköze legyen Izráel javára. Általa akart megbecsülést szerezni a papságnak,

amelynek hírnevére sötét árnyék borult a fogság alatt. Ezsdrás rendkívüli tudásra tett szert, és »a Mózes törvényében« jártas »írástudóvá« vált (Ezsd 7,6). Ezek a képességei a Médo–Perzsa Birodalom kiemelkedő személyiségévé tették.

Ezsdrás Isten szócsöve lett, aki környezetét a menny elveire oktatta. Hátralevő éveiben – akár a médo–perzsa királyi udvar közelében, akár Jeruzsálemben – legfőbb munkája a tanítás volt. Amint másoknak tolmácsolta a megismert igazságokat, munkaképessége nőtt. Kegyes és buzgó emberré vált. Az Úr tanúja volt, bizonyosságot tett a világnak arról, hogy a Biblia igazságának ereje nemessé teszi a mindennapi életet.

Ezsdrás fel akarta éleszteni a Szentírás tanulmányozása iránti érdeklődést. Ez a törekvése együtt járt a Szent Íratok megőrzése és sokszorosítása érdekében kifejtett élethosszig tartó lelkiismeretes munkájával. Összegyűjtötte a Törvény minden példányát, amit csak fel tudott kutatni. Lemásoltatta és szétosztotta őket. Az így sokszorosított és sok ember kezébe helyezett tiszta Ige felbecsülhetetlen értékű ismeretet nyújtott.

Ezsdrás hitte, hogy Isten csodát tesz népéért. Ez a hite készítette, hogy elmondja Artaxerxésznek, szeretne hazamenni Jeruzsálembé, hogy érdeklődést ébresszen Isten szavának tanulmányozása iránt, és testvéreinek segítsen a szent város helyreállításában. Ezsdrás bizonyosságot tett arról, hogy teljes szívéből hisz Izráel Istenében, aki minden körülmények között képes megvédeni népét, és gondját viselni. A királyt mélyen érintették ezek a szavak.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ezsdrás, a pap és írástudó c. fejelet)

Azt láthatjuk, hogy Artaxerxész szinte teljesen azonosult Ezsdrással. Segítette, hogy megkezdett munkáját sikerrel folytassa és végcéljához vezesse. Már Círusz perzsa királyról is így szólt – jó kétszáz évvel előre! – az ésaiási jövendölés: „*Felöveztelek téged, bár nem ismertél.*” (Ésa 45,4–5) Artaxerxész bizalma Ezsdrásban azonban egészen páratlan. Arra is tanít ez a bibliai részlet, hogy az ilyen – Isten Lelke által vezetett – világi hatalomtól lehet csak elfogadni juttatásokat, nem pedig olyan hatalmaktól, amelyek az állam és az egyház összeolvasztásán munkálkodnak, és mintegy „megvásárolják” az egyházakat.

Az egyház vezetői Ezsdrás idejében is a legnagyobb gyengeségeket mutatták (lásd Ezsd 8,15).

„Ezsdrás arra számított, hogy sokan fognak visszatérni Jeruzsálembe. De elszomorítóan kevés számúzottet érintett meg a hívás. Sokan, akik házakat és földeket szereztek, nem akarták feláldozni javaikat. Szerették a nyugalmat és kényelmet, szívesebben maradtak. Példájuk akadályozott másokat is, akik talán úgy döntöttek volna, hogy sorsukat összekötik a hitben előrehaladókkal.

Amikor Ezsdrás végignézett az összegyűlt csapaton, megdöbbenve látta, hogy a Lévi fiai közül senki sincs ott. Hol vannak a templom szent szolgálatára elkülönített törzs tagjai? A »ki van az Úr mellett« kérdésre a lévítáknak kellett volna először jelentkezniük. A fogság alatt, és utána is, sok kiváltságban volt részük. Teljesen szabadon szolgálhatták testvéreik lelki szükségleteit a fogságban. Zsinagógák épültek, amelyekben a papok irányították az istentiszteletet és tanították a népet. Korlátozás nélkül megtarthatták a szombatot és végezhették a zsidó hitre jellemző szertartásokat.

A fogság utáni évek múlásával azonban megváltoztak a körülmények. Sok új felelősség nehezedett Izráel vezetőire. A jeruzsálemi templomot újjáépítették és felszentelték. Több pap kellett a szolgálatok végzéséhez. Sürgetően szükség volt istenfélő emberekre, akik a népet tanítják. Ezenkívül a Babilonban maradt zsidókat vallásszabadságuk korlátozásának veszélye fenyegette. Zakariás próféta, valamint a nemrégiben – Eszter és Márdokeus korában – átélt nyugtalan idők is világosan intették a Médo–Perzsiában élő zsidókat, hogy térjenek vissza saját földjükre. Eljött az idő, amikor már veszélyes volt pogány hatások között élniük. E megváltozott körülmények láttán a Babilonban élő papoknak hamar fel kellett volna ismerniük a rendeletben Isten üzenetét, amely Jeruzsálemba szólítja őket.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ezsdrás, a pap és írástudó c. fej.)

Ezsdrás lévitákért való küzdelméről és annak végső eredményességéről Ezsdr 8,16–20 igéi adnak hírt. Az, hogy az utazáshoz nem kért állami segédletet, a következő lelki tanulságra hívja fel a figyelmet:

„E dologban Ezsdrás és társai alkalmat láttak arra, hogy Isten nevét megdicsőítsék a pogányok előtt. A zsidókban is erősíthetik az élő Isten hatalma iránti hitet, ha most megmutatják, fenntartás nélkül hisznek mennyei Vezérükben. Ezért elhatározták, teljesen Istenre hagyatkoznak. Nem adnak a pogányoknak alkalmat arra, hogy emberi erőnek tulajdonítsák az egyedül Istent megillető dicsőséget. Nem szolgáltatnak alapot arra, hogy pogány barátaik kételkedjenek Istenükbe vetett bizalmuk őszinteségében. Nem a

vagyon ad nekik erőt, sem a bálványimádó emberek hatalma és befolyása, hanem Isten pártfogása. Oltalomban csak akkor részesülnek, ha szemük előtt tartják az Úr törvényét, és igyekeznek annak engedelmeskedni.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Ezsdrás, a pap és írástudó c. feje.)

Hogyan vált a nem szégyellt szomorúság missziós forrása Nehémiás életében?

3

Nehem 2,1–8 | A Niszán nevű hóban, Artaxerxész királynak huszadik esztendejében, bor volt öelötte, és én fölvettem a bort, adtam a királynak. Azelőtt pedig nem voltam szomorú öelötte. Mondta nékem a király: Miért szomorú a te orcád, holott beteg nem vagy? Nem egyéb ez, hanem szívednek szomorúsága! Felette igen megfélemltettem.

Akkor mondtam a királynak: Örökké éljen a király! Miért lenne szomorú az én orcám, hiszen a város, az én atyáim sírjainak helye, pusztán hever, és kapui megemésztettek tűzben?! Mondta nékem a király: Mi az, amit kívánsz? Könyörögtem a menny Istenéhez. Mondtam a királynak: Ha tetszik a királynak, és ha kedves előtted a te szolgálád, azt kérem, hogy bocsáss el engem Júdába, atyáim sírjainak városába, hogy megépítsem azt! Mondta nékem a király (felesége pedig mellette ült): Meddig lesz utazásod, és mikorra jössz vissza? Tetszett a királynak engem elbocsátani, miután tudattam vele az időt. Mondtam a királynak: Ha tetszik a királynak, adasson nékem leveleket a folyóvízen túl lakó tiszttartókhoz, hogy hagyjanak engem utazni, míg Júdába érek. Adasson egy levelet Ászáfhoz, a király erdeje őréhez, hogy adjon nékem fákat gerendácul a templom várának kapuihoz, és a város kőfalához, és a házhoz, amelybe költözni

fogok. Megadta nekem a király, az én Istenemnek rajtam nyugvó jó kegyelme szerint.

Eszter 4,4 | Eljöttek azért Eszternek leányai és udvarmesterei, és megmondták néki, és megszorodott a királyasszony nagyon, és küldött ruhákat, hogy felöltöztessék Márdokeust, és hogy vesse le a zsákot magáról; de nem fogadta el.

Préd 7,3 | Jobb a szomorúság a nevetésnél, mert az orcának szomorúsága által jobbá lesz a szív.

.....
.....
.....

A missziószolgálatban gyakran véljük úgy, hogy a hívő embernek mindig szálfærősnek kell látszania a nem hívők előtt. Ez nagyrészt igaz is. Vannak azonban kivételes esetek, melyekben nem hazudtoljuk meg Isten-hitünket, ha nem tüntetjük el a szomorúságot, a bánatot arcunkról. Van olyan aggodás, mely nem aggodalmaskodás, létezik olyan együttérzés, mely nem gyöngeség. Ez volt Nehémiás és Eszter esete is.

Nehémiás szomorúsága nem tétlen, önmagát emésztő szomorúság volt. A „boldogok, akik sírnak” Jézustól említett esete volt inkább. Közben imádkozott, és többszörösen át- és végiggondolt mindent. Hogy mennyire így volt ez, azt bizonyítja, mikor a király megszólította, kész tervek, világosan megfogalmazódó kérések tolultak ajkaira.

„Imádkozás közben Nehémiás felbátorodott, és hite megerősödött. Ajka megtelt szent érvekkkel. Hivatkozott arra, hogy gyalázkodásokat fognak Istenre szórni, ha népe,

amely most visszatért hozzá, gyenge és elnyomott marad. Kérte az Urat, hogy teljesítse ígéretét: »...ha megtértek hozzám, megtartjátok parancsolataimat, és teljesítitek azokat: még ha az ég szélén lennének is azok, akiket eltaszítottam közületek, onnan is összegyűjtöm, és elviszem őket arra a helyre, amelyet kiválasztottam, hogy ott legyen nevemnek lakóhelye.« Lásd 5Móz 4,29–31!” (Ellen G. White: *Pátriárkák és próféták*, Az alkalmak embere c. fejj.)

Helyesen képviselte-e Istent Márdokeus, amikor nem hajtott térdet és fejet Hámán előtt? Milyen hatást gyakorolhatott viselkedése a kívülállókra?

4

Eszter 3,1–6 | Ezek után nagy méltóságra emelte Ahasvérus király Hámánt, a Hammedáta fiát, az agágibelit, és felmagasztalta őt, és feljebb helyeztette székét minden fejedelménél, akik vele voltak. A király minden szolgái, akik a király kapujában voltak, térdet hajtottak, és leborultak Hámán előtt, mert úgy parancsolta meg nekik a király. De Márdokeus nem hajtott térdet, és nem borult le. Mondták azért a király szolgái, akik a király kapujában voltak, Márdokeusnak: Miért szeged meg a király parancsát? Amikor pedig így szóltak neki minden nap, és nem hallgatott rájuk, jelenték Hámánnak, hogy lássák, megállnak-e Márdokeus dolgai, mert azt jelenté nekik, hogy ő zsidó. Látván Hámán, hogy Márdokeus térdet nem hajt, és nem borul le előtte, megtelt Hámán haraggal. De kevés volt előtte, hogy csakis Márdokeusra magára vesse rá kezét (mert megmondták neki Márdokeus nemzetiségét), azért igyekezett Hámán elveszteni minden zsidót, aki Ahasvérus egész országában volt, a Márdokeus nemzetét.

(Vö.) **Mt 5,37** | Hanem legyen a ti beszédetek igen, igen¹ vagy nem, nem, ami ezen felül van, az a gonosztól van.

(Vö.) **Mt 11,7** | Mikor pedig azok elmentek, szólni kezdett Jézus a sokaságnak Jánosról: Mit látni mentetek ki a pusztába? Nádszalat-e, amit a szél hajtogat?

.....

.....

.....

Mit jelent tisztelni az államhatalmat és vezető képviselőit? Hol a határ a tisztelet és az együttműködés között? Tisztelet-e az együttműködés? Mi következik az együttműködésből?

Bizonyára voltak zsidók Susánban, akik túlságosan merevnek tartották Márdokeus hajlíthatatlanságát, mint ahogy ma is vannak még gyülekezeti tagok is, akik nem állnak testvéreik mellé hitük megvallásában – az iskolában, a munkahelyen, és a hétköznapi élet egyéb területén. Ez azonban nem ok arra, hogy Márdokeus vagy a három héber ifjú (Dn. 3.) példáját idejétmúlnak bélyegezzük.

Éppen ellenkezőleg: Isten azért enged meg vagy egyenesen hoz el ilyen helyzeteket, hogy megerősödjünk s gondviselésbe vetett hitben, a másokért végzett szolgálat egyenességében. Igaz példát csak tökéletes formában fogadnak el az emberek. Az ingadozás nem erény – tanította Jézus, és Keresztelő János elhűségére hivatkozott ellenpéldaként (Mt 11,7.) A *hegyi beszéd*ben is félreérthetetlenül szólt az egyenes beszéd értékéről: Mt 5,37.

1 Pontosított fordítás szerint.

A határozott magatartás túl keménynek tűnhet egyesek számára, de az engedékenység és a mellébeszélés senkinek sem használ. A gyávaság iskolájába nem jó beiratkozni.

Mi előzte meg Ezsdrás, Nehémiás és Eszter esetében az eredményes bizonyágtevést? Mit jelent az „Isten-keresés”? Miért rendítette meg Ezsdrást olyannyira a környező bálványimádó népekkel való összekeveredés?

5

Ezsd 7,10 | Ezsdrás erős szívvel törekedett keresni és cselekedni az Úr törvényét, és tanítani Izráelben a rendelkezéseket és ítéleteket.

Ezsd 9,1–4 | Minekutána ezek elvégeződtek, jönnek hozzám a főemberek, mondván: Izráel népe, a papok és a lévíták nem különítik el magukat e tartományok népeitől, amiképpen pedig azoknak, a kananeusoknak, hitteusoknak, perizeusoknak, jebuzeusoknak, ammonitáknak, moábitáknak, egyiptomiaknak és emoreusoknak utálatos vétke szerint el kellett volna. Mert ezek leányai közül vettek feleséget maguknak és fiaiknak, és megegyedett a szent mag e tartományok népeivel. A fejedelmek és főemberek voltak elsők e bűnben. Mihelyt e dolgot meghallottam, megszagattam alsó- és felsőruhámat, s téptem fejem hajszálait és szakállamat, és veszteg ültem. Hozzám gyűltek mindnyájan, akik reszketve gondoltak Izráel Istenének beszédeire azoknak vétke miatt, akik a fogságból megjöttek, és én veszteg ülök mind az esti áldozatig.

Nehem 2,11–16 | Azután elmentem Jeruzsálembe, és ott pihentem három napig. Fölkeltem éjszaka, én és velem néhány férfi, mert nem jelentettem meg senkinek, hogy mire indította az én Istenem az én szívemet, hogy azt Jeruzsálemért megcsele-

kedjem. Barom sem volt velem, csak az, melyen ültem. Kimentem a völgynek kapuján éjjel, és pedig a sárkányok forrása felé, majd a szemétkapuhoz, és vizsgálgattam Jeruzsálem kőfalait, melyek elrontattak, és kapuit, melyek tűz által megemésztettek. Azután átmentem a forrás kapujához és a király tavához, holott nem volt hely a baromnak, hogy velem átmenjen. Azért gyalog mentem fel a völgyben éjjel, és vizsgálgattam a kőfalat, azután megfordultam, és bementem a völgy kapuján, és hazatértem. A főemberek pedig nem tudták, hova mentem, és hogy mit akarok cselekedni, és sem a zsidóknak, sem a papoknak, sem az előljáróknak, sem a főembereknek, sem a többi munkásoknak ez ideig nem jelentettem meg.

Eszter 4,5–8 | Akkor előhívatta Eszter Hatákat a király udvarmesterei közül, aki az ő szolgálatára volt rendelve, és kiküldte őt Márdokeushoz, hogy megtudja, mi az, és miért van az? Kiment tehát Haták Márdokeushoz a város utcájára, mely a király kapuja előtt volt. Elmondta néki Márdokeus mindazt, ami érte őt, és az ezüst összegét, amelyet Hámán mondott, hogy juttat a király kincséhez a zsidókért, hogy elvesztessenek. Az írott rendeletnek mását is, amelyet Susánban adtak ki eltöröltetésükre, átadta neki, hogy mutassa meg Eszternek, és jelentse, és hagyja meg néki, hogy menjen a királyhoz, könyörögni néki, és esedezni előtte az ő nemzetségéért.

.....
.....
.....

Minden cselekedetünk, de különösen a jelentőségteljesebbek előtt kötelező a megfelelő tájékozódás. A fiatal Dávid, amikor

édesapja Elám csatamezejére küldte, pontosan utánajárt az itt tapasztalt állapotoknak. Testvéreitől és másoktól is tájékoztatást kért, s csak utána fogott hozzá, hogy lélekben Isten elé vigye a dolgokat.

A fogságból hazatérő Ezsdrás, telítve a négy hónapi út gondviselés adta tapasztalataival, mélységesen megdöbönt a Jeruzsálembe már korábban visszatért zsidók állapotán. Nem hozzájuk alkalmazkodott, hanem Isten elé vitte az ügyet. Nehémiás, Márdokeus, Eszter ugyanezt tette. Így kell tennünk nekünk is.

Mi jellemzi ma a földi történelmet, az Isten iránti hűséget? Közel a reformáció 500. évfordulója. Olvassuk el figyelmesen az alábbi, száz évvel ezelőtt leírt sorokat:

„Elsöprő áradatként zúdul át a törvénytelenység, a kicsapongás és a romlottság. Mindenütt irigység, gyanúsítgatás, képmutatás, elhidegülés, versengés, viszály, a szent megbízatások elárulása és a bűnös szenvedélyekben való elmerülés tapasztalható. A vallási elvek és tantételek egész rendszere, amelynek a társadalmi élet alapját és vázát kellene képeznie, düledező, omladozó építménynek tűnik.

A föld történelmének utolsó napjaiban az a hang, amely a Sínai-hegyről szólt, még mindig mondja: »Ne legyenek más isteneid rajtam kívül.« (2Móz 20,3) Az ember szembehelyezkedik Isten akaratával, de nem tudja elnémítani e parancs szavát. Az emberi értelem nem térhet ki a magasabb hatalom iránti kötelezettség elől. Bővülködhet elméletekben és feltevésekben, megkísérelheti szembeállítani a tudományt a kinyilatkoztatással, hogy eltegye az útból Isten törvényét, de egyre hangosabban hangzik a parancs: »Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj!« (Mt 4,10)

Jahve törvényét nem lehet sem gyengíteni, sem erősíteni. Amilyen volt, olyan most is. Mindig szent, igaz és jó volt – önmagában tökéletes, és az is marad. Nem lehet hatálytalanítani, sem megváltoztatni. »Tisztelet« vagy »nem tisztelet«, csupán emberi szavak.

Az emberi törvények és Jahve parancsai között lesz majd az igazság és a tévelygés közötti küzdelem utolsó nagy összecsapása. A most induló harc nem az elsőbbségért versengő egyházak csatája, hanem a Biblia és a mesék, hagyományok közötti ütközet lesz. Lázasan működnek azok az erők, amelyek összefognak az igazság ellen. Isten szavát, amely olyan sok szenvedés és vérontás árán jutott el korunkig, nem sokra értékelik. Csak kevesen fogadják el igazán az élet szabályaként. Ijesztő mértékben érvényesül a hitetlenség, de nemcsak a világban, hanem az egyházban is. Sokan jutottak odáig, hogy megtagadnak olyan tantételeket, amelyek a kereszténység oszlopait képezik. A teremtésnek az ihletett írók által ismertetett fontos eseményeit – az ember bukását, a megváltást, a törvény örökérvényűségét – a magát kereszténynek valló világ nagy része lényegében elveti. A tudásukkal büszkélkedők ezrei a gyengeség jelének tartják a Bibliába vetett feltétlen bizalmat; tanultságuk bizonyítékának pedig a Szentírással szembeni gánccsokodást, legfontosabb igazságainak félremagyarázását és elködösítését.

A keresztényeknek fel kell készülniük arra, ami nem-sokára meglepetésszerűen szakad a világra. Isten Igéjének szorgalmas tanulmányozásával készülhetnek fel erre, s azaz, hogy igyekeznek életüket előírásaival összhangba hozni. Az örökkévalóság végtelenül súlyos kérdései elméleti vallásosságnál többet követelnek tőlük; többet a szavak és

formaságok vallásánál, amelyből kimaradt az igazság. Isten megújhodást és reformációt kíván. A Biblia szavának, és csakis a Bibliának kell megszólalnia a szószéken. De a Bibliát megfosztották hatalmától, és ezért a lelkiiség mérceje alább szállt. Ma sok prédikációból hiányzik a lelkiismeretet felébresztő és lelket megelevenítő mennyei hang. A hallgatók nem tudják elmondani: »Nem hevült-e a szívünk, amikor beszélt hozzánk az úton, amikor feltárta előttünk az Írásokat?« (Lk 24,32) Sokan kiáltanak az élő Istenhez jelenlétére vágyakozva. Szóljon hát Isten Szava az emberek szívéhez! Az eddig csupán hagyományt, emberi elméleteket és irányelveket hallók hadd hallják meg annak hangját, aki megújíthatja lelküket az örök életre.

A pátriárkáktól és prófétáktól nagy fény sugárzik. A Sionról, Isten városáról dicsőséges dolgokat mondtak. Az Úr azt akarja, hogy követői által ma is így sugározzék a fény. Ha az Ótestamentum szentjei nagyszerű bizonyágot tettek állhatatosságukról és hűségükről, vajon azok, akiknek a századok megsokszorozódott fénye sugárzik, ne tegyenek-e még hangsúlyosabb bizonyágot az igazság erejéről? A próféciák fénye ösvényünkre hull. Az előkép találkozott a valósággal Isten Fiának halálában. Krisztus feltámadt a halálból, és a megnyílt sír felett hirdette: »Én vagyok a feltámadás és az élet.« (Jn 11,25) Elküldte Lelkét a világra, hogy mindent emlékezetünkbe idézzon. Hatalmának csodája által megőrizte az írott Igét a korszakokon át.

A reformátorok – akiknek tiltakozása (protestálása) nyomán neveznek minket protestánsoknak – úgy érezték, Isten bízta meg őket, hogy az evangélium fényét hintsék a világra. Miközben erre igyekeztek, készek voltak feláldozni

vagyonukat, szabadságukat, sőt az életüket is. Hirdették az evangéliumot közelben és távolban, szembenézve az üldözéssel és halállal. Vitték Isten szavát az emberekhez, és minden társadalmi osztály, nagyok és kicsinyek, gazdagok és szegények, tanultak és tudatlanok buzgón tanulmányozták. Vajon mi a nagy küzdelem utolsó összecsapásában a régi reformátorok hűségével teszünk-e eleget megbízatásunknak?” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféták*, *Lelki megújulás* c. fejelet)

6

Milyen további lépéseket tett Ezsdrás, Nehémiás és Eszter? Miben áll az „ima és böjt”? Fontos-e a „sikeres munkálkodás” Isten művében?

Ezsdr 8,21 | Ekkor böjtöt hirdettem ott az Aháva folyóvíz mellett, hogy megalázzuk magunkat a mi Istenünk előtt, hogy kérjünk tőle szerencsés utat magunknak, családjainknak és minden marháinknak.

Nehem 4,7–9 | Mikor pedig meghallotta Szanballat és Tóbiás, továbbá az arábiabeliek, az ammoniták és az asdódeusok, hogy javígtatnak Jeruzsálem kőfalai, és hogy a törések betömése megkezdődött, felette nagy haragra gerjedtek. Összeesküdtek mindnyájan egyenlő akarattal, hogy eljönnek Jeruzsálemet megostromolni és népét megrémíteni. De mi imádkoztunk a mi Istenünkhöz, és állítottunk ellenük őrséget nappal és éjjel, mivelhogy féltünk tőlük.

Eszter 4,15–17 | Mondta Eszter visszaüzenve Márdokeusnak: Menj el, és gyűjts egybe minden zsidót, aki Susánban találta, és böjtöljetek érettem, és ne egyetek és ne igyatok három napig se éjjel, se nappal, én is és leányaim így böjtölünk, és ekképpen

megyek be a királyhoz, noha törvény ellenére – ha azután elveszek, hát elveszek. Elment azért Márdokeus, és úgy cselekedett mindent, amint néki Eszter parancsolta.

Nehem 2,17–18 | Ekkor mondtam nekik: Ti látjátok a nyomorúságot, amelyben mi vagyunk, hogy Jeruzsálem pusztán hever, és kapui tűzben égtek meg, jertek, építsük meg Jeruzsálem kőfalát, és ne legyünk többé gyalázatul! Megjelentettem nekik az én Istenemnek rajtam nyugvó jó kegyelmét, és a király beszédeit is, amelyeket nékem szólt. Ekkor mondták: Keljünk fel, és építsük meg! Megerősítették kezüket a jóra.

Nehem 4,14–15 | Körültekintvén fölkeltem, és így szóltam az előljárókhhoz, a főemberekhez és a többi néphez: Ne féljetek tőlük! A nagy és rettenetes Úrra emlékezzetek, és harcoljatok testvéreitekért, fiaitokért, leányaitokért, feleségeitekért és házaikért! Meghallották a mi ellenségeink, hogy megtudtuk az ő szándékukat, és hogy Isten semmivé tette az ő tanácsukat, megtértünk mi mindnyájan a kőfalhoz, ki-ki az ő munkájához.

Nehem 6,15 | Elvégeztetett pedig a kőfal Elul hónap huszonötödik napján, ötvenkét nap alatt.

.....
.....
.....

„A keresztény életben három jelszó van, amire ügyelnünk kell, ha nem akarjuk, hogy Sátán rajtunk üssön, nevezetesen: Vigyázz, imádkozz, dolgozz!” (Ellen G. White: *Keresztény szolgálat*. Advent Kiadó, Bp., 2010, 115. o.)

„Van biztos orvosság a csüggedtek számára: a hit, az ima és a munka. A hit és a tevékenység napról napra növekvő

biztonságérzetet és megelégedést ad. Kísért-e az a gondolat, hogy átengedd magad a nyugtalanító balsejtelmeknek és a teljes csüggedésnek? A legsötétebb napokban se félj! Akkor sem, ha a látszat nagyon ijesztő. Higgy Istenben! Ő tudja, mire van szükséged. Nála van minden hatalom. Szeretete és könyörülete végtelen, kimeríthetetlen. Ne félj attól, hogy ígéretét nem váltja be! Ő az örök igazság. Soha nem változtatja meg szövetségét, amelyet az Őt szeretőkkel kötött. Szükségletük szerinti erőt ad szolgálóinak. Pál apostol tanúsította: »De ő ezt mondta nekem: Elég neked az én kegyelmem; mert az én erőm erőtlenség által ér célhoz... Ezért a Krisztusért örömöm telik erőtlenségekben, bántalmazásokban, nyomorúságokban, üldöztetésekben és szorongatásokban; mert amikor erőtlen vagyok, akkor vagyok erős.« (2Kor 12,9–10)» (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, Jezréeltől a Hórebig c. fej.)

„»Én pedig imádkoztam a menny Istenéhez« – mondta Nehémiás. Ebben a rövid imában a királyok Királyához emelkedett, és megnyerte a maga ügyének azt a hatalmat, amely úgy tudja alakítani az emberek szívét, mint a folyók vize a medrüket. A szükség idején mondott nehémiási ima menedék, amit a hívő ember igénybe vehet olyan helyzetekben, amikor más formájú imára nincs lehetőség. A kavargó élet nehézségeivel küzdök és már-már csatát vesztlök a kuszaságok útvesztőjében felküldhetnek egy-egy fohászt mennyei eligazításért. A tenger és a szárazföld utasa nagy veszélyben így bízhatja rá magát a Menny oltalmára. A hirtelen nehézségben vagy veszélyben a szív segítségért kiálthat hozzá, aki megígérte, hogy hűséges, hívő gyermekei segítségére siet, bármikor hívják. Minden helyzetben és körülményben a fájdalomtól és gondtól lesújtott

vagy heves kísértéstől megtámadott lélek biztosságot, támaszt és segítséget találhat a szövetségét megtartó Isten ki-meríthetetlen szeretetében és erejében.” (Ellen G. White: *Pátriárkák és Próféták*, Az alkalmak embere c. feje.)

A nehémiási munkavégzés módszerességére és sikerére elegendő csak annyit mondanunk, hogy amit több év(tized) veszteglésével nem értek el, azt 52 nap alatt – vagyis kevesebb, mint 2 hónap alatt – sikerült elvégezni. Az újjáépítés során állandóan leomlott kőfal ennyi idő után a régi helyén állva hirdette, hogy mire képes Isten, ha igazán hívő és tevékenykedő emberek fogadják el kegyelmét és ragadják meg erejét.

A mennyből jött tanúságtevő. Jézus, az evangélisták példaképe

1

Mit vallott Jézus a maga küldetéséről?

Jn 3,17 | Nem azért küldte Isten az ő Fiát a világra, hogy kárhoztassa a világot, hanem hogy megtartassék a világ általa.

Lk 19,10 | Azért jött az Emberfia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett.

Jn 17,25/a–26 | Igazságos Atyám! E világ nem ismert téged, de én ismertelek téged... Megismertettem velük a te nevedet, és megismertetem, hogy az a szeretet legyen őbennük, amellyel engem szerettél, és én is őbennük legyek.

.....

.....

.....

Jézus vallotta, hogy az Atya küldte Őt e világra. Ilyen hangsúlyosan szólt erről: *„Én magamtól nem jöttem, de igaz az, aki engem elküldött, akit ti nem ismertek... Én Istentől származtam és jöttem, mert nem is magamtól jöttem, hanem Ő küldött engem.”* (Jn 7,28; 8,42) Bizonyosságot tett ezáltal az Atya szeretetéről és

megmentő szándékáról. Ezt azonban még fokozta azzal, hogy kijelentette: az Atya nem azért küldte Őt, hogy kárhoztassa, elítélje a világot, hanem azért, hogy „*megtartassék a világ általa*”.

Ezenfelül Ő nem csupán eljött, és tanított az Atyáról, a menyeeikről, a megváltás, a szabadulás útjáról, hanem előlött egyenként kereste az elveszetteket. A samariai asszonnyal folytatott beszélgetésében kijelentette, hogy abban, ahogyan ő keresi az elveszetteket, az Atya keresése nyilatkozik meg, és az Atya szüntelen együtt is működik vele az elveszettek megmentéséért való fáradozásában. Az Atya „*vonja*” Őhöz az üdvösség üzenetének elfogadására készséges embereket (lásd Jn 4,23; 6,44).

Mély fájdalomra volt Jézusnak, hogy igazságos Atyját nem ismerik vagy nagyon tévesen ismerik az emberek. Meg akarja értetni velünk, hogy az Atya úgy szeret minket, ahogy Őt szereti.

„A jónak Ellensége úgy elhomályosította az emberek értelmét, hogy... félelemmel tekintsenek Istenre, szigorúnak és kérlelhetetlennek tartsák őt. Sátán elérte, hogy sok ember olyan lénynek képzele Istent, akinek legfőbb tulajdonsága a zord igazságosság. Szigorú bírónak, kemény és kérlelhetetlen hitelezőnek gondolják Őt, olyan valakinek, aki gyanakvoan figyeli az emberek tévedéseit, hibáit, hogy tüstént lesújtson rájuk ítéleteivel. Jézus azért jött a Földre, azért élt itt közöttünk, hogy Isten végtelen szeretetének kinyilatkoztatása által eltávolítsa ezt a sötét árnyéket...”
(Ellen G. White: *Krisztushoz vezető lépések*, 10–11. o.)

A Megváltó munkája a keresésben sem merült ki: a megtaláltak „*megtartásáért*” is fáradozott. Szeretettel, türelemmel nevelte mindazokat, akik követőivé lettek, és imaküzdelmet folytatott értük (lásd Lk 22,24–27.32).

2

Hogyan „kereste” Jézus az elveszetteket? Miként tanított arra, hogy az elveszetteket keresni kell?

Jn 4,7 | Jött egy szamariabeli asszony vizet meríteni, mondta néki Jézus: Adj innom!

Lk 19,5 | Amikor arra a helyre jutott, feltekintvén Jézus, látta őt, és mondta néki: Zákheus, hamar szállj alá, mert ma nekem a te házadnál kell maradnom.

Mt 18,12–14 | Mit gondoltok? Ha valamely embernek száz juha van, és egy azok közül eltévelyedik: vajon a kilencvenkilencet nem hagyja-e ott, és a hegyekre menvén nem keresi-e azt, amelyik eltévelyedett? Ha történetesen megtalálja azt, bizony mondom néktek, inkább örvend azon, mint a kilencvenkilencen, amely el nem tévelyedett. Ekképpen a ti mennyei Atyátok sem akarja, hogy egy is elveszen e kicsinyek közül.

.....

.....

.....

Hogyan érvényesül Jézus kijelentésében „egy juh”, azaz egyetlen ember értéke? Kikre utalt Jézus a „kicsinyek” megjelöléssel? Hogyan szólt Jézus máskor is az elveszettek megtalálásának öröméről (lásd Lk 15. fejezetében)? Mindig eredményes a megtalálás? – Mire utalt Jézus, amikor így fogalmazott: „...ha történetesen megtalálja azt”? Szabad-e, kell-e kockázatot vállalni a kereséssel, azaz akkor is keresni, ha bizonytalan az eredmény?

Jézus nem várt arra, hogy Őt keressék az igazságra szomjúhozók, hiszen ez a vágy sokszor félig öntudatlanul van ott az

emberek lelkének mélyén. Ezenkívül azt sem tudják, hol keresnek, kiben bízhatnak. Jézus kezdeményezett: szeretete, előlegezett bizalma vonzásával kereste az elveszetteket. Az elveszett juhról és az elveszett drahmáról szóló példázatában (Lk 15. fej.) azt a nyilvánvaló igazságot szemléltette és hangsúlyozta, hogy ami, illetve aki elveszett, azt keresni kell, mégpedig kitartóan, míg a keresés eredményt nem hoz.

Jézus kezdeményezései nagyon természetesek voltak: Szíveséget kért, vendégként ment olyan ember házához, aki ilyen megtiszteltetésre gondolni sem mert volna. Jézus szamariai asszonnyal való találkozásával kapcsolatban írja Ellen G. White:

„Az Üdvözítő arra törekedett, hogy megtalálja [az asszony] szívéhez a kulcsot, és isteni szeretettől indított tapintattal Ő kért, nem pedig Ő ajánlott fel szívességet. Ha szívességet ajánl, lehet, hogy visszautasításra talál. A bizalom azonban bizalmat ébreszt.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 184. o.; er. lapsz.)

„Zákeust lenyűgözte, elámította, elnémította Krisztus szeretete és kegyelme, hogy lehajolt hozzá, a méltatlanhoz.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 554. o.; er. lapsz.)

Milyen hangsúlyos Jézus kijelentése: *„A ti mennyei Atyátok nem akarja, hogy egy is elvesszen a kicsinyek közül!”*

„A tanítványok kevésbé törődjenek embertársaikkal, mint a menny Fejedelme? ...Egyetlen embert sem szabad lebecsülni, aki bízik Krisztusban, legyen bár hite gyenge, lépte ingatag, mint a kisgyermeké... Mindennel, ami előnyt jelent számunkra másokkal szemben – műveltség, kedvesség, nemes jellem, keresztyéni neveltetés, vallási

tapasztalatok – tartozunk a kevésbé kiváltságosoknak, és amennyire csak erőnkből telik, szolgálunk kell őket... A dicsőség angyalai, akik mindig látják a mennyei Atya arcát, örömeiket lelik abban, ha a kicsinyeket szolgálhatják. Különös gondjuk van azokra a remegő emberekre, akiknek sok kifogásolható jellemvonásuk van... Segítik azokat, akiknek a legkeményebb csatát kell vívniuk az énnel, és akiknek kilátástalanok a körülményeik. Ebben a szolgálatban működnek közre Krisztus igaz követői.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 438, 441–444. o.; er. lapsz.)

3

Hogyan tanított – és mutatott is példát – Jézus arra, hogy a kereső szolgálatnak minden társadalmi rétegre ki kell terjednie, függetlenül attól, hogy mások, esetleg éppen vallásos emberek megértik-e, helyeslik-e ezt?

Lk 14,21–23 | Mikor azért az a szolga hazament, megmondta ezeket az ő urának. Akkor megharagudván a gazda, mondta az ő szolgájának: Eredj hamar a város utcáira és szorosaira, és a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat és vakokat hozd be ide. És mondta a szolga: Uram, megtelt, amint parancsoltad, és mégis van hely. Akkor mondta az úr a szolgának: Eredj el az utakra és a sövényekhez, és kényszeríts bejönni mindenkit, hogy megteljen az én házam.

Mt 22,9–10 | Menjetek azért a keresztutakra, és akiket csak találtok, hívjátok be a menyegzőbe. És kimenvén azok a szolgák az utakra, begyűjtötték mind, akiket csak találtak, jókat és gonoszokat egyaránt. Megtelt a menyegző vendégekkel.

Lk 15,1–2 | Közeledtek pedig őhöz a vámszedők és a bűnösök mind, hogy hallgassák őt. Zúgolódtak a farizeusok és az

írástudók, mondván: Ez bűnösöket fogad magához, és velük együtt eszik.

Mt 11,19 | Eljött az Emberfia, aki eszik és iszik, és ezt mondják: Íme, a nagyétkű és részeges ember, a vámszedők és bűnösök barátja!

.....

.....

.....

Kiket jelképeznek Jézus példázatában a „szegények, csonkabonkák, sánták, vakok”? Mire utalt Jézus azzal, hogy „a keresztutakra és az ösvényekre” egyaránt menjenek el követői, hogy közvetítsék az ő meghívását az üdvösségre? Mit értünk azon, hogy „jókat és gonoszokat” egyaránt hívjanak a menegzőre? Milyen zúgolódást és vádat fogalmaztak meg a farizeusok és az írástudók Jézus ellen? Miért volt vádolásuk valójában Jézus erkölcsi nagyságának, valamint isteni szeretetének az akaratlan elismerése?

„Jézus szeretetét sem születési körülmények, sem nemzetiség, sem életfeltételek nem befolyásolják, nem fordítják el az emberek gyermekeitől. Az üzenetet mindenkinek át kell adni.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 194–195. o.)

„Isten nyomatékosan megparancsolta, hogy legyünk figyelmesek az idegenekkel és kitaszítottakkal, az erkölcsileg gyenge, szegény lelkekkel. Sokan, akiket látszólag egyáltalán nem érdekel a vallás, a szívük mélyén nyugalomra és békére áhítoznak...” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Példázat a nagy vacsoráról c. fej.)

„Dolgozni kell a gazdagokért is. Rá kell ébreszteni őket arra, hogy milyen felelősséggel tartoznak a mennytől kapott ajándékokért, és hogy el kell számolniuk az élők és holtak Bírája előtt. A gazdagnak is szüksége van arra, hogy szeretettel és istenfélelemmel dolgozzunk érte. Sokszor a gazdagságukban bíznak, és nem látják a veszélyt...” (Ellen G. White: *A nagy orvos lábnyomán*, 144–147. o.)

„Isten az üzenetet »a főutakra« is el akarja juttatni, az emberiség tanítóinak és vezetőinek, olyan embereknek, akik tevékenyen részt vesznek a világ irányításában. Az Úr követői ne felejtsek el ezt... Meg kell keresniük a társadalom rangos tagjait, mélységes jóindulattal, testvéri szeretettel. Az üzletembereket, a bizalmi állásúakat, a feltalálót, a tudósokat, a lángelméket...” (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, Példázat a nagy vacsoráról c. fej.)

„Munkálkodni kell mindenütt azokért, akik iszákosságuk miatt elbuktak. Az emberek azt mondják, hogy reménytelen ezeknek a tévelygőknek az esete, de Isten nem ezt tartja róluk. Ő ismeri mindazokat a körülményeket, amelyek azzá tették őket, amik, és szánnalommal tekint rájuk. Ez a réteg segítséget igényel. Soha ne adj alkalmat nekik erre a kijelentésre: »Senki ember nem törődik a lelkemmel!«” (Ellen G. White: *A nagy orvos lábnyomán*, 113. o.)

„A példázatban adott »kényszeríts bejönni mindenkit« parancsot sokan tévesen értelmezik; mintha arra tanítana, hogy az evangéliumot erőszakkal el kell fogadtatni az emberekkel. Pedig ez inkább a meghívás sürgető voltát, a felhozott indokok hatékonyságát jelenti. Az evangélium soha nem próbálja az embereket erőszakkal Krisztushoz téríteni... Isten szeretetének és kegyelmének ereje kényszeríti arra, hogy fogadjuk el a hívást. A Megváltó így szól: »Ímé,

az ajtó előtt állok, és zörgetek.» (Jel 3,20) Krisztus olyan sóvárgó szeretetet ébreszt követeiben, amilyennel Ő keresi az elveszetteket. Nem elég csupán mondanunk: »Jöjj!« Vannak, akik hallják a hívást, de nem értik meg, és semmit sem látnak meg abból, amit Krisztus nekik készített. Sokan tudatában vannak gyengeségüknek, és ezt mondják: »Nem lehet rajtam segíteni! Ne törődj velem!« Krisztus munkásainak nem szabad meghátrálniuk. Hajolj le meleg, szánakozó szeretettel az elcsüggedt, reményvesztett emberhez! Add át neki a saját bátorságodat, a saját reménységedet és erődöt! Jóságoddal kényszerítsd arra, hogy jöjjön!» (Elen G. White: *Krisztus példázatai*, 171–172. o.)

*Hogyan fáradozott Jézus az elbizakodott vallásos rétegért is?
Hogyan készítette megtérésre őket is?*

4

Lk 14,1.7.12–14 | Amikor a főfarizeusok közül egynek házához ment szombatnapon kenyeret enni, azok leselkedtek őutána. Egy példázatot mondott a meghívottaknak, mikor észrevetted, mi módon válogatják a főhelyeket, mondván nékik:

...Mikor ebédet vagy vacsorát készítesz, ne hívd barátaidat, se testvéreidet, se rokonaidat, se gazdag szomszédjaidat; nehogy viszont ők is meghívjanak téged, és visszafizessék néked. Hanem amikor lakomát készítesz, hívd a szegényeket, csonkabonkákat, sántákat, vakokat.

Lk 7,36–37.39–40 | Kérte pedig őt egy a farizeusok közül, hogy vele egyék. Annak okáért bemenvén a farizeus házába, leült enni. Íme, a városban egy asszony, aki bűnös volt, mikor megtudta, hogy ő a farizeus házában leült enni, hozott egy alabástromszelence drága kenetet.

...Mikor pedig ezt látta a farizeus, aki őt meghívta, mondta magában: Ha próféta volna, tudná ki és miféle asszony az, aki őt illeti: hogy bűnös. Felelvén Jézus, mondta néki: Simon, van valami mondanivalóm néked...

Lk 15,28.31–32 | [A tékozló fiú bátyja tudomást szerezve a lakomáról] megharagudott, és nem akart bemenni. Az ő atyja annak okáért kimenvén, kérlelte őt...

Fiam, te mindenkor velem vagy, és mindenem a tiéd! ...Vigadnod és örülnöd kellene hát, hogy a te testvéred meghalt és feltámadott; és elveszett és megtaláltatott.

.....

.....

Jézus nemcsak a „*vámszedők és bűnösök barátja*” volt, a farizeusok és gazdagok meghívását éppúgy elfogadta. Nem hasonult azonban nézeteikhez azért, hogy megnyerje őket. Szeretettel, tapintatosan, de egyértelműen helyreigazította a náluk tapasztalt visszasságokat. Kimozdítani igyekezett őket öngazultságukból, büszkeségükből, ítélkezésükből. A tékozló fiú példázata által megindítóan ábrázolta az Atya irántuk is megnyilatkozó, megmentésükre irányuló szeretetét. Ahogy e példázatbeli atya „*kérlelte*” idősebb fiát, úgy „*kérlelte*” Jézus az elbizakodott farizeusokat is a megtérésre, gondolkodásmód- és életváltoztatásra. Képmutatásuk megfeddésével is megtérésükért fáradozott. A farizeusok álszentsége, magabiztossága, másokkal szembeni ítélkezése visszataszító volt a szent és tiszta Jézus számára, mégsem mondott le róluk sem.

„Az idősebb fiú a Jézus-korabeli, megtérni nem akaró zsidókat és minden kor farizeusait ábrázolja. A farizeusok

megvetik az általuk vámszedőnek vagy bűnösnek tartott embereket. Mivel nem követnek el látványos bűnöket, önigazultak...

Látták, hogy Krisztus felkínálja a vámszedőknek és bűnösöknek kegyelmi ajándékát ingyen – azt az ajándékot, amelyet a rabbik csak fárasztó munkával és vezekléssel próbáltak megszerezni –, és megsértődtek. A tékozló hazatérése, amely örömmel töltötte el az Atya szívét, csak irigységet keltett bennük. A farizeusokat is olyan meleg szeretettel intette és kérte a menny, mint a példázatbeli atya idősebb fiát. »Mindenem a tiéd« – nem mint bér, hanem mint ajándék. Te is csak úgy kaphatod, mint a tékozló fiú – meg nem érdemelten. Az Atya szeretetből adja. Az embert önigazultsága nemcsak arra készíti, hogy hamis színben tüntesse fel Istent, hanem arra is, hogy felebarátjával szemben szeretetlen és gáncsoskodó legyen.» (Ellen G. White: *Krisztus példázatai*, 150–151. o.)

„Simont megindította Jézus figyelmessége, hogy nem fedte meg nyíltan a vendégek előtt. Nem úgy bánt vele, ahogyan ő akart bánni Máriával. Láta, hogy Jézus Krisztus nem kívánta felfedni a bűnét mások előtt, hanem arra törekedett, hogy a helyzet helyes felmérésével győzze meg elméjét, s együttérző gyengédséggel igázza le szívét. Ha Krisztus keményen elítéli Simont, akkor annak szíve megkeményedett volna, a türelmes intés azonban meggyőzte tévedéséről.» (Ellen G. White: *Jézus élete*, 487. o.)

Hogyan vett észre Jézus – nyilvános tanításai során – „akár csak egyet is a legkisebbek közül”, hogy segítsen rajtuk, hitüket bátorítsa, elismerje?

Lk 21,1–4 | Amikor feltekintett, látta, hogy a gazdagok hányják az ő ajándékaikat a perselybe. Látott pedig egy szegény özvegyasszonyt is, hogy abba két fillért vetett. És mondta: Igazán mondom néktek, hogy e szegény özvegy mindenkinél többet vetett: Mert mindezek az ő fölöslegükből vetettek Istennek az ajándékokhoz: ő pedig az ő szegénységéből minden vagyonát, amije volt, odavetette.

Mk 10,46–49/a | Jerikóba érkeztek. Mikor ő, tanítványai és nagy sokaság Jerikóból kimentek, a Timeus fia, a vak Bartimeus, ott ült az úton, koldulván. Amikor meghallotta, hogy ez a Názáreti Jézus, kezdett kiáltani, mondván: Jézus, Dávidnak Fia, könyörülj rajtam! Sokan feddték őt, hogy hallgasson, de ő annál jobban kiáltotta: Dávidnak Fia, könyörülj rajtam! Akkor Jézus megállván, mondta, hogy hívják elő.

Mk 5,33–34 | Az asszony pedig tudva, hogy mi történt vele, félve és remegve ment oda, elébe borult, és elmondott néki mindent igazán. Ő pedig mondta néki: Leányom, a te hited megtartott téged. Eredj el békével, és gyógyulj meg a te bajodból.

Mk 10,13–14.16 | Ekkor gyermekeket hoztak hozzá, hogy illesse meg őket. A tanítványok pedig feddték azokat, akik hozták. Jézus pedig ezt látván, haragra gerjedt, és mondta nékik: Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tiltsátok el őket, mert ilyeneké az Isten országa...

Aztán ölébe vette azokat, és kezét rájuk vetvén megáldotta őket.

.....
.....
.....

Mi észrevesszük-e az olyan „kicsinyeket”, mint a szegény özvegy-asszony? Szólunk-e elismerő, bátorító szavakat hozzájuk? Védelembe vesszük-e azokat, akiket mások mellőznek, félreállítanak? Észrevesszük-e a gyerekeket a gyülekezetben és látogatásaink alkalmával, hogy nekik is közvetítsük valamiképpen Isten szeretetét? „Ami szívünkön, az a szánkon”, vagy megfontoljuk, mikor és mit mondjunk, hogy segítsünk, hogy szeretettel helyesbítsünk?

„[A vak Bartimeus] a mély vágyakozás erejével kiáltja: »Jézus, Dávidnak fia, könyörülj rajtam!« Megpróbálják elhallgattatni, de csak annál hangosabban kiált. Jézus meghallja a kérést. Bartimeus állhatatos hite jutalomban részesül... A sorsüldözött, szenvedő embereket, akik Krisztust mint segítőt keresték, csodálatba ejtette Jézus isteni tökéletessége, jellemében tükröződő szentsége.” (Ellen G. White: *Review and Herald*, 1887. március 15.)

„[A meggyógyult asszony] hálás szívvel próbált visszavonulni, Jézus azonban hirtelen megállt, s Vele együtt mindenki megtorpant. Megfordult, körülnézett, és a sokaság zajában is jól hallhatóan megkérdezte: »Ki az, aki engem illetett?« (Lk 9,45) ...A Megváltó meg tudta különböztetni a hit érintését a figyelmetlen tömeg véletlen lökdösődésétől. Az ilyen hit mellett nem mehetett el szó nélkül. A vigasztalás szavaival akart szólni, amelyek öröm kútforrásává lesznek az alázatos asszony számára, s ezek a szavak áldást jelentenek majd követőinek az idők végezetéig... Jézus szelíden így szólt: »Leányom, a te hited megtartott téged. Eredj el békével.« (Mk 5,34)” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 294–295. o.)

„[Jézus] lehajolt a gyerekekhez, és tanította őket. Ő, a menny Uralkodója, nem tartotta méltóságán alulinak,

hogy válaszoljon kérdéseikre, és fontos tanításait gyermeki felfogóképességükhöz igazítsa. Elültette elméjükbe az igazság magvait, amelyek majd évek múltán kikelnek, és az örök életre teremnek gyümölcsöt.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 442–443. o.)

6 *Milyen türelem és szeretet jellemezte Jézust tanítványai iránt? Milyen alapelvet követett mindenkor?*

Jn 13,1/b | Szerette az övéit e világon, mindvégig szerette őket.

Lk 22,32 | [Mondta Jézus Péternek:] De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyatkozzék a te hited. Te azért idővel megtérvén, a te atyádfiait erősítsed.

Jn 16,12 | Még sok mondanivalóm van hozzátok, de most el nem hordozhatjátok.

Így viszonyulunk-e mi is egymáshoz tanítványokként a hívő közösségben? Megnyilatkozik-e részünkről a mindvégig való szeretet, vagy pedig gyorsan elfordulunk a vétkes vagy számunkra nem szimpatikus viselkedésű testvéreinktől, magukra hagyva őket, vagy éppen ellenségként szállunk vitába velük?

„[Jézus számára] azok a gondolatok, hogy mit kell elszenvednie, mindig összekapcsolódtak tanítványaival. Nem gondolt önmagára. A róluk való gondoskodás foglal-

ta el az első helyet gondolataiban... Jézus látta, hogy még nem tudnák elhordozni azt, amit mondania kellett nekik. Amint arcukba nézett, a figyelmeztetés és vigasztalás szavai elhaltak ajkán... Egymásra vetett pillantásaik féltékenységéről és versengésről árulkodtak... Miként lobbant-hatná lángra szívükben a szeretetet, és miként tehetné képessé őket arra, hogy felfogják azt, amit mondani kívánt nekik? ...Ő, az isteni Tanító, felkelt az asztaltól... Fogta a törülközőt, és körülkötötte magát. A tanítványok meglepett érdeklődéssel figyeltek, és csendben várták, mi fog következni. »Azután vizet töltött a medencébe, és kezdte mosni a tanítványok lábait, és megtörölni a kendővel, amellyel körül volt kötve.« (Jn 13,5) Jézus tette felnyitotta a tanítványok szemét... Így fejezte ki Krisztus a tanítványai iránt érzett szeretetét. Önző lelkületük szomorúsággal töltötte el, de nem szállt velük vitába, tekintettel felfogásukra. Ehelyett olyan példát adott nekik, amelyet sohasem felejtnek majd el. Irántuk való szeretetét nem lehetett egykönnyen megzavarni vagy kioltani.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 561–563. o.)

Jézus felkészíti a tizenkét, majd a hetven tanítványt a bizonyágtevő szolgálatra

(Mt 10. fej.; Lk 10. fej.)

1

Mi a tizenkét tanítványnak adott megbízatás tartalma? Milyen szavakkal bocsátotta útra Jézus a hetven tanítványt is?

Mt 10,1.7–8/a | Előszólítván tizenkét tanítványát, hatalmat adott nekik a tisztátalan lelkek felett, hogy kiűzzék azokat, és gyógyítsanak minden betegséget és minden erőtlenséget...

Elmenvén pedig prédikáljatok, mondván: Elközelített a menynek országa! Betegeket gyógyítsatok, poklosokat tisztítsatok, halottakat támasszatok, ördögöket űzzetek.

Lk 10,1.9 | Ezek után pedig rendelt az Úr másokat is, hetvenet, és elküldte azokat kettőnként az ő orcája előtt minden városba és helyre, ahová ő menendő volt [ezzel a megbízatással:]

...Gyógyítsatok a betegeket... és mondjátok nekik: Elközelített hozzátok az Isten országa!

.....
.....

Milyen kettős feladatot kaptak a tanítványok mindkét estben? Hogyan határozta meg Jézus prédikálásuk tartalmát? A betegek gyógyítására adott felszólítás miképpen foglalta magában közvetve azt, hogy egyenként fordítsanak figyelmet az emberekre? Elindulhattak-e feladatukra a tanítványok a saját erejükben? Egészen súlyos lelki- testi betegségek gyógyítására is ígéretet kaptak? Hogyan lehetséges ez? Csakis az akkori tanítványok számára volt érvényes Jézus megbízatása, vagy pedig alapul szolgál a keresztény misszióhoz az idők végezetéig?

„Ahogyan elküldte a tizenkét apostolt, úgy »rendelt az Úr másokat is, hetvenet, és elküldte azokat«. Ezek a tanítványok egy ideje Jézussal voltak, s felkészültek a munkára. Amikor a tizenkét tanítványt első önálló szolgálatára küldte, mások szegődtek Jézus mellé galileai útján. Abban a megtiszteltetésben volt részük, hogy a Megváltó közelében lehettek, és közvetlen, személyes tanítást kaphattak Tőle. Most ez a nagyobb létszámú csoport is arra készült, hogy önállóan kezdjen munkálkodni.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 422. o.)

„A tanítványok üzenete ugyanaz volt, mint Keresztelő Jánosé és magáé Krisztusé: »Elközelített az Isten országa.« (Mk 1,15)... Krisztus követőinek Őhöz hasonlóan kell munkálkodniuk. Enni kell adnunk az éhezőknek, felruháznunk a mezítelent, megvigasztalnunk a szenvedőt és a lesújtottat. Szolgálunk kell a kétségbeesett, és reményt kell ébresztenünk a reményvesztettben. S akkor számunkra is beteljesedik az ígélet: »Igazságod előtted jár, az Úr dicsősége követ.« (Ésa 58,8)... A misszionárius nemcsak megszabadít a testi betegségtől, hanem elvezetheti a bűnöst a nagy Orvoshoz, aki megtisztítja a lelket a bűn

poklosságától. Isten terve az, hogy szolgálói által a betegek, az elhagyottak, a gonosz lelkek megszállottai meghallják az Ő hangját. Emberi képviselői által Jézus olyan vigasztaló szeretne lenni, amilyet a világ nem ismer.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 298–299. o.)

„A tanítványok még arra is felhatalmazást kaptak, hogy démonok fogságából szabadítsanak meg embereket. Vannak keresztények, akik túlságosan sokat gondolnak és beszélnek Sátán hatalmáról. Ellenségük foglalja le gondolataikat, imádkoznak az ellene szükséges erőért, sokszor emlegetik, és ő egyre nagyobbak tűnik a képzeletükben. Bár igaz, hogy Sátán nagyon erős lény, de hála Istennek, hatalmas Megváltónk van, aki kiűzte a gonoszt a mennyből. Sátán nagyon elégedett, ha az emberek túlhangsúlyozzák erejét és hatalmát. Miért nem Jézusról beszélünk inkább? Miért nem magasztaljuk az Ő erejét és az Ő szeretetét?” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 425. o.)

Emberek nagy tömegei olyan távol vannak ma Istentől és evangéliumától, hogy az „Isten országa” fogalmat sem értik. Mégis ugyanazt az üzenetet kell hirdetnünk, mint amit a tizenkettőre és a hetvenre bízott Jézus. Be kell mutatnunk Istent, ahogyan a Szentírásból és tapasztalatainkból megismertük Őt, mivel tele vannak az emberek téves elképzelésekkel Felőle. Rá kell mutatnunk arra, hogy létezik a nyomorúságos földi társadalmaktól eltérő, tökéletes mennyei „társadalom”, amely megvalósul majd az újjáteremtett földön is, ahol „igazság fog lakozni” (2Pt 3,13). ***És ez a világ eljövendő, Isten országának hatalomátvétele immár a küszöbön áll! Mindennél fontosabb tehát minden ember számára felkészülni arra, hogy ebben az országban polgárjogot nyerjen.***

Milyen útbaigazítást kaptak a tanítványok missziójuk útírányát és anyagi fedezetét illetően? Milyen kijelentés hangzott el azokra vonatkozóan, akik befogadják őket, és azokra vonatkozóan, akik nem?

Mt 10,5/b–6.9–10 | Pogányok útjára ne menjeteK, és szamaritánusok városába ne menjeteK be, hanem menjeteK inkább Izráel házának eltévelyedett juhaihoz... Ne szerezzeteK aranyat, se ezüstöt, se rézpénzt a ti erszényeteKbe, se útításkát, se két ruhát, se sarut, se pálcát, mert méltó a munkás az ő táplálékára.

Lk 10,7–8.16 | Ugyanazon házban maradjateK pedig, azt egyéteK és igyátok, amit ők adnak, mert méltó a munkás az ő jutalmára. Ne járjateK házról házra. És valamely városba bementeK, és befogadnak titeket, azt egyéteK, amit eléteK adnak... Aki titeket hallgat, engem hallgat, és aki titeket megvet, engem vet meg, és aki engem vet meg, azt veti meg, aki engem elküldött.

Mt 10,11.14.40–42 | Amely városba vagy faluba pedig bementeK, tudakoljátok meg, ki abban méltó, és ott maradjateK, amíg továbbmeheteK... Ha valaki nem fogad be titeket, és nem hallgatja a ti beszédeTeK, mikor kimenteK abból a házból vagy városból, lábaitok porát is verjéteK le... Aki titeket befogad, engem fogad be, és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött. Aki befogadja a prófétát próféta nevében, prófétának jutalmát veszi, és aki befogadja az igazat igaznak nevében, igaznak jutalmát veszi. Aki inni ad egynek e kicsinyek közül, csak egy pohár hideg vizet tanítvány nevében, bizony mondom nékteK, el nem vesztheti jutalmát.

.....

Miért nem küldte Jézus tanítványait mindjárt pogány területekre is (vö. Dn 9,24; Ap csel 1,8; 10,28)?

„A tanítványoknak első misszióútkon csak »Izrael házának eltévelyedett juhaihoz« (Mt 10,6) kellett menniük. Ha már ekkor hirdették volna az evangéliumot a pogányoknak vagy a szamaritánusoknak, elveszítik befolyásukat honfitársaikra. A farizeusok előítéleteinek felszításával olyan vitába keveredtek volna, amely már munkájuk kezdetén elbátortalanítja őket. Hiszen az apostolok is nehezen értették meg, hogy az evangéliumot minden nemzethez el kell vinni. Míg be nem látják ezt az igazságot, addig nem készek a pogányokért végzendő munkára. Ha a zsidó nép elfogadja az evangéliumot, Isten hírvivőként küldi választottait a pogányokhoz. Ezért elsőként nekik kellett hallaniuk az üzenetet...

Nem engedhették meg, hogy bármi elterelje gondolataikat a nagy munkáról, és semmi olyat nem tehettek, ami bármilyen módon ellenkezést váltana ki, s elzárná a további munka lehetőségét. Nem hordhatták a vallási tanítók öltözetét, sem olyan ruházatot, amely megkülönböztette volna őket az egyszerű emberektől. Nem kellett a zsinagógákba menniük, és istentiszteletre hívniuk az embereket, ehelyett házról házra kellett járniuk. Nem vesztegethették az időt szükségtelen beszédre, nem vendégeskedhettek hol az egyik, hol a másik házban. Ám mindenütt el kellett fogadniuk a derék emberek vendégszeretetét, azokét, akik olyan szívesen fogadták őket, mintha magát Krisztust látnák vendégül. Ezzel a gyönyörű üdvözléssel léptek be az emberek otthonába: »Békesség e háznak!« (Lk 10,5) Az ilyen otthonra áldás szállt imájuk, dicsőítő énekük ál-

tal, amikor családi körben megnyitották az Írásokat...” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 298–299. o.)

„Jézus, amikor elküldte a hetven tanítványt, megparancsolta nekik – amint a tizenkettőnek is –, hogy ne maradjanak ott, ahol nem fogadják szívesen őket, ne kényszerítsék rá magukat másokra: »Valamely városba pedig bemennek, és titeket be nem fogadnak, annak utcáira kimenvén, ezt mondjátok: Még a port is, amely reánk ragadt a ti városotokból, itt köztetek letöröljük. Mindazáltal az legyen tudtotokra, hogy az Isten országa elközelített hozzátok.« (Lk 10,10–11) Nem az őket ért sérelem miatt kellett így cselekedniük, s nem azért, mert nehezteltek az emberekre, hanem hogy megmutassák, milyen súlyos tett visszautasítani az Úr üzenetét vagy követeit. Az Úr szolgáit elutasítani annyi, mint elvetni, megtagadni magát a Megváltót.» (Ellen G. White: *Jézus élete*, 423. o.)

Hogyan készítette fel Jézus tanítványait a várható üldözésekre, az ezzel járó megpróbáltatásokra?

3

Mt 10,16–23 | Íme, én elbocsátlak titeket, mint juhokat a farkasok közé, legyetek azért okosak mint a kígyók és szelídek mint a galambok. De óvakodjatok az emberektől, mert törvényszékekre adnak titeket, és az ő gyülekezeteikben megostoroznak titeket, és helytartók és királyok elé visznek titeket érettem, bizonyságul maguknak és a pogányoknak. De mikor átadnak titeket, ne aggodalmaskodjatok, mi módon vagy mit szóljatok, mert megadatik néktek abban az órában, mit mondjatok. Mert nem ti vagytok, akik szóltok, hanem a ti Atyátoknak Lelke az, aki szól tibennetek. Halálra adja pedig testvér

testvérét, atya gyermekét, támadnak magzatok szülei ellen, és megöletik őket. Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért, de aki mindvégig megáll, az megtartatik. Mikor pedig abban a városban üldöznek titeket, szaladjatok a másikba. Mert bizony mondom néktek, be sem járjátok Izráel városait, míg az embernek Fia eljövend.

.....

.....

.....

„A Megváltó tudott a papok cselszövéseiről. Tudta, hogy el akarják pusztítani, s hogy szándékuk hamarosan megvalósul. Azonban nem az Ő feladata volt, hogy siettesse a válságot, ezért tanítványjaival együtt visszavonult arról a vidékről. Így Jézus saját példájával erősítette meg a követőinek adott tanítást: »Mikor pedig abban a városban üldöznek titeket, szaladjatok a másikba.« (Mt 10,23) Tágas területek álltak nyitva előttük, ahol a lelkek megmentéséért dolgozhattak, s ha csak a Megváltó iránti hűség nem kívánta, az Úr szolgálói nem veszélyeztethették életüket.» (Ellen G. White: *Jézus élete*, 466. o.)

„Akik szembekerülnek az igazság ellenségeivel, azoknak nemcsak az emberekkel, hanem Sátánnal és ügynökeivel is meg kell küzdeniük. Emlékezzenek a Megváltó szavaira: »Ímé, én elbocsátlak titeket, mint bárányokat a farkasok közé.« (Lk 10,3) Pihenjenek meg Isten szeretetében, és lelkük nyugodt marad még akkor is, ha megvetik őket. Az Úr teljes isteni fegyverzettel ruházza fel szolgálóit. Szentlelke befolyásolja majd értelmüket és szívüket, hogy hang-

juk ne csatlakozzon a farkasüvöltéshez.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 301. o.)

Jézus a jövőbe is tekintett, mikor missziószolgálatra kiküldött tanítványait ellátta tanácsokkal. A 23. vers különösképpen időszerű a második advent előtt élőknek. Valószínűleg arra is utal, hogy a munka sürgős, mert az egész világ munkaterület, az Úr eljövele pedig közel van. Szinte be sem fejezik a munkát, és az Úr már eljön. Ezért ne torpanjanak meg, ha valahol ellenállásba ütköznek, hanem menjenek tovább és tovább, mindig újabb és újabb területekre!

Milyen bátorítást kapcsolt Jézus mindehhez?

Mt 10,24–33 | Nem följobbvaló a tanítvány a tanítónál, sem a szolga az ő uránál. Elég a tanítványnak, ha olyan, mint a mestere, és a szolga, mint az ő Ura. Ha a házigazdát Belzebubnak hívták, mennyivel inkább az ő háza népét?!

Azért ne féljetez tőlük! Mert nincs oly rejtett dolog, ami napfényre ne jöjjön, és olyan titok, ami ki ne tudódnék. Amit néktek a sötétben mondok, a világosságban mondjátok, és amit fülbe súgva hallotok, a háztetőkről hirdessétek. Ne féljetez azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik, hanem attól féljetez inkább, aki mind a lelket, mind a testet elvesztheti a gyehennában.

Nemde, két verebecskét meg lehet venni egy kis fillérért? Egy sem esik azok közül a földre a ti Atyátok akarata nélkül! Néktek pedig még a fejetez hajszájai is mind számon vannak. Ne féljetez azért, ti sok verebecskénél drágábbak vagytok. Valaki azért vallást tesz énrólam az emberek előtt, én is vallást teszek arról

az én mennyei Atyám előtt, aki pedig megtagad engem az emberek előtt, én is megtagadom azt az én mennyei Atyám előtt.

.....

.....

.....

Az ellenállás, az üldözés ne riassza meg Krisztus tanítványait! Mindezek ellenére „a háztetőkről hirdessék” Krisztus evangéliumát!

„A szolga nem feljebbvaló az uránál. A menny Fejedelmét Belzebubnak nevezték, s tanítványait is hasonlóképpen fogják félreismereni. Azonban bármilyen veszélybe is kerülnek, Krisztus követőinek meg kell vallaniuk az elveiket. Nem rejtőzködhetnek el. Nem tehetik meg, hogy hallgatnak addig, amíg biztonságban megvallhatják az igazságot. Örökké kell állniuk, hogy figyelmeztessék az embereket a felelősségükre. A Krisztustól kapott igazságot mindenkihez el kell juttatni, szabadon és nyíltan. Jézus így szólt: »Amit néktek a sötétben mondom, a világosságban mondjátok, és amit fülbe súgva hallotok, a háztetőkről hirdessétek.« (Mt 10,27)” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 303. o.)

Mi a magyarázata annak, hogy Jézus ismételtén azt köti tanítványai lelkére, hogy „ne féljenek, amikor üldözik őket”, sőt még attól se féljenek, ha megöléssel fenyegetik őket? (Lásd még Jel 2,10; 1Pt 4,12.) A félelem olyan természetes emberi ösztön. Hogyan is biztathatta őket Jézus arra, hogy ettől mentesek le-

gyenek? 1Pt 4,14-ben találunk feleletet erre: Isten külön lelki ajándékot ad az érte való lelki szenvedés elviseléséhez.

„A tanítványok szívében nem élt a mártírok bátorsága és állhatatossága, amíg szükségük nem volt erre a kegyelemre – akkor viszont beteljesedett a Megváltó ígérete.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 302. o.)

Ez vonatkozik ránk is az előttünk álló megpróbáltatásokat illetően.

„Egyetlen ember sem lehet hű az elveihez úgy, hogy ne váltana ki ellenkezést. A lelki keresztyénységet ellenezni fogják az engedetlenség gyermekei. Jézus azonban megparancsolta tanítványainak: »Ne féljete azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig meg nem ölhetik.« (Mt 10,28) Akik hűségesek Istenhez, azoknak nem kell félniük az emberek erejétől, sem Sátán támadásaitól. Krisztusban biztosított az örök életük. Egyetlen félelmük az legyen, nehogy lemondjanak az igazságról, elárulva a bizalmat, amellyel Isten megtisztelte őket.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 304. o.)

Hogyan tette világossá Jézus a tanítványoknak, hogy szolgálatuk önmegtágadást, áldozatkészséget kíván?

Mt 10,34–39 | Ne gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet bocsássak e földre, nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak, hanem hogy fegyvert. Mert azért jöttem, hogy meghasonlást támasszak az ember és az ő atyja, a leány és az ő anyja, a meny és az ő napa közt, hogy az embernek ellensége legyen

az ő háza népe. Aki inkább szereti atyját és anyját, hogynem engemet, nem méltó énhozzám. Aki inkább szereti fiát és leányát, hogynem engemet, nem méltó énhozzám. Aki föl nem veszi az ő keresztjét, és úgy nem követ engem, nem méltó énhozzám. Aki megtalálja az ő életét, elveszti azt, és aki elveszti az ő életét énérertem, megtalálja azt.

.....

.....

.....

„A Megváltó intette tanítványait: ne reméeljék, hogy legyőzik a világnak az evangéliummal szembeni ellenségeskedését, és hogy egy idő után megszűnik a szembenállás. Azt mondta: »Nem azért jöttem, hogy békességet bocsássak, hanem hogy fegyvert.« (Mt 10,34) E viszály nem az evangélium hatására keletkezik, hanem az iránta tanúsított ellenségeskedésből fakad. Minden üldözés közül az otthoni ellentéteket és a drága földi barátok elidegenedését a legnehezebb elviselni. Jézus azonban kijelenti: »Aki inkább szereti atyját és anyját, hogynem engem, nem méltó énhozzám, és aki inkább szereti fiát és leányát, hogynem engem, nem méltó énhozzám. És aki föl nem veszi az ő keresztjét, és úgy nem követ engem, nem méltó énhozzám.« (Mt 10,37)

Krisztus szolgáinak küldetése nagy megtiszteltetés, szent megbízatás. »Aki titeket befogad – mondja Jézus –, engem fogad be, és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött.« (Mt 10,40) Nem marad észrevétlenül, jutalom nélkül egyetlen jócselekedet sem, amelyet az Ő nevében

vittek véghez. Ugyanebben a gyengéd elismerésben része-sül Isten családjának leggyarlóbb, legkisebb tagja is. »Aki inni ad egynek e kicsinyek közül – azoknak, akik olyanok a hitben és Krisztus ismeretében, mint a gyermekek –, csak egy pohár vizet tanítvány nevében, bizony mondom néktek, el nem veszítheti jutalmát.« (Mt 10,42)” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 305–306. o.)

Milyen örömmel tért vissza a hetven tanítvány, és hogyan adott hálát Jézus is?

6

Lk 10,17–18/a.20–21 | Visszatért pedig a hetven tanítvány örömmel, mondván: Uram, még az ördögök is engednek nekünk a te neved által! Ő pedig mondta nékik:

...Ne azon örüljete, hogy a lelkek néktek engednek, hanem inkább azon örüljete, hogy a ti neveitek fel vannak írva a mennyben. Azon órában örvendezett Jézus lelkében, és mondta: Hálaát adok néked, Atyám, mennynek és földnek Ura, hogy elrejtetted ezeket a bölcsék és értelmesek elől, és a kisdedeknek megjelentetted. Igen, Atyám, mert így volt kedves előtted.

.....

.....

.....

Nemcsak az üldözés és a nehézségek jellemzőek Krisztus szolgálatára, hanem összehasonlíthatatlan öröm is jár vele. Krisztus maga is örvendezett tanítványai munkájának az eredményén és az ő örömeiket látva.

Az Úr így jelentette ki szolgájának, hogy miképpen fog befejeződni az evangéliumhirdetés a földön:

„Látni fogjuk, hogy sokan ide-oda sietnek Isten Lelke által késztetve, hogy a világosságot másokhoz is eljuttassák. Az igazság, Istennek Igéje égő tűz csontjaikban, amely izzó vággyal tölti el őket, hogy megvilágosítsák a sötétségben veszteglőket. Sokan még a műveletlenek közül is hirdetik az Úr Igéit. A Lélek gyermekeket is készítet, hogy induljanak, és hirdessék a mennyei üzenetet. A Lélek mindazokra árad, akik engednek késztetésének, és lerázva magukról minden emberi mesterkedést, kötelező szabályokat és óvatos módszereket, hirdetik az igazságot a Lélek hatalmas erejében. Tömegek fogadják el a hitet és csatlakoznak az Úr seregeihez.” (Ellen G. White: *Review and Herald*, 1895. július 23.)

„Istenért végzett munkánk ebben az életben gyakran csaknem gyümölcstelennek látszik. Jótettre való igyekezetünk komoly és kitartó lehet, legtöbbször mégsem látjuk meg az eredményeit. Úgy tűnik előttünk, hogy kárba vész az igyekezetünk. Az Üdvözítő azonban biztosít, hogy a mennyben felfigyelnek tetteinkre, s a jutalom nem marad el... A munkásnak szembe kell szállnia akadályokkal, ellenállással és keserű, szívfájdító csüggedésekkel. Talán meg sem látja fáradozásának gyümölcset...”

Bár az örök végső jutalom csak Krisztus eljövetelekor lesz meg, az igaz szívből, Istennek végzett szolgálat már ebben az életben jutalmat teremt... Mivel Isten, Krisztus és a szent angyalok közösségében élnek, mennyei légkör veszi őket körül, olyan légkör, amely egészséget áraszt a testre, élénkíti gondolkodásukat és örömtelivé teszi lelkü-

ket... Mi ez azonban ahhoz az örömhöz képest, ami a végső megismerés dicső napján vár rájuk! ...Ujjongani fognak, amikor megpillantják fáradozásuk gyümölcsét...

Milyen is lesz azok hálája, akik a menny udvaraiban fognak üdvözölni minket, amikor megértik majd, hogy aggodva, szeretettel szívünkön viseltük a sorsukat, hogy üdvözülhessenek! Istennek és a Báránynak adják majd megmentésükért a hálát, a tisztességet, a dicsőséget. Mégsem csökkenti majd Isten dicsőségét, ha azoknak is kifejezik hálájukat, akiket Ő a halálra kész emberek megmentésére használt fel...

Milyen hallatlan örvendezés lesz majd ott, amikor ezek az üdvözültek összetalálkoznak, s üdvözlik azokat, akik felelősnek tartották értük magukat, akik nem a maguk kedvtelésére éltek, hanem a kevés áldásnak örvendező szerencsétlen emberek áldására. Hogyan is fog ujjongani szívük a meglepetés örömmámorától! Valósággá lesz nekik az ígéret: »Boldog leszel, mert nem tudják viszonzni neked! De majd megfizetik az igazak feltámadásakor.«» (Ellen G. White: *Bizonyságtételek*. VI., 305–307; 310–312. o.)

A Krisztusról szóló evangélium első hírnökei a pogányok között

(Ap csel 8–11. fejj.)

1

Mi volt a különlegessége Filep Szamariában való bizonyágtevésének? Milyen előzménye volt ennek?

Ap csel 8,5–8.12.14–17 | Filep lemenvén Szamaria városába, prédikálta nékik a Krisztust. A sokaság pedig egy szívvel-lélekkel figyelt azokra, amiket Filep mondott, hallván és látván a jeleket, melyeket cselekedett. Mert sokakból, akikben tisztátalan lelkek voltak, nagy hangon kiáltva kimentek, sok gutaütött és sánta pedig meggyógyult. Nagy öröm lett abban a városban...

Miután hittek Filepnek, aki Isten országára és a Jézus Krisztus nevére tartozó örvendetes dolgokat hirdetett, megkeresztelkedtek, mind férfiak, mind asszonyok...

Mikor pedig meghallották a jeruzsálemi apostolok, hogy Szamaria bevette az Isten Igéjét, elküldték azokhoz Pétert és Jánost. Akik mikor lementek, könyörögtek értük, hogy vegyenek Szentlelket, mert még senkire nem szállott rá azok közül, csak meg voltak keresztelve az Úr Jézus nevére. Akkor kezüket rájuk vetették, és vettek Szentlelket.

.....
.....
.....

Milyen hatása volt Filep prédikálásának? Miért tudott ez a prédikálás olyan hatást elérni? Milyen okai voltak ennek? Hogyan munkálkodott Szamariában ezt követően Péter és János apostol?

Filep a hét diakónus egyike volt (Ap csel 6,5), akit később *Az apostolok cselekedetei* (21,8) evangélistának nevez. Elgondolkodtató, hogy éppen a samariaiak körében volt ekkora hatása a munkálkodásának, hiszen a két nép, a zsidók és a samaritánusok, éles ellentétben álltak egymással. Jézus Szamariában végzett előkészítő munkája azonban meghozta az eredményét: „a sokaság egy szívvel-lélekkel figyelt” Filep bizonyágtevésére, majd pedig a hallgatóság tagjai közül csaknem mindenki megkeresztelkedett.

„Krisztusnak a samariai asszonnyal a Jákob kútjánál folytatott beszélgetése meghozta gyümölcsét. Miután az asszony Jézus szavait hallotta, azonnal befutott a városba az emberekhez, és így szólt hozzájuk: »Jertek, lássatok egy embert, aki megmondott nékem mindent, amit cselekedtem. Nem ez-é a Krisztus?« Vele is mentek, hallották Jézus beszédét, és hittek Benne. És mivel többet akartak hallani tőle, kérelették, hogy maradjon náluk. Jézus náluk is maradt még két napig. »És sokkal többen hittek a maga beszédéért.« (Jn 4,29.41)

Mikor tehát Jézus tanítványait elűzték Jeruzsálemből, közülük néhányan Szamariában találtak biztos menedéket.

A szamariaiak örömmel fogadták az evangélium hírnökeit, a megtért zsidók bőségesen arathattak azok között, akik egykor legelkeseredettebb ellenségeik voltak.

Fülöp különösen nagy eredményt ért el Szamariában, úgyhogy ezen felbátorodva segítségért küldött Jeruzsálembe. Most értették csak meg teljesen az apostolok Krisztus szavainak jelentőségét: »...Lesztek nékem tanúim, úgy Jeruzsálemben, mint az egész Júdeában és Szamariában, és a földnek mind végső határáig.« (Ap csel 1,8)» (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Szamariában c. fej.)

Filep bizonyágtevése után Péter és János ment el Szamariába dolgozni az újonnan megtértekért. Érdemes megemlíteni, hogy néhány évvel ezt megelőzően éppen János volt az egyik tanítvány, aki haragjában tüzet akart kérni egy szamaritánus falura, amikor nem fogadták be éjszakára Jézust és a tanítványait (Lk 9,51–56). Nagy munkát kellett elvégeznie benne a Szentléleknek, hogy most ilyen lelkülettel tudott szolgálni a szamaritánusok között.

2

Milyen módon ismerte meg és fogadta el a szerecsen komornyik Isten beszédét? Mire volt ehhez szükség? Hogyan tudott Isten munkálkodni Filep által?

Ap csel 8,26–31/a.35–40 | Az Úrnak angyala pedig szólt Filepnek, mondván: Kelj fel, és menj el dél felé, arra az útra, mely Jeruzsálemből Gázába megy alá. Járatlan ez. És felkelvén, elment. Íme, egy szerecsen férfiú, Kandakének, a szerecsenek királyasszonyának hatalmas komornyikja, aki az ő egész kincs-

tárának felügyelője volt, ki feljött imádkozni Jeruzsálembe, és visszatérőben volt, az ő szekeren ült, és Ésaiás prófétát olvasta. Mondta pedig a Lélek Filepnek: Járuj oda, és csatlakozz ehhez a szekérhez! Filep azért odafutva hallotta, amint az Ésaiás prófétát olvasta. Mondta: Vajon érted-e, amit olvasol? Ő pedig mondta: Mi módon érthetném, hacsak valaki meg nem magyarázza nékem?

...Filep pedig száját megnyitván, elkezdvén ezen az íráson, hirdette néki Jézust. Mikor pedig mentek az úton, jutottak egy vízhez, és mondta a komornyik: Ímhol a víz, mi gátol, hogy megkeresztelkedjem? Filep pedig mondta: Ha teljes szívből hiszel, meglehet. Ő pedig felelvén, mondta: Hiszem, hogy Jézus Krisztus az Isten Fia. Megállította a szekeret, és leszálltak mindketten a vízbe, Filep és a komornyik, és megkeresztelte őt. Mikor pedig a vízből feljöttek, az Úrnak Lelke elragadta Filepet, és többé nem látta őt a komornyik, mert továbbment az ő útján örömmel. Filep pedig találatott Azótusban, és széjjeljárva hirdette az evangéliumot minden városnak, míglen Cézaréába jutott.

.....
.....
.....
.....

Min múlik a bizonyágtevésünk eredményessége, mire tanít ezzel kapcsolatban bennünket Filepnek a története? Hogyan tudunk segíteni mindazoknak, akik vágyakoznak Isten megismerésére?

(Néhány szövegmagyarázati megjegyzés: A „kandaké” kifejezés nem egy személynév, hanem tisztséget jelöl – az etiópok uralkodóit nevezték így. A komornyiknak fordított kifejezés eredeti jelentése: eunuch. Az ókorban külön embercsoportot jelentettek a királyi és fejedelmi udvarok eunuchjai, akiknek sokszor nagy befolyásuk volt. Az eredeti szövegben a „szerecsenek” fordított szó etiópot jelent.)

A bibliai történetben leírtaknál nem tudunk többet az etióp főemberről, de valószínű, hogy a zsidó hit szimpatizánsa vagy zsidó hitre tért pogány volt, aki feljött a jeruzsálemi templomba bizonyos ünnepekre. A főember Isten beszéde iránti elkötelezettségét jól mutatja, hogy bizonyára megvásárolta Jeruzsálemben Ésaías könyve tekercsét (anyagi értelemben véve is nagy értéket képviselt ez akkoriban), és ezt olvasta a hazafelé vezető úton.

Filep elkötelezettségére, készséges engedelmességére vonatkozóan beszédes, hogy azonnal engedett a Szentlélek készítésének. Emberileg nézve furcsa és váratlan parancsot kapott azáltal, hogy egy járatlan útra szólította el Isten, de miután hallotta Isten felszólítását, nem mérlegelt, hanem készséggel engedelmeskedett. Amikor arra jött a szekér, megint csak Isten kérésének engedve, odafutott, és megszólította az etióp főembert.

„Ez az etiópai férfi képviseli az emberiség nagy csoportját. Embereket, akiket olyan misszionáriusoknak kell tanítaniuk, mint amilyen Fülöp is volt, aki hallgat Isten szavára, és odamegy, ahová küldi. Sokan olvassák a Szentírást, de nem fogják fel igazi értelmét. Férfiak és nők mindenféle vágyakozva tekintenek az ég felé; imák, könnyek és kérdések fakadnak fel azoknak az embereknek a lelkéből, akik világosság, kegyelem és Szentlélek után áhítoznak. Sokan

állnak Isten országa küszöbén, csak arra várnak, hogy oda begyűjtsenek.

Miként Fülöpöt angyal vezette a világosság után áhízó lélekhez, aki kész volt azonnal elfogadni az evangéliumot, úgy ma is angyalok vezetik azoknak a munkásoknak a lép-teit, akiknek az ajkát a Szentlélek megszenteli, szívét megtisztítja és megnemesíti. A Fülöphöz küldött angyal maga is elvégezhetette volna a felvilágosítás munkáját a komornyik számára. Isten azonban nem így munkálkodik. Azt akarja, hogy emberek tevékenykedjenek embertársaikért.

...Aki elfogadta az evangéliumot, arra Isten szent igazságát bízta, amelyet közölnie kell a világgal. Isten hű gyermekei mindenkor tette kész misszionáriusok voltak, akik feláldozták javaikat neve dicsőítésére, kapott képességeiket pedig bölcsen használták fel szolgálatában.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Szamariában c. fejj.)

Az etióp főember keresztségével kapcsolatban felmerülhet bennünk a gondolat, hogy vajon mennyiben megalapozott az az elmélet, amely az azonnali megtérést és a gyors keresztséget hirdeti. Az igeszakaszt gondosan megvizsgálva azonban látható, hogy a főember érdeklődése már korábban kialakult Isten népe és az ő beszéde iránt, ismerte, tisztelte a zsidóság vallását. Nem csekély áldozatot jelentett neki felutazni Jeruzsálembe istentiszteletre (több mint kétezer kilométeres távolságról van szó, az akkori utazási viszonyok között!), ő azonban vállalta ezt. Hitében, meggyőződésében egy dologra volt még szüksége: felismerni és elfogadni Jézus Krisztust, mint a világ Megváltóját és személyes Üdvözítőjét. Miután Filep segítségével az Igéből ezt megértette, s erről vallást tett, Filep örömmel keresztelte meg őt.

3

Hogyan szólította meg Isten Kornéliust? Mi volt ennek az előfeltétele?

Ap csel 10,1–8.30–31 | Volt pedig Cézareában egy Kornélius nevű férfiú, százados az úgynevezett itáliai seregből. Jámbor és istenfélő egész háza népével egybe, ki sok alamizsnát osztogatott a népnek, és szüntelen könyörgött Istennek. Ő látta látásban világosan a napnak mintegy kilencedik órája körül, hogy az Isten angyala bement őhöz, és mondta néki: Kornélius! Ő pedig szemeit reá függesztve és megrémülve mondta: Mi az, Uram? Ő pedig mondta néki: A te könyörgéseid és alamizsnáid felmentek Isten elébe emlékezet okáért. Most azért küldj Joppéba embereket, és hívasd magadhoz Simont, ki neveztetik Péternek. Ő egy Simon nevű tímárnál van szálláson, akinek háza a tenger mellett van. Ő megmondja néked, mit kell cselekedned. Amint pedig elment az angyal, aki Kornéliussal beszélt, szólított kettőt az ő szolgálai közül, és egy kegyes vitézt azok közül, kik rendelkezésére álltak. Elmondván nekik mindent, elküldte őket Joppéba...

Kornélius [így szólt a hozzá érkező Péterhez]: Negyednaptól fogva mind ez óráig böjtöltem. Kilenc órakor imádkoztam az én házamban, és íme, egy férfiú állt meg előttem fényes ruhában, és ezt mondta: Kornélius, meghallgattatott a te imádságod, és a te alamizsnáid emlékezetbe jutottak Isten előtt.

.....

 | *Milyen jelleme volt Kornéliusnak, milyennek ismerjük meg őt az Ige alapján?*

Kornélius, ez a római katona – az etióp főemberhez hasonlóan – nyitott volt a hitre. Életét mély, gyakorlati istenfélelem jellemezte, és ez kihatott a családjára, valamint szolgálóra és a katonáira is. Imádságai meghallgatását Isten egészen különleges módon adta tudtára: angyal által üzent neki, hogy hívja el magához Péter apostolt. Kornélius két szolgájával és egy katonájával meg tudott osztani mindent (ez a mozzanat is jól jellemzi a környezetében uralkodó istenfélelmet), hiszen számíthatott a megértésükre, valamint a parancsa teljesítésére. Késedelem nélkül elküldte őket Péterhez, Joppéba. Így jutott el az apostol Kornélius házába.

„Kornélius római százados, jómódú és előkelő származású férfi volt, aki bizalmi és tiszteletbeli állást töltött be. Születésére, neveltetésére és képzettségére nézve pogány ember volt, a zsidókkal való összeköttetése által azonban ismeretet nyert Istenről, és őszinte szívvel szolgált neki. Hite őszinteségét a szegények iránti részvételével mutatta ki. Nagylelkűségét mindenütt ismerték, igazságos élete folytán mind a zsidóknál, mind a pogányoknál jó hírnévnek örvendett. Befolyása mindenkire áldásos volt, akivel csak érintkezett. A Szentírás úgy ír róla, mint aki »jámbor és istenfélő egész háza népével egyben, ki sok alamizsnát osztogatott a népnek, és szüntelen könyörgött Istennek.« Mivel Kornélius hitt Istenben mint a menny és föld Teremtőjében, tisztelte Őt, elismerte felsőbbségét, kikérte tanácsát életének minden ügyében. Családi életében éppúgy, mint hivatalos kötelességeiben, hű volt Hozzá. Ott hona Isten oltára volt, terveit nem merte Isten segítségével nélkül megvalósítani, sem felelősséget nem vállalt az Ő tudta nélkül.

Noha Kornélius hitt a próféciákban és várta a Messiás jövetelét, mégsem tudott semmit az evangéliumról, ahogyan az Krisztus életében és halálában megnyilatkozott. Nem volt tagja a zsidó hitközségnek, és a rabbik bizonyára pogánynak és tisztátalannak tartották. De ugyanaz a szent Vigyázó, aki Ábrahámról mondta: »Ismerem őt« (1Móz 18,19), ismerte Kornéliust is, és közvetlenül a mennyből üzenetet küldött neki.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Szamariában c. feje.)

4

Hogyan szólította meg Isten Pétert, mielőtt bizonyosságot tett volna Kornéliusnak? Miért volt erre szükség?

Ap csel 10,9–20 | Másnap pedig, míg azok mentek és közeledtek a városhoz, felment Péter a háznak felső részére imádkozni hat óra tájban. Megéhezett azonban, és akart enni, míg azonban azok ételt készítettek, szállt őreá elragadtatás, és látta, hogy az ég megnyílt, és leszállt őhöz valamilyen edény, mint egy nagy lepedő, négy sarkánál fogva felkötve, és leeresztve a földre. Melyben voltak mindenféle földi négy lábú állatok, vadak, csúszómászó állatok és égi madarak. Szózat lett őhöz: Kelj fel, Péter, öld, és egyél! Péter pedig mondta: Semmiképpen sem, Uram, mert sohasem ettem semmi közönségest vagy tisztátalant. Ismét szózat lett őhöz másodszor is: Amiket Isten megtisztított, te ne mondd tisztátalannak. Ez pedig három ízben történt, és ismét felvitették az edény az égbe.

Amint pedig Péter magában tündődött, mi lehet az a látás, amelyet látott, íme a férfiak, akiket Kornélius küldött, megtudakozván a Simon házat, odaérkeztek a kapuhoz, és bekiáltván tudakozták, vajon Simon, ki neveztetik Péternek, ott van-e

szálláson? Amíg Péter a látás felől gondolkodott, mondta néki a Lélek: Íme, három férfiú keres téged. Nosza, kelj fel, eredj alá, és minden kételkedés nélkül menj el övelük, mert én küldöttem őket.

.....

.....

.....

„A látomás Péter számára megrovást, egyben pedig utasítást is tartalmazott. Istennek azt a szándékát nyilatkoztatta ki, hogy Krisztus halála által a zsidókkal együtt a pogányok is az üdvösség örökösei legyenek. Eddig egyetlen tanítvány sem prédikálta az evangéliumot pogányoknak. Részükre még mindig ott volt az a válaszfal, amelyet pedig Krisztus halála lerombolt. Munkálkodásuk tehát csak a zsidókra szorítkozott, míg a pogányokat az evangélium áldásából kizártnak tekintették...

A pogányok közül Kornélius megtérése volt az első, amelynek különleges jelentősége volt. Krisztus egyháza számára most a munka teljesen új korszaka kezdődött. Az ajtónak, amit sokan a megtérő zsidók közül bezártak a nem zsidók előtt, most fel kellett tárulnia. Az evangéliumot elfogadó pogányokat egyenrangúnak kellett elismerniük, anélkül hogy a körülmetélkedés rítusát rájuk kényszerítenék. Milyen óvatosan munkálkodott az Úr, hogy eltávolítsa a pogányok iránti előítéletet, amely Péter lelkében a zsidó hitben való nevelkedés folytán oly mélyen gyökerezett!” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fejelet)

Az igeszakaszt felületesen olvasva esetleg felmerülhet bennünk, hogy ez a látomás a tiszta és a tisztátalan állatok kérdéséről szól. A Biblia értelmezése esetében számtalanszor találkozhatunk azzal a jelenséggel, hogy maga az Ige közli velünk egy-egy igeszakasz helyes értelmezésének a kulcsát, rögtön az adott szakasz után! Magát Péter apostolt is meglepte ez a látomás, „magában tűnődött”, hogy mit akart üzenni számára ezzel Isten. A Szentlélektől ezután egyértelmű útmutatást kapott: el kell mennie a három férfival, akik elvezették egy pogány emberhez, Kornéliushoz, neki kellett hirdetnie az Igét.

(Ennek alapján fel sem merülhet tehát, hogy valamilyen egészségügyi, étkezési kérdésben akart volna üzenni Isten e látomással.)

A zsidó–pogány ellentétnek igen régi gyökerei vannak. A zsidó közgondolkodást Jézus korában is meghatározta a pogányoktól való elzárkózás, és az a gondolat, hogy Isten csak a zsidók számára teszi elérhetővé az üdvösséget – maguk a zsidók ezt teljesen természetesnek tekintették. Ezen a háttéren válik érthetővé, hogy Istennek miért ilyen különleges módon kellett megkeresnie Pétert (gondoljunk csak bele: évszázadok hagyományát, egész neveltetését kellett megtagadnia az apostolnak!), és hogy miért hangzott el a mennyei szózat háromszor is: „Amiket az Isten megtisztított, te ne mondd tisztátalanoknak!”

5

Hogyan zajlott le Péter látogatása Kornélius házában?

Ap csel 10,24.28.33–35 | Másnap eljutottak Cézareába. Kornélius pedig várta őket, egybegyűjtven rokonait és jó barátait... Mondta nekik [Péter]: Ti tudjátok, hogy tilalmas zsidó embernek más nemzetbelivel barátkozni vagy hozzá menni, de nekem

Isten megmutatta, hogy senkit se mondjak közönséges vagy tisztátalan embernek...

[Kornélius felelt:] ...Jól tetted, hogy eljöttél. Most azért mi mindnyájan Isten előtt állunk, hogy meghallgassuk mindazokat, amiket Isten néked parancsolt. Péter pedig megnyitván száját, mondta: Bizonynal látom, hogy nem személyválogató az Isten, hanem minden nemzetben kedves ölelte, aki Őt féli, és igazságot cselekszik... (A történet folytatását lásd: **37–43. vers**)

.....

.....

Péter nem véletlenül kezdte azzal a hivatkozással beszédét, hogy *„tilalmas zsidó embernek más nemzetbelivel barátkozni, vagy hozzá menni”*. (Ezért tehát elővigyázatosságból vitt magával hat tanút is a Joppében lévő testvérek közül – lásd Ap csel 10,23 és 11,12 –, hiszen várható volt, hogy a látogatás kapcsán zsidó hittestvérei felelősségre fogják vonni.) Isten azonban ekkorra már megtanította arra, hogyan lépjen túl a nemzetiségi előítéleten, ezért hatalommal tudta hirdetni Isten Igéjét.

„Az apostol a figyelmesen hallgató csoport előtt Krisztusról prédikált – életéről, csodatételeiről, elárultatásáról és megfeszítéséről; feltámadásáról és mennybemeneteléről, valamint a mennyben folyó munkájáról, mert Ő az emberek képviselője és közbenjárója. Miközben az egybegyűlteket Jézushoz, a bűnösök egyedüli reménységéhez vezette, ő maga is jobban megértette látomásának jelentőségét, szíve lángolt azoknak az igazságoknak az erejétől, melyeket eléjük tárt...

Az evangélium így jutott el azokhoz, akik idegenek és jövevények voltak. Polgártársaivá lettek most a szenteknek, tagjai Isten családjának. Kornélius és rokonsága megtérése csak zsengeje volt az érett aratás betakarításának. Ebből a házból nagy kegyelmi munka áradt szét ebben a pogány városban.

Isten még ma is keres lelkeket az előkelőek és egyszerűek között. Sok olyan férfit, mint Kornélius, óhajt összekötni művével e világon. Rokonszenveznek Isten népével, de a világhoz fűződő kötelékek akadályozzák őket abban, hogy nyíltan Krisztus mellé álljanak. Az ilyen lelkek megnyeréséért különösen fáradoznunk kellene, akiknek világi összeköttetések és felelősségeik miatt nincs elég erejük Krisztus megvallására.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Igazságot szomjazó lélek c. fejelet)

6

Hogyan jutott el az evangélium Antiókhiaába? Milyen eredménye lett az itt végzett munkának, és mire bátorít ez bennünket?

Ap csel 11,19–26 | Azok tehát, akik eloszlottak az üldözés miatt, mely Istvánért támadt, eljutottak Föníciáig, Ciprusig és Antiókhiaig, senkinek nem prédikálván az Igét, hanem csak a zsidóknak. Voltak azonban közöttük némely ciprusi és cirénei férfiak, kik mikor Antiókhiaába bementek, szóltak a görögöknek, hirdetve az Úr Jézust. Az Úrnak keze volt velük, és nagy sokaság tért meg az Úrhoz, hívővé lévén. Eljutott pedig a hír öfelőlük a jeruzsálemi gyülekezethez, és kiküldték Barnabást, hogy menjen el egész Antiókhiaig. Aki mikor odajutott, és látta az Isten kegyelmét, örvendezett, és intette mindnyájukat, hogy

állhatatos szívvel maradjanak meg az Úrban. Mert jámbor, Szentlélekkel és hittel teljes férfiú volt ő. Nagy sokaság csatlakozott az Úrhoz. Elment pedig Barnabás Tárzusba, hogy felkeresse Saulust, és rátalálván, elvitte őt Antiókhiaiba. Ők egy egész esztendeig forgolódtak a gyülekezetben, tanítottak nagy sokaságot, és a tanítványokat először Antiókhiaiban nevezték keresztényeknek.

.....

.....

(A keresztényeknek fordított szó az eredeti szövegben: „*krisztusiaknak*.”)

„E népes központ kiterjedt kereskedelme különböző nemzetiségű embereket vonzott a városba. Antiókhiait egészséges fekvése, szép környezete, gazdagsága, műveltsége és kifinomultsága miatt szívesen emlegették a jólét és a szórakozást kedvelők helyeként. Az apostolok napjaira a fényűzés és a bűn városává lett...”

Antiókhia népes városában Pál kitűnő munkaterületet talált. Tanultsága, bölcsessége és buzgó erőfeszítése hatalmas befolyást gyakorolt e kultúrváros lakóira és látogatóira. Valóban oly segítségnek bizonyult, mint amelyre Barnabásnak szüksége volt. A két tanítvány egy évig egyetértésben, hűséges szolgálatban munkálkodott, sokan ismerték meg általuk a názáreti Jézust, a világ Megváltóját.

Antiókhiaiban nevezték a tanítványokat először keresztényeknek, azaz krisztusiaknak. Azért kapták ezt a nevet, mert prédikációjuk, tanításuk és társalgásuk középpontja Krisztus volt. Újból és újból elbeszélték azokat az esemé-

nyeket, amelyek Jézus földi tanítói működése alatt történtek, amikor tanítványai személyes jelenlétének áldásait érezték. Sohasem unták meg, hogy tanításairól és csodálatos gyógyításairól beszéljenek. Megrendülten szóltak Getsemáne-kertben vívott lelki gyötrelmeiről, elárultatásáról, kihallgatásáról és keresztre feszítéséről, valamint türelméről és alázatosságáról, amellyel üldözőiért imádkozott. Boldog örömmel beszéltek viszont feltámadásáról és mennybemeneteléről, valamint mennyei közbenjárói tisztességéről, arról, hogy ő a bukott emberiség egyetlen Szószólója. A pogányok jogosan nevezték őket krisztusiaknak, hiszen Krisztust prédikálták, és az Ő nevében küldték fel imáikat Istenhez...

Krisztus antiókhiai követőinek példaadása szolgáljon bátorításul valamennyi hívőnek ma is a világ nagyvárosaiban. Isten rendelte úgy, hogy kiválasztott, megszentelt és tehetséges munkások menjenek el a fontos, népes városokba, hogy ott nyilvános munkát végezzenek. Isten szándéka az, hogy a gyülekezeti tagok, akik ezekben a városokban laknak, Istentől nyert adományait használják fel lelkek megnyerésére... Mialatt azon fáradoznak, hogy Krisztusnak lelkeket nyerjenek meg, tapasztalni fogják, hogy sokan, akiket másképp nem lehetett volna megközelíteni, nem zárkóznak el tapintatos, személyes fáradozásaik elől... A felszentelt prédikátorok nem tudják egyedül elvégezni feladatukat, a nagyvárosok tömegeinek figyelemztetését. Isten nemcsak az ígehirdetőket hívja el, hanem az orvosokat, a betegápolókat, a könyvevangélistákat, a Biblia-munkásokat és a megszentelt életű gyülekezeti tagokat is.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Az evangélium Antiókhiaiban c. fej.)

10. tanulmány – szeptember 5.

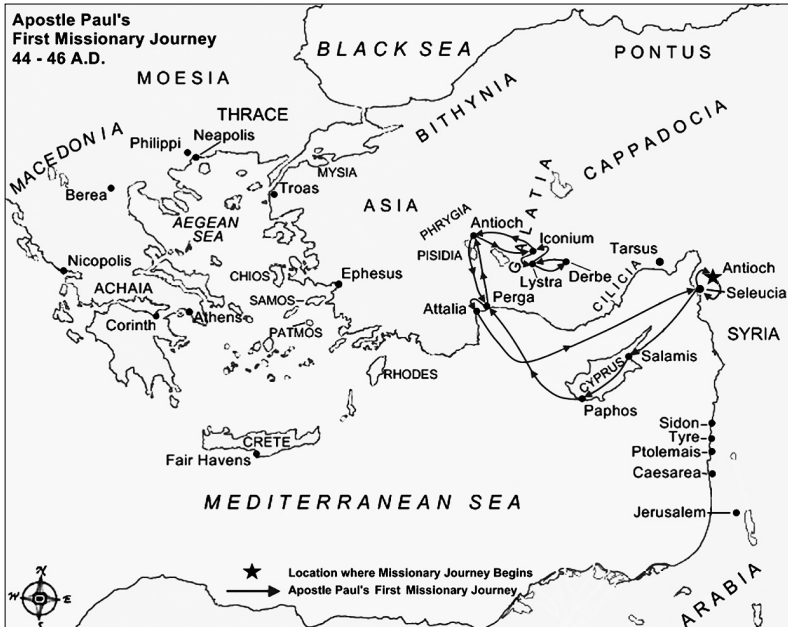

Pál első misszióútja.

Tapasztalatok és tanulságok

(Ap csel 13–14. fejj.)

Pál apostol első misszióútjának állomásai:

„A legelsők között áll Pál azok közül, akiket elhívtak Krisztus evangéliumának prédikálására. Minden igehirdető számára a hűség, az odaadás és a fáradhatatlan munka példaképe. Tapasztalatai és tanítása a prédikatori tisztség szentségét illetően gazdag forrás és ösztönző erő mindazok számára, akik az evangélium szolgálatában állnak.” (Ellen G. White: *Az evangélium szolgálói*, 58. o.; er. lapsz.)

1

*Milyen előkészületek szükségesek minden esetben az evangé-
lizációs erőfeszítések eredményessége érdekében?*

Ap csel 13,1–4 | Voltak pedig Antióchiában, az ott levő gyülekezetben némely próféták és tanítók: Barnabás és Simeon, aki hívattatik Nigernek, és a Cirénei Lucius és Manaen, aki Heródesssel, a negyedes fejedelemmel együtt neveltetett, és Saulus. Mikor azért azok szolgáltak az Úrnak és böjtöltek, mondta a Szentlélek: Válasszátok el nekem Barnabást és Saulust a munkára, amelyre én őket elhívtam. Akkor, miután böjtöltek és imádkoztak és kezüket reájuk vetették, és elbocsátották őket. Ők azért, miután kibocsáttattak a Szentlélektől, lementek Szeleukiába, és onnét eleveztek Ciprusba.

Milyen előzmények után indult el Pál apostol az első misszióútjára? Hogyan értékelhető a Szentlélek, illetve a gyülekezet szerepe az apostolok kiküldésében?

Egy találó megfogalmazás szerint mélységes önvizsgálat, böjt és komoly imádság nélkül Sátán csak nevet az emberek megszólítására irányuló erőfeszítéseinken. Olyan mértékben uralja az emberek gondolkodását, annyira ő „*e világ fejedelme*” (Jn 12,31; 14,30; 16,11), „*e világ istene*” (2Kor 4,4), hogy önmagunk mély megalázása s a legkomolyabb Istenbe kapaszkodás nélkül a legjobb szándékkal tett erőfeszítéseink is kudarcra vannak ítélve.

Mélyen elgondolkodtató, hogy Péter apostol az özönvíz előtti emberiséget „*tömlöcben lévő lelkeknek*” (1Pt 3,19) nevezi. A jól ismert bibliai párhuzam szerint a Jézus visszajövele előtti emberiség állapota Noé napjaihoz lesz hasonló (Mt 24,37), vagyis ugyanez a jellemzés elmondható az ekkor élő emberekről is. Így az evangelizáció, a keresztény misszió feladata ma sem kevesebb, mint „*hogy megnyissad szemüket, hogy a sötétségből világosságra, Sátán hatalmából Istenhez térjenek, hogy bűneik bocsánatát és a megszenteltettek között osztályrészt nyerjenek... hit által.*” (Ap csel 26,18)

„Az Üdvözítő tudta, hogy semmiféle érvelés – legyen az bármilyen logikus – sem lágyít meg kemény szíveket, nem törheti át a világias gondolkodás és önzés kergét. Tudta, hogy tanítványainak az erőtbbletet a mennyből kell kapniuk...

A tanítványokra bízott munka fokozott teljesítőképességet fog igényelni, mert a gonoszság áradata erősen és hatalmasan zúdul ellenük. A sötétség hatalmasságainak buzgó és elszánt vezető a parancsnoka, Krisztus követői csak az Istentől nyert Lélek segítségével harcolhatnak az igazságért.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 31. o.; er. lapsz.)

A Szentlélek vezetésének felismerése nemcsak az elindulásnál, hanem az emberekért végzett szolgálat minden egyes lépésénél fontos. Jó eredmények különösen abban az esetben várhatóak, ha a Szentlélek az Általa előkészített emberekhez tud elvezetni bennünket.

A Szentlélek és a gyülekezet szerepével kapcsolatban érdekes kérdéseket vet fel John Stott:

„Vigyázzunk tehát, hogy a Szentlélek kezdeményezését hangsúlyozva ne hogy teljes mértékben passzívnak mutassuk be a gyülekezetet! Hiszen nincs-e igazunk, ha azt mondjuk, hogy az apostolokat egyrészt a Szentlélek bocsátotta el, amikor ilyen parancsot adott a gyülekezetnek, másrészt azonban a gyülekezet is, miután erre szólította fel őket a Lélek? Ha megtaláljuk a kettő közti egészséges egyensúlyt, távol tarthatjuk magunkat két szélsőséges állásponttól.

Az egyik szélsőség az individualizmusra való hajlam, amikor a hívő azt állítja magáról, hogy őt a gyülekezet nélkül, közvetlen, személyes módon vezeti Isten. A másik az institucionalizmus, amikor a döntéseket rendre az egyház hozza a Szentlélek megkérdezése nélkül. Nincs ugyan rá jogunk, hogy kétségbe vonjuk az egyéni döntések helyénvalóságát, úgy biztonságos és egészséges, ha a döntéshozatalban a Szentlélek és a gyülekezet egyformán szerepet kap. Semmi nem utal arra, hogy Barnabás és Saul „önként jelentkeztek” volna a misszióra; a Szentlélek „küldte ki” őket a gyülekezeten keresztül. Mindmáig a helyi gyülekezetek (és különösen vezetőik) felelőssége, hogy a Szentlélek vezetésére érzékenyen felismerjék, ki milyen ajándékot és elhívást kapott Istentől.” (John Stott: *Az apostolok cselekedetei. A Lélek, az egyház és a világ*, Harmat – KIA, Bp., 2012, 240. o.)

Hogyan zavarták meg egy alkalommal Pál szolgálatát? Miért nem szabad nekünk sem meglepődnünk azon, ha az evangelizációs alkalmakon vagy bibliai beszélgetéseken zavaró körülmények adódnak, kellemetlenségek fordulnak elő?

Ap csel 13,6–12 | Eljárván a szigetet mind Páfusig, találkozott egy ördögös¹ hamis próféta zsidóval, akinek a neve Barjézus volt, és Sergius Paulus tisztartóval, ez okos emberrel volt. Ő magához hívatta Barnabást és Saulust, kívánta hallani Isten beszédét. Elimás, az ördögös azonban (mert így magyaráztatik az ő neve) ellenkezett velük, igyekezvén a tisztartót elfordítani a hittől. De Saulus, aki Pál is, megtelvé Szent Lélekkel, szemeit reá vetve, mondta: Ó minden álnoksággal és minden gonosszággal teljes ördögfi, minden igazságnak ellensége, nem szűnsz-e meg az Úrnak igaz útjait elfordítani? Most azért íme az Úrnak keze van ellened, és vak leszel, és nem látod a napot egy ideig. Azonnal homály és sötétség szállt reá; és kerengve keresett vezetőket. Akkor a tisztartó, amikor látta a történt dolgot, hitt,² elálmélkodván az Úrnak tudományán.

Ki és milyen céllal indít embereket arra, hogy lerontsák a felbredt érdeklődést, tönkretegyék az evangelizációs alkalmakat? Mit tehetünk ezek ellen a támadások ellen?

1 A görög eredetiben a perzsa eredetű *mágosz* szó szerepel, melynek jelentése: mágus, bölcs, asztrológus, jövőmondó, varázsló, szemfényvesztő.

2 Az eredeti szövegben: „hitt, hitre jutott.”

Láthattuk az első kérdésnél, hogy „e világ fejedelmének” bőséges „emberanyag” áll rendelkezésére, akiket ő irányít, s akiket eszközül használhat fel a „nagy küzdelemben” Isten munkájának a megzavarásában, lerombolásában. Ma is találkozhatunk őszinte érdeklődőkkel, akik Sergius Paulus tisztartóhoz hasonlóan „kívánják hallani az Isten beszédét”. Ezzel együtt sajnos azt is láthatjuk, tapasztalhatjuk, hogy a sötétség erői is megélevenednek ilyenkor, hogy ellenkezzenek, s „elfordítsák az Úrnak igaz útjait”. Nem csodálkozhatunk tehát emiatt, sőt inkább örülhetünk annak, hogy ezáltal mintegy a „próféták és apostolok társaságába kerültünk.”

Ugyanakkor azt is láthatjuk a feljegyzett történetben, hogy Isten tökéletesen ura ezeknek a helyzeteknek, s az Ő segítségül hívásával mi is elnyerhetjük azt a bölcsességet és önuralmat, amely szükséges az ehhez hasonló kellemetlen helyzetek és emberek kezeléséhez.

„Sátán harc nélkül nem engedi meg Isten országa építését itt, e földön. A gonosz hatalmak szakadatlanul harcolnak az Isten által az evangélium terjesztésére választott eszközök ellen. De rendkívül buzgók a sötétség hatalmai, ha az igazságot előkelő és valóban becsületes emberek előtt hirdetik. Így történt akkor is, amikor Sergius Paulus, a ciprusi tisztartó hallgatta az evangéliumot. A tisztartó magához hívatta az apostolokat, hogy meghallgassa az általuk hirdetett üzenetet. A gonosz hatalmak azonban, amelyek Elimás által munkálkodtak, megkísérelték, hogy kártékony befolyásukkal eltérítsék a hittől, és kereszteljék Isten szándékát.

Így igyekeznek a bukott ellenség mindenkor befolyásos férfiakat a megtéréstől visszatartani, nehogy jó szolgálato-

kat tegyenek Isten művének. A hűséges evangéliumi munkás azonban ne féljen, hogy az ellenség legyőzi, mert hiszen az a kiváltsága, hogy a magasságból erőt nyerjen, melynek segítségével ellenállhat minden sátáni befolyásnak...

Elimás nem volt művelt, de Sátán munkájára alkalmas ember volt. Aki Isten igazságát hirdeti, különböző alakban találkozik majd a furfangos ellenséggel: néha tudós ember személyében, gyakrabban azonban műveletlen emberek alakjában, akiket Sátán képezett ki alkalmas eszközökké emberi lelkek megtévesztésére. Krisztus szolgájának azonban Isten félelmében és erejének hatalmában hűségesen örhelyén kell állania; így Sátán csapataiban zavart idézhet elő, és az Úr nevében győzelmet arathat.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 167–169 o., er. lapsz.)

„Sergius Paulus az idősebb Plinius kortársa volt, s munkájához adatokat szolgáltatott neki Ciprusról. Egy minden iránt érdeklődő, művelt rómain mutat ez a kapcsolat. Ugyanilyen képet rajzol meg róla Lukács is. Az archeológia is igazolta a lelkiismeretes író, Lukácsot: Szoli varosa mellett a parton görög szövegű feliratot találtak »Paulosz prokonzul alatt...« szöveggel. Ezenkívül 1887-ben a Tiberis partján egy határkö került elő öt szenátor nevével, a Kr. u. 47. évből. A második helyen szerepel Sergius Paulus. Az év is tökéletesen beleillik a páli kronológiába.” (Gyürki László: *Szent Pál apostol útjain*, Ecclesia, 1978, 83–84. o.)

Hogyan viszonyuljunk azokhoz, akik munkatársaink az evangélium szolgálatában? Milyen tanulságokkal szolgál a János/Márk személyét érintő nézeteltérés az apostolok között?

Ap csel 13,13 | Elhajózva pedig Páfusból Pál és kísérői, Pergába, Pámfliának városába mentek. János azonban elválva tőlük, megtért Jeruzsálembe.

(Vö.) **Ap csel 15,38** | [Amikor ismét misszióútra indultak,] Barnabás azt tanácsolta, hogy vegyék maguk mellé Jánost, aki Márknak hívatik. Pál azonban azt tartotta méltónak, hogy aki elszakadt tőlük Pamfliától fogva, és nem ment velük a munkára, ne vegyék maguk mellé azt. Meghasonlás támadt azért, úgyhogy elszakadtak egymástól. Barnabás maga mellé véve Márkot elhajózott Ciprusba, Pál pedig Silást választva maga mellé elment, Isten kegyelmére bízván az atyafiaktól.

(Vö.) **Kol 4,10–11** | Köszönt titeket Aristárkhus, az én fogolytársam, és Márk, a Barnabás unokatestvére, (aki felől parancsolatokat vettetek, ha hozzátok megy, fogadjátok őt szívesen), és Jézus, kit Justusnak is hívnak, kik a zsidók közül valók, csak ezek azok a munkatársaim az Isten országában, akik nékem vigasztalásomra voltak.

2Tim 4,11 | Egyedül Lukács van velem. Márkust magadhoz vévén, hozd magaddal, mert nekem alkalmas a szolgálatra.

.....
.....
Mi volt Pál próbatétele Márkkal kapcsolatban? Barnabás viszont hogyan gondolkodott?

„Márkot elfogta a félelem és a csüggedés. Egyelőre meg-ingott abbéli szándékában, hogy feltétel nélkül az Úr munkájának szentelje életét. A nehézségekhez nem volt hozzászokva, az utazás veszélyei és nélkülözései teljesen le-

törték. Kedvező körülmények között eredményesen dolgozott, most azonban a nehézségek és veszélyek közepette, amelyek oly gyakran környékezték az úttörőket, gyenge harcosnak bizonyult. Nem tudta a kereszthordozás terheit elviselni. Meg kellett még tanulnia, hogy a veszélyekkel, az üldözésekkel és a nyomorúsággal bátran és hősiesen szembezálljon. Miközben az apostolok előrenyomultak, és még nagyobb nehézségek mutatkoztak, Márk megfélemllett. Nem volt bátorsága őket tovább kísérni, visszatért tehát Jeruzsálembe.

Márk a veszélyek előli szökését Pál igen kedvezőtlenül, sőt szigorúan ítélte meg. Barnabás azonban hajlandóbb volt Márk viselkedését tapasztalatlanságával magyarázni. Szívből óhajtotta, hogy Márk ne tegye le a prédikátori tisztséget, mert látott benne képességeket; tudta, hogy Krisztusnak használható és alkalmas szolgálójává fog válni. Barnabásnak Márk érdekében követett kíméletes bánásmódja később bőséges jutalmat aratott, mert ez a fiatalember végül maradéktalanul az Úrnak és az evangélium hirdetésének szentelte életét – még a legnehezebb területeken is. Isten áldásával, Barnabás bölcs vezetése mellett, értékes munkássá fejlődött.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 169–170. o.; er. lapsz.)

Ez az eset azt mutatja, hogy a legkiválóbbak is követhetnek el jóakarató tévedést egy-egy személy megítélésénél. Pál azon aggodott, hogy az igehirdetői szolgálatot ne bízzák másokra mint csakis olyanokra, akik teljes áldozatkészséget tanúsítanak. Barnabás egyetértett ezzel az elvvel, de azt látta, hogy Márk vagy János még válhat ilyen munkássá, további nevelés mellett. Másrészt viszont szép példa ez az eset arra nézve, hogy a hívő ember

készségesen belátja ilyenfajta tévedését. Pál nem tartott ki macacsul Márkról alkotott véleménye mellett a későbbiekben. Idővel már azon munkatársai közé sorolta őt, akik „vigasztalására voltak”, utolsó levelében pedig már úgy írt róla, mint aki „*alkalmas neki a szolgálatra*”.

4 *Milyen törvényszerűség fedezhető fel abban, ahogyan az apostolok bizonyságtevését várossról városra fogadták?*

Ap csel 13,44–45.48–50 | A következő szombaton aztán majdnem az egész város [a pisidiai Antiókhia] egybegyűlt az Isten Igéjének hallgatására. Mikor pedig látták a sokaságot, beteltek irigységgel, és ellene mondtak azoknak, amiket Pál mondott, ellenkezve és káromlást szólva...

A pogányok... örvendeztek, és magasztalták az Úrnak Igéjét, akik csak örök életre választattak, hittek. Terjedt pedig az Úrnak Igéje az egész tartományban. A zsidók azonban felindították az istenfélő és tisztességbeli asszonyokat és a város eleit, és üldözést támasztottak Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket határukból.

Ap csel 14,1–4 | Történt pedig Ikóniumban, hogy ők együtt mentek be a zsidók zsinagógájába, és prédikáltak, úgyannyira, hogy mind zsidóknak, mind görögöknek nagy sokasága lett hívővé. Akik azonban a zsidók közül nem hittek, felindították és megharagították a pogányok lelkét az atyafiak ellen. Azért sok időt töltöttek ott, bátran prédikálva az Úrban, ki bizonyóságot tett az ő kegyelmének beszéde mellett, és adta, hogy jelek és csodák történjenek az ő kezük által. De a városnak sokasága meghasonlott, és némelyek a zsidók mellett, mások pedig az apostolok mellett voltak.

Lk 12,51 | Azt gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet adjak e földön? Nem, mondom néktek, sőt inkább meghasonlást.

.....

.....

.....

Miért okoz az evangélium minden esetben meghasonlást, miért osztja meg a hallgatóit?

Az egész Biblián végigvonul Isten üzenetének megosztó hatása. A megváltás örömhíre mindig súlyosan megosztotta az embereket. Ez örök törvényszerűség, s a világunkban kezdetől fogva zajló „nagy küzdelem” egyik velejárója. Néhány igei kijelentés a sok közül, amelyek ugyanerről a megosztottságról szólnak:

„A sokaságban nagy zúgás volt őmiatta. Némelyek azt mondták, hogy jó ember, mások pedig azt mondták: nem, hanem a népnek hitetője.” (Jn 7,12)

„Emlékezzetek meg ama beszédekről, amelyeket mondtam néktek: Nem nagyobb a szolga az ő uránál. Ha engem üldöztek, titeket is üldöznek majd; ha az én beszédemet megtartották, a tiéteket is megtartják majd.” (Jn 15,20)

„Ajánljuk magunkat mindenben, mint Isten szolgálói... dicsőség és gyalázat által, rossz és jó hír által; mint hitetők és igazak.” (2Kor 6,4.8)

„Hála pedig az Istennek, aki mindenkor diadalra vezet minket a Krisztusban, és az ő ismeretének illatát minden helyen megjelenti miáltalunk. Mert Krisztus jó illata vagyunk Istennek,

mind az üdvözülők, mind az elkárhozók között. Ezeknek halál illata halálra; amazoknak pedig élet illata életre. És ezekre kicsoda alkalmas? (2Kor 2,14–15)

„Jaj néktek, amikor minden ember jót mond felőletek!” (Lk 6,26)

Fegyverkezzünk fel ezekkel az igei kijelentésekkel! Örüljünk a kedvező fogadtatásnak, s ne csodálkozzunk, ne essünk kétségbe az elutasítás miatt! Jézus sem tapasztalt, s nem is ígért mást.

„A világ nem fogja értékelni, ha Istenben elrejtett életet élünk. Néha megcsodálják ugyan a keresztény jellemet, akik becsülik az állhatatosságot, általában azonban inkább ellenségesen tekintenek Istenre és a hívő emberekre. Nem tetszik nekik a valódi, élettel teli istenfélelem, a szilárd, állhatatos jellem, amelyet nem tudnak megingatni a bölcseletek és a hamis tudomány.

Ha egy keresztény elméjének teljes alázatával az Úrral jár, akkor korlátoltnak, bigottnak, különcnek nevezik. Ha buzgó, akkor meg fanatikusnak. Ha akár szóval, akár írásban határozottan bizonyosságot tesz az igazságról, ha Illés lelkével és erejével szól az Úr dolgairól, akkor heveskedőnek, túlfűtöttnek tartják. Azt mondják róla, hogy a hit dolgain kívül mindent elutasít. Ha valóban a kegyelem alakítja egy keresztény ember életét, a világ nem érti, mi történik vele...

A hívőket – Krisztus miatt – mindig vádolták, gyűlölték, hamis színben tüntették fel. Sok megpróbáltatáson mentek keresztül. Tapasztalatból tanulták meg, hogy nem szabad csodálkozniuk azon, ha gyűlöli őket a világ. Az evangéliumi emberek nem értik meg indítékaikat. Szemük vaksga és szívük érzéketlensége miatt nem ismerik fel a keresztény

jellem értékét.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk?/1888-as anyagok*, II. köt., 927–928. o.)

Hogyan vezet az út az istenítéstől a megkövezésig – a nagyon pozitív fogadtatástól az eltökélt elutasításig?

5

Ap csel 14,8–11.18–20 | Listrában ült egy lábaival tehetetlen ember, ki az ő anyjának méhétől fogva sánta volt, és soha nem járt. Ő hallotta Pált beszélni, aki szemeit reá függesztvén, és látván, hogy van hite, hogy meggyógyul, mondta nagy fennszóval: Állj fel lábaidra egyenesen! Felszökött, és járt. A sokaság pedig mikor látta, amit Pál cselekedett, felkiáltott, likaóniai nyelven mondván: Az istenek jöttek le mihozzánk emberi ábrázatban! ...[Pál és Barnabás] nagy nehezen lecsendesítették a sokaságot, hogy nekik ne áldozzék. Jöttek azonban Antiókhiaából és Ikóniumból zsidók, és a sokaságot eláltatván, megkövezték Pált. Kivonszolták a városból, azt gondolván, hogy meghalt. De mikor körülvették őt a tanítványok, felkelvén bement a városba; és másnap Barnabással elment Derbébe.

(Vö.) **Lk 4,22.28–30** | Mindnyájan bizonyosságot tettek felőle [Jézus felől], és elálmélkodtak kedves beszédein, amelyek szájából származtak... és beteltek mindnyájan haraggal a zsinagógában, mikor ezeket hallották. Felkelvén, kiűzték őt a városon kívül, és vitték őt annak a hegynek a szélére, amelyen az ő városuk épült, hogy onnan letaszítsák. Ő azonban közöttük átmenve eltávozott.

.....

Hogyan fordíthatja Isten jóra még a legdurvább ellenséges megnyilvánulásokat is? Hogyan járulhatott hozzá emberek megtéréséhez Pál megkövezése?

Az előző kérdésnél láttuk, hogy az evangélium mindig megosztja az embereket. További törvényszerűség és még félelmetesebb jellegzetesség azonban, hogy sokszor a kezdeti lelkesedés fordul át keserű gyűlöletbe. Ezt történt Jézussal Názáretben, Pállal és Barnabással Listrában, a lehető leglátványosabb módon. Itt mind a lelkesedés, mind a gyűlölet a legnagyobb hőfokú volt.

„Az apostol szenvedéseinek szemtanúi között, a Listrában megtért csoportban volt egy fiatalember, aki később Krisztus kiváló munkásává lett, és megosztotta az apostol úttörő munkájának fáradalmait és örömeit a nehéz misszióterületeken. Ez a fiatalember Timótheus volt. Mikor Pált a városból kivonszolták, ez a fiatal tanítvány is többedmagával körülállta az apostol látszólag élettelen testét. Majd láthatta, miként állt talpra az apostol, és noha teste zúzott és vérrel áztatott volt, mégis Istent dicsőítette, amiért Krisztusért szenvedhetett.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 184. o.; er. lapsz.)

Érdekes megfigyelni a következő párhuzamot: amiként István megkövezése kitörölhetetlenül nyomot hagyott Pálban, és „ösztökeként” (Ap csel 9,5) hatott rá a megtéréséhez vezető úton, hasonlóképpen Pál megkövezése is nagy hatással volt Timótheusra. Ez is hozzájárult a megtéréséhez, valamint ahhoz, hogy munkatársként csatlakozott Pálhoz az evangélium szolgálatában.

„A végső nagy küzdelemben Sátán ugyanazt a taktikát követi, ugyanazt a lelkületet tanúsítja és ugyanazért a célért dolgozik, mint minden előbbi korban.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, Bevezetés.)

E kijelentés igazságát jól alátámasztja egy beszámoló a 20. századi Magyarországról. Mint láthatjuk, az evangelizációs alkalmakon nálunk ugyanúgy megtörtént az „istenítéstől a megkövezésig” – a kezdeti nagyon kedvező fogadtatástól a durva elutasításig, támadásokig – terjedő fordulat. Nincs új a nap alatt e tekintetben sem.

„Hideg, januári este volt, amidőn elkezdtem az előadásokat [a Heves megyei Boldog községben, az 1980-as évek közepe táján]. A jól fűthető kisterem zsúfolásig megtelt, 40-50-en szorongtak a székeken...

Két hét múlva negyedannyi ember sem fogadott. A művelődési ház igazgatónője is zavartnak látszott. Egy idős, népviseletbe öltözött asszony libbent elém széles fekete rakott szoknyában, és a következőket mondta:

»Kedves tanár úr, ne kerülje el a mi falunkat! Mi szeretnénk Jézus tanításait hallgatni. De a mi papunk olyan, mint a Sztálin. Mindig parancsol és fenyeget. Az elmúlt héten azt prédikálta a templomban, hogy ő ugyan nem mondja, hogy ne járjunk el ezekre az előadásokra, de azt biztosan állíthatja, hogy aki mégis eljár, az el fog kárhozni.«

Néhány hónapig még volt bejárásom a községbe. Kis Trabantommal rendre megjelentem, vittem Bibliát, könyvet, kazettát. Nyolc-tíz ember szorgalmasan, kitartóan járt, de amikor egy ízben az igazgatónő fakó arccal bejelentette, hogy kereszt- és bérmalevelét követelve citálták be a plébániára, keményen felelősségre vonva, hogyan is szervezhetett ilyen ide nem illő

sorozatot –, nos ezek után jobbnak láttam a hatvani előadásokra invitálni az érdeklődőket, mintsem, hogy botrányba fulladjon az evangélium ügye.

Ez a boldogtalanság ért Boldogon, de valami hasonlót éltem át Kecskeméten, Zalaegerszegen, Nagykanizsán, Vasváron, Kőszegen is. Ez utóbbi város később érsekké lett... plébánosa föl is jelentett. Az 1980-as években a bibliai előadások ritkaságszámába mentek, a magamén kívül alig egy-kettőről hallottam az országban, de azok nyilvánvalóan a Biblia és a képzőművészetek kapcsolatáról szóltak, s így sem balra, sem jobbra nemigen lehettek veszélyesek. Én is nyújtottam elég bőséges irodalmi, zenei, képzőművészeti választékot, de a hangsúly a tanításon, az Ige isteni üzenetén nyugodott mindig. Először katolikus papok prédikáltak ki, azután evangélikus, református lelkészek tiltották el híveiket, később a baptisták is csatlakoztak hozzájuk, a nazarénusok olykor kizárták azokat a tagjaikat, akik rendszeresen eljártak az előadásokra...

Mennyi boldog boldogtalanság! (Mt 5,3–11)” (Reisinger János: *Születések*. A szerző kiadása, Bp., 2006, 45–46. o.)

6 *Mire hívta fel Pál ismételten a frissen megtértek figyelmét? Miért fontos ezeket a felhívásokat nekünk is komolyan venni?*

Ap csel 13,43 | Mikor pedig eloszlott a gyülekezet, sokan a zsidók közül és az istenfélő prozelitusok közül követék Pált és Barnabást; akik szolván hozzájuk, biztatták őket, hogy maradjanak meg az Isten kegyelmében.

Ap csel 14,21–22 | Miután hirdették az evangéliumot annak a városnak, és sokakat tanítványokká tettek, megtértek Listrába, Ikóniumba és Antiókhiaiba. Erősítve a tanítványok lelkét, int-

vén, hogy maradjanak meg a hitben, mondván, hogy sok háborúságon által kell nekünk az Isten országába bemennünk.

2Tim 3,10–12 | Te pedig követted az én tanításomat, életmódomat, szándékomat, hitemet, hosszútűrésemet, szeretetemet, türelmemet, üldöztetéseimet, szenvedéseimet, amelyek rajtam estek. Antiókiában, Ikóniumban, Listrában: minémű üldöztetéseket szenvedtem! De mindezekből megszabadított engem az Úr. Mindazok is, akik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak.

.....

.....

.....

Miért „kell”, miért szükségszerű sok háborúságon át bemennünk Isten országába? Miért vastörvényszerűség az, hogy mindazok, akik kegyesen (= istenfélelemben, istenfélő módon) akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak?

Maradjanak meg a hitben, maradjanak meg Isten kegyelmében – erre kérte Pál ismételten azokat, akik pozitív választ adtak az apostol által eléjük tárt evangéliumra. Jézus is szólt a „benne maradásról” a búcsúbeszédei során a szőlőtöke és szőlővesszők szép hasonlatával (Jn 15,1–5) Pál tisztában volt azzal, hogy egy élethosszig tartó harc áll a tanítványok előtt – egyrészt a saját megszenyelt természetükkel, másrészt a sötétség erőivel, s hogy ebben a heves küzdelemben, csak a hit által elnyert kegyelem segítségével tudnak megállni. A belső harc mellé ráadásul egy állandó külső szorongatás, üldöztetés is járul, mivel „sok háborúságon által kell nekünk az Isten országába bemennünk”.

„Mégis ez a legjobb vigasztalás, ami a lelkek megerősítésére is bőségesen elég: hogy ez a nehéz és göröngyös út vezet Isten országába. Ebből ugyanis arra következtetünk, hogy az istenfélő emberek nyomorúságai nagyobb boldogságot jelentenek, mint a világ minden gyönyörűsége. Jegyezzük meg tehát, számunkra az első törvény az, hogy sok megpróbáltatást kell elviselnünk, de ugyanakkor a keserűség enyhítésére azt is tegyük hozzá, hogy ezeken keresztül jutunk el Isten országába...

Amint említettük, az emberek kivétel nélkül sok bajnak vannak kitéve, de a megátalkodottak számára a csapások nem mások, mint a pokol előcsarnoka, ezzel szemben a tiszta életűek esetében szerencsésen és jól végződnek, sőt az üdvösség segítőeszközei, mivel Krisztussal egyesítik őket. Meg kell jegyezni, hogy Pál és Lukács nem egyszerűen többes számot használ, hanem határozottan sok nyomorúságról beszél, nehogy valaki azt képzelje, hogy ha egyet-kettőt vagy néhányat elviselt, akkor már túl van rajta, és végül elbukjék. A hívőknek tehát tisztában kell lenniük azzal, hogy állandó nyomorúságokon kell keresztülmenniük. Továbbá legyenek felkészülve az üldöztetésnek nemcsak egy, hanem több különböző fajtájára, ugyanis ha Isten egyesekkel szelídebben bánik is, mindazonáltal az övéi közül senkinek sem kedvez úgy, hogy a gyötrődésektől mentes legyen.” (Kálvin János: *Az apostolok cselekedetei magyarázata*, II. köt., Kálvin Kiadó, Budapest, 2010, 24. o.)

„De van egy még fontosabb kérdés is, amellyel korunk gyülekezeteinek foglalkozniuk kell. Pál apostol kijelenti, hogy »mindazok is, akik kegyesen akarnak élni Krisztus Jézusban, üldöztetni fognak« (2Tim 3,12). Akkor miért van az, hogy napjainkban olyan ritkán üldözik a keresztényeket? Ennek csak az az oka, hogy az egyház alkalmazko-

dik a világ normájához, és ezért nem vált ki ellenkezést. Korunk vallásában nincs meg az a tisztaság és szentség, amely Krisztus és az apostolok korabeli keresztények hitét jellemezte. A kereszténység azért olyan népszerű a világ előtt, mert kiegyezik a bűnnel; mert Isten szavának nagyszerű igazságait közömbösen veszi; mert olyan kevés az életadó kegyesség az egyházban. Éledjen csak fel az őskeresztény egyház hite és ereje, az majd életre kelti a gyűlölet szellemét, és felszítja az üldözés tüzét!” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 48. o.; er. lapsz.)

11. tanulmány – szeptember 12.

Pál második misszióútja. Tapasztalatok és tanulságok (Ap csel 15,36–18,22)

Pál apostol második misszióútjának állomásai:

Bevezetés

„Ki tudná lemérni a világ előtt Pál élete munkájának eredményeit?! Az összes áldásos befolyás között, amelyek enyhítik az emberiség szenvedéseit, vigasztalják a szomorúakat, féken tartják a gonoszt, felemelik életüket az önzésből és érzékiségből és a halhatatlanság reménységével dicsőítik meg, mily sok köszönhető Pál és munkatársai fáradozásának, akik Isten Fiának evangéliumával megtették akkor figyelemre se méltatott utazásaikat Ázsiából Európa partjaira! Mennyit ér az ilyen élet, amely Istennek eszköze lehetett mérhetetlenül sok áldott lépés megtételének elindításában? Mi lesz majd az értéke az örökkévalóságban, ahol tanúskodni tud munkájának eredményéről?” (Ellen G. White: *Nevelés/Előtted az élet*, 70. o.; er. lapsz.)

Milyen előzmények után kezdte meg Pál a második misszióútját?

1

Ap csel 15,36.39–41; 16,6–10 | Egynéhány nap múlva pedig mondta Pál Barnabásnak: Visszatérve most, látogassuk meg a mi atyánkfiat minden városban, melyben hirdettük az Úrnak igéjét, hogy vannak...

Barnabás maga mellé véve Márkot, elhajózott Ciprusba; Pál pedig Silást választván maga mellé, elment, az Isten kegyelmére bízotván az atyafiaktól. Eljárta Szíriát és Ciliciát, erősítve a gyülekezeteket...

Eljáván pedig Frigiát és Galácia tartományát, mivelhogy eltiltattak a Szentlélektől, hogy az igét Ázsiában hirdessék, Misia felé menvén, igyekeztek Bithiniába jutni, de nem eresztette őket

a Lélek. Áthaladván azért Misián, lementek Tróásba. Azon az éjszakán látomás jelent meg Pálnak: egy macedón férfi állt [előtte], kérve őt, és ezt mondva: Jer át Macedóniába, és légy segítségül nekünk! Mihelyt pedig a látomást látta, azonnal igyekeztünk elmenni Macedóniába, megértvén, hogy oda hívott minket az Úr, hogy azoknak prédikáljuk az evangéliumot.

Miért tartották fontosnak az apostolok a megkezdett munka folytatását, a megalapított gyülekezetek „utógondozását”? Mit jelent a Szentlélek „kettős vezetése”? Hallatszík-e ma is a macedón férfi segélykiáltása?

„Pál és Barnabás szívükön viselték mindazok jólétét, akik munkálkodásuk következtében nemrég fogadták el az evangéliumi igazságot; vágyakoztak tehát vizsgoltatni őket. Pál mindvégig együttérző gondoskodással volt irántuk. Még akkor is, ha előbbi munkahelyeitől távoli miszióterületeken tartózkodott, állandóan szívén hordozta őket, hogy hűségesek maradjanak továbbra is, »istenfélelemben vivén véghez megszentelődésüket« (2Kor 7,1). Igyekezett állandóan segítségükre lenni, hogy önálló és folytonosan fejlődő keresztények legyenek, akik a hitben megerősödve és buzgóságtól égve, egész szívvel szentelik életüket Istennek, és országa fellendítésének.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 201. o.; er. lapsz.)

Az apostolok közötti nézeteltéréssel az előző tanulmány 3. kérdésénél foglalkoztunk. Pál ezt követően Silást maga mellé

vége kezdte meg második nagy körútját. Ap csel 15,32 szerint Silás is próféta volt, aki Istennek szentelt életet élt, s alkalmas társa lehetett a buzgó Pálnak. A megnövekedett munka miatt ekkor, az út kezdetén választotta munkatársának Timótheust is (16,1–3), „aki nagyra értékelte a lelkeszi munka szentségét, s nem ijedt meg a szenvedés és az üldöztetés kilátásától, ugyanakkor készséges volt a tanulásra”. (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 203. o.; er. lapsz.)

Pál apostol ezen az útján érintett, illetve alapított olyan gyülekezeteket, amelyeknek később levelet is ír (Galácia, Filippi, Thessalonika, Korinthus). Ezek a levelek *Az apostolok cselekedetei* mellett további hasznos információkkal szolgálnak ezekről a gyülekezetekről, s alapításuk körülményeiről.

Pálhoz és munkatársaihoz hasonlóan nekünk is éreznünk kellene a felelősséget azoknak az embereknek a lelki fejlődéséért, akik a mi közreműködésünkkel ismerték meg az igazságot. Szükség volna arra, hogy figyelemmel kísérjük, imádságban hordozzuk őket, hogy „önálló és folytonosan fejlődő keresztények legyenek”.

Pált és társait a Szentlélek vezette újabb területek felé. Bizonys helyekről eltiltotta őket, miközben látomásban kaptak útmutatást, hogy merre folytassák a munkát. Egyedül Isten tudja, hol és milyen mértékben készített elő embereket az igazság elfogadására. Ezért csak az ő tanácsait követve lehet igazán eredményes az emberekért való fáradozás. Ezt Pál és társai is jól tudták, ezért „azonnal igyekeztek elmenni Macedóniába, megértvén, hogy oda hívta őket az Úr”. Ez az eset is azt mutatja, hogy az apostoli kor tanítványai alkalmasak voltak arra, hogy az evangéliumhirdetés munkáját közvetlenül Isten, illetve a Szentlélek vezetése alatt végezzék.

„Nekünk is abban a helyzetben kellene lennünk, hogy megérthessük Isten Lelke tanítását, vezetését és munkáját.” (Ellen G. White: *Kiben bízhatunk/1888-as anyagok*, I. köt., 117. o.)

„A. T. Pierson¹ *The Acts of the Holy Spirit* (A Szentlélek cselekedetei) című könyvében arra hívja fel a figyelmet, hogy »az apostolnak és útítársainak kettős vezetés«-ben volt részük, vagyis e vezetést »egyfelől tilalom és korlátozás, másfelől engedély és kényszerítés [jellemezte]. Az egyik irányba tilos volt menniük, míg a másikba tanácsos. 'Ne menj!' – mondta a Lélek először; 'Jöjj!' – hívta őket másodszor.« Pierson ezt követően későbbi példákat hoz a »kettős vezetésre« a missziós történelemből: Livingstone Kínába szeretett volna menni, de Isten inkább Afrikába küldte. Még korábban Carey azt tervezte, hogy a déltengerekre, Polinéziába indul, de Isten Indiába vezette. Judson először Indiába ment, de az Úr Burmába irányította. Így hát nekünk is – vonja le a következtetést Pierson – »bízunk kell vezetésében, és örülnünk, akár korlátoz, akár kényszerít bennünket.« (John Stott, i. m., 289. o.)

Felfigyelünk-e a „macedón férfi” segélykiáltására, meghalljuk-e ezt ma is? Ha ugyanis a bűneikben sínylődő, igazságra szomjúhozó és gyógyulásra vágyakozó emberek ki tudnák fejezni igazi szükségleteiket, tömegek ajkáról, mindenfelől hallhatnánk ezt a kiáltást napjainkban is: „*Jöjj ide hozzánk, légy segítségül nekünk!*”

1 A szerző nem tévesztendő össze Robert Piersonnal, a Generálkonferencia egyik korábbi elnökével, akinek a tisztségéről lemondó beszédét sokan ismerik.

Milyen fogadtatásban részesültek az apostolok Európában? Mi mindenről vált emlékezetessé látogatásuk Filippiben?

2

Ap csel 16,13–15 | Szombatnapon kimentünk a városon kívül egy folyóvíz mellé, ahol az imádkozás szokott lenni; és leülvén, beszélgettünk az egybegyűlt asszonyokkal. Egy Lídia nevű, Thiatira városbeli bíboráros asszony, ki félt az Istent, hallgatózott reánk. Neki az Úr megnyitotta a szívét, hogy figyelmezzon azokra, amiket Pál mondott. Mikor pedig megkeresztelkedett mind házanépével egybe, kért minket, mondván: Ha az Úr hívének ítéltetek engem, jertek az én házamhoz, és maradjatok ott.

Ap csel 16,16–18 | Történt pedig, hogy mikor mentünk a környögrésre, egy szolgálóleányka jött elénk, akiben jövendőmondásnak lelke volt, aki az ő urainak nagy hasznot hajtott jövendőmondásával. Ő követvén Pált és minket, kiáltott, mondván: Ezek az emberek a magasságos Istennek szolgálói, kik nektek az üdvösségnek útját hirdetik. Ezt pedig több napon át művelte. Pál azonban felháborodva ezen hátrafordult, és mondta a léleknek: Parancsolom neked a Jézus Krisztus nevében, hogy menj ki belőle! S kiment az abban az órában.

Ap csel 16,19–23 | Látva pedig annak urai, hogy kerestetüknek a reménysége elveszett, megfogva Pált és Silást a piacra vonták, a hatóságok elé. Odavezetvén őket a bírákhoz, mondának: Ezek az emberek zsidó létükre megháborítják a mi városunkat, és olyan szertartásokat hirdetnek, melyeket nem szabad nekünk bevennünk, sem cselekednünk, mivelhogy rómaiak vagyunk. Velük együtt feltámadt a sokaság ellenük. A bírák pedig letépetvén ruháikat, megvesszőztették őket. Miután sok ütést mértek rájuk, tömlöcbe vetették őket, megparancsolva a tömlöctartónak, hogy gondosan őrizze őket.

A történet folytatását lásd: **Ap csel 16,24–34.**

.....

.....

Hogyan láthatjuk Isten és ember együttműködését Lídia megtérésében? Hogyan fordította Isten jóra az apostolok megpróbáltatásait? Miért nem igazolja Lídia és a börtönőr háznépének megkeresztelkedése a gyermekkereszttség gyakorlatát?

Amikor a Filippiben történeteket számba vesszük, emlékeznünk kell arra, hogy a leghatározottabb, legegységelműbb felülről jövő vezetés, illetve irányítás mellett jöttek ide az apostolok. Ezek után talán mi többet és mást vártunk volna. Nem egyetlen megtérőt egy szombati beszélgetés alkalmával, s különösen nem az azt követő durva bántalmazást. Éppen ezek tanítanak azonban bennünket is arra, hogy Isten gondolatai nem a mi gondolataink, és hogy sokszor a mi előzetes várakozásunkkal ellentétben az ő beszéde nem tér hozzá üresen, hanem megcselekszi, amit akar, s szerencsés lesz ott, ahová küldi (Ésa 55,8.11).

„Isten Lelke csakis a megvilágosításra készeket tudja megvilágosítani. Azt olvassuk, hogy Isten megnyitotta Lídia szívét, így figyelmeztet Pál beszédeire. Lídia megtérésében Pál része Isten teljes tanácsának s mindannak hirdetése volt, amit Lídiának el kellett fogadnia. Azután a minden kegyelem Istene gyakorolta hatalmát, helyes irányban vezetve Lídiát. Isten és az ember együttműködött, s ez teljes eredménnyel járt.” (Ellen G. White: *A te igéd igazság*, 164. o.)

Az apostolok szolgálatát megzavaró jövendőmondó szolgálólány fellépése már a sokadik eset *Az apostolok cselekedeteiben*, illetve az ősegyház életében, amikor Sátán ellenmunkája démonikus csodatevők vagy jövendőmondók által nyilatkozott meg.

„Az apostolok abban a gyötrelmes helyzetben, amelybe belekényszerítették őket, nagy kínokat szenvedtek, mindazonáltal nem lázadoztak. Ellenkezőleg, a börtöncella legmélyebb sötétjében és vigasztalanságában egymást bátorították énekkel és imával... Filippiben végzett munkájukat nem tekintették hiábavalónak. Jóllehet ellenállásba és üldözésbe ütköztek, de a gondviselés beavatkozása érdekében, a börtönőr és házanépe megtérése gazdagon kárpótolta őket az átélt gyalázatért és szenvedésekért. Igazságtalan bebörtönöztetésük és csodálatos szabadulásuk híre messze vidéken elterjedt, és sokak figyelmét az apostolok munkájára terelte, akiket üzenetük másként el nem érhetett volna.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 213–214. o.; er. lapsz.)

„Azt a tényt, hogy Lídia a háza népével együtt keresztelkedett meg, nem lehet bizonyítéknak tekinteni a gyors keresztség, valamint a gyermekkeresztség helyessége mellett. Lídia a hitét buzgón gyakorló prozelita² volt, akinek csak Krisztust kellett Messiásként elfogadnia. Az igaz Istent ismerte, az Isten akarata szerinti erkölcsiség alapelemeivel is tisztában volt,

2 A Szentírás azt mondja Lídiáról, hogy „félte az Istent”. Istenfélőnek neveztek abban az időben azokat, akik rendszeresen látogatták a zsinagóga-istentiszteleteket és a zsidók hite szerint éltek. Lídiáról nem tudni pontosan, hogy formálisan is a zsidók hitére tért-e (őket prozelitáknak nevezték), de mindenestre részt vett a szombati „imádkozáson”.

és minden bizonnyal a háza népe is osztozott ebben. Mivel a zsidók és az első századbéli keresztények idején teljességgel ismeretlen fogalom volt a gyermekkereszttség, kétségtelen, hogy Lídia házanépén csakis családja és háztartása, valamint esetleg műhelye, a szolgaszemélyzet felnőtt, megtért és a keresztiséget önként igénylő tagjait kell értenünk...

A börtönőr és háza népe megtérése és keresztisége sem érv a gyors és megfelelő lelki előkészület nélküli keresztiség mellett. Ez az ember és a családja többszörös, kézzelfogható isteni kinyilatkoztatás hatására tért meg (Pál és Silás viselkedése az őket ért bántalmak ellenére, a földindulás, a foglyok helyükön maradása). Ha nem lett volna benne eleve szomjúság, nem lett volna az Isten által előkészített lélek, akkor a földindulás hatására csak megrémült volna, csak bocsánatot kér Páltól és Silástól a történekeért, valamint igyekezett volna jóvátenni. De ő teljesen önként ezt kérdezte: »Mit kell cselekednem, hogy üdvözüljek?« Mielőtt megkeresztelték volna őt és a családtagjait, Pál »hirdette nekik az Úr igéjét«. Ha nem is lehetett ez hosszú tanítás, bizonyára alapos és lényegre törő volt, amit az átéltek nyomán nyílt szívvel fogadott a börtönőr és családja. Joggal feltételezhetjük, hogy örökre megjegyezték, amit az adott körülmények között hallottak, a továbbiakban pedig a keresztény közösségben ismereteik bővültek, hitük elmélyült.» (Vankó Zsuzsa: „*És lesztek nékem tanúim*”, BIK, 2000, III. negyedév, 15., 18. o.)

3

Milyen körülmények között hirdették az apostolok az evangéliumot Thesszalonikában?

Ap csel 17,1–6 | Miután pedig átmentek Ámfipolison és Apolónián, Thesszalonikába érkeztek, ahol volt a zsidóknak zsinagó-

gájuk. Pál pedig, amint szokása volt, bement hozzájuk, és három szombatot át vetekedett velük az írásokból, megmagyarázva és kimutatva, hogy a Krisztusnak szükség volt szenvedni és feltámadni a halálból, és hogy ez a Jézus a Krisztus,³ akit én hirdetek nektek. Némelyek azok közül hittek, és csatlakoztak Pálhoz és Siláshoz; úgyszintén az istenfélő görögök közül nagy sokaság, és az előkelő asszonyok közül nem kevesen. De a zsidók, kik nem hittek, irigységtől felindítottván, és maguk mellé vévén a piaci népségből némely gonosz férfiakat, és csődületet támasztván, felhábortották a várost; és a Jáson házát megostromolván, igyekeztek őket kihozni a nép közé. Mikor pedig őket nem találták, Jásont és némely atyafiakat vonszolták a város előljárói elé, kiáltozva, hogy ezek az országháborítók itt is megjelentek.

A történet folytatását lásd: **Ap csel 17,7–9.**

.....
.....
.....

Mi készítette Pált arra, hogy alapos és gyors munkát végezzen Thesszalonikában? Miért kell nekünk is törekednünk arra, hogy ilyen munkát végezzünk ma is?

Pál és Silás három szombatot át hirdették a zsinagógában az ígét. Ami itt történt, az jellegzetes volt, ahogyan azt az előző tanulmányban, Pál első misszióútján során is láthattuk, és állandóan ismétlődött a különböző városokban. Némelyek a zsidók

3 Értsd: a *Messias* – a görög *Krisztus* ugyanis a héber *Messias* megfelelője.

közül is csatlakoztak az apostolokhoz, a görögök közül pedig „nagy sokaság és az előkelő asszonyok közül nem kevesen” – s ez felkeltette a zsidók féltékenységét és irigységét. A piaci csőcselékből csődületet támasztva felháborították, ellenük hangolták az egész várost, a település előjáróival együtt. Azt, hogy milyen elszánt ellenségekké lettek, jól mutatja a 13. vers: meghallva, hogy Béreában prédikál Pál, elmentek oda is, és a sokaságot ott is ellenük fordították.

Ilyen körülmények között fogadták be a thesszalonikaiak az ígét „*sokféle szorongattatás között, a Szentlélek örömeivel*” (1Thess 1,6). Ébredező hitüknek rögtön az elején ekkora próbát kellett kiállnia. S nemcsak hogy nem tántorodtak meg, de „*tőlük zendült ki az Úr beszéde*” (1Thess 1,8) minden helyre: a kapott világosságot hittel, erővel azonnal továbbadták. Valóban példaképekké lettek, minden idők hívő emberére nézve.

A Thesszalonikai I. levélből értesülünk arról, hogy Pál milyen alapos tanítást nyújtott e helyen is: „*Az időkről és időszakokról pedig, atyámfiai, nem szükség, hogy írjak nektek; mert igen jól tudjátok ti magatok, hogy az Úr napja úgy jő el, mint a tolvaj éjjel.*” (1Thess 5,1) Mindössze három szombaton tanította őket az apostol, de ebből az utalásból úgy tűnik, hogy még a próféciák időrendjét is ismertette velük. A körülmények ismeretében számíthatott arra, hogy bármikor beszüntetik nyilvános működését, ez is arra készte, hogy gyors, alapos munkát végezzen.

A próféciák szólnak arról, hogy az evangelizációs lehetőségek hamarosan rendkívüli módon beszűkülnek, hogy nemso-kára eljön a lelki sötétség és üldöztetés éjszakája, amikor már senki sem munkálkodhat szabadon (Jn 9,4; Jel 13,15–17). Milyen fontos lenne ezért, hogy éljünk a ma még rendelkezésünkre álló lehetőségekkel, hogy Pálhoz hasonlóan mi is alapos és gyors munkát végezzünk!

„Azt a munkát, amit az egyház nem végzett el a béke és a jólét idejében, borzalmas válságban, a legelriasztóbb és tiltott körülmények között kell elvégeznie. A figyelemztetést, amelyet a világgal való egyezés elhallgattatott vagy visszatartott, a hit ellenségeinek leghevesebb ellenállása közben kell elvégeznie. Ez időben a felszínes, óvatos réteg, akiknek a befolyása állandóan visszatartotta a munka előrehaladását, megtagadja hitét.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek a gyülekezeteknek*, V. köt., 463. o.; er. lapsz.)

Miért voltak a béreabeliek nemesebb lelkűek a thesszaloni-kabelieknél? Mit tanulhatunk ma is tőlük?

4

Ap csel 17,10–14 | Az atyafiak pedig azonnal, azon éjszakán elküldték Pált Silással egyetemben Béreába; akik mikor oda mentek, elmentek a zsidók zsinagógájába. Ezek pedig nemesebb lelkűek voltak a thessalonikabelieknél, úgymint akik bevették az igét teljes készséggel, naponként tudakozva az írást, ha úgy vannak-e ezek. Sokan hittek azért közülük; sőt az előkelő görög asszonyok és férfiak közül is nem kevesen. Mikor azonban tudtukra esett a Thessalonikából való zsidóknak, hogy Béreában is prédikálta Pál Isten igéjét, elmentek, és a sokaságot ott is felhábortották. De akkor mindjárt kibocsátották az atyafiak Pált, hogy utazzék a tenger felé; Silás és Timótheus azonban ott maradtak.

.....

.....

.....

Kikre vonatkozik az összehasonlítás, a thesszalonikabeliek melyik csoportjára? Miért egyedül az a biztonságos Biblia-tanulmányozás, amelyet a béreaiak folytattak?

A béreabelieket itt Lukács valószínűleg nem a thesszalonikabeli hívőkkel hasonlította össze, hiszen láthattuk, hogy ők milyen magas lelki színvonalra jutottak el a hitéletükben, rendkívül nehéz körülmények között is. A béreabeli zsidók azoknál a thesszalonikabeli zsidóknál voltak „nemesebb lelkűek”, akik mindenfajta igei érvelés elől elzárkóztak, sőt elutasításuk után arra is képesek voltak, hogy még Béreában is Pál ellen hangolják a helybelieket. Azoknál azonban nem érthettek el eredményt, „akik bevették az igét teljes készséggel, naponként tudakozva az írásokat, ha úgy vannak-e ezek”. Ők a tanításokat nem Pál személyes tekintélye miatt fogadták el, hanem azért, mert lelkiismeretesen utánajártak, és meggyőződtek arról, hogy azok valóban megegyeznek az ószövetségi Szentírással.

„Béreában Pál olyan zsidókat talált, akik készek voltak az általa tanított igazságok felett gondolkodni, azokat megvizsgálni... A béreaiakat nem kötötte előítélet. Készek voltak az apostolok által hirdetett tanok valódiságát megvizsgálni. Az Írásokat kutatták, azonban nem kíváncsiságból, hanem, hogy megtudják, vajon mit tartalmaz a megígért Messiásra vonatkozólag. Naponta tanulmányozták a Szentírást, és amikor szöveget szöveggel összehasonlítottak, Isten angyalai mellettük álltak, megvilágosították értelmüket, és szívüket fogékonyvá tették... Ha azok, akik a föld történelmének utolsó napjaiban hallják a korszerű igazságot, követnék Bérea lakosainak példáját, és az Írásokat naponként tanulmányoznák, vagy ha a közölt üzene-

tet Isten Igéjének fényében vizsgálnák meg, akkor a mai, aránylag kevés követő helyett sokkal többen engedelmeskednének Isten törvényének és követelményeinek.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 231–232, o.; er. lapsz.)

„Hitehagyások történtek, és az Úr azért engedte kifejlődni az ilyen jellegű dolgokat a múltban, hogy megmutassa, milyen könnyen félrevezethető a nép, amikor a tagok emberi szavakra támaszkodnak, ahelyett, hogy a nemes béreabeliekhez hasonlóan maguk kutatnák az írásokat, és így járnának utána az igazságnak. Az Úr azért engedte meg az ilyen dolgokat, hogy figyelmeztessen: ezek a jövőben is meg fognak történni.” (Ellen G. White: *Szemelvények*, II. köt., 394. o.; er. lapsz.)

Hogyan építette fel a beszédét Pál a görög világ központjában, Athénben? Milyen eredménnyel járt, s milyen változtatásokat határozott el ennek átgondolása nyomán a munkamódszereiben?

5

Ap csel 17,16–20 | Athénban pedig, mikor azokat várta Pál, lelke háborgott⁴ őbenne, látván, hogy a város bálványokkal van tele. Vetekedett azért a zsinagógában a zsidókkal és az istenfélő emberekkel, és a piacon mindennap azokkal, akiket előtárlált. Némelyek pedig az epikureus és sztoikus filozófusok közül összeakadtak ővele. Némelyek mondták: Mit akarhat ez a csacsogó mondani? Mások meg: Idegen istenségek hirdetőjének látszik. Mivelhogy a Jézust és a feltámadást hirdette nekik.

⁴ Az itt szereplő görög kifejezés jelentése pontosabban: felindult, megrendült, felbuzdult.

Megragadván őt az Areopágusra vitték, ezt mondván: Vajon megérthetjük-e, mi az az új tudomány, melyet te hirdetsz? Mert valami idegen dolgokat beszélsz a mi füleinknek: meg akarjuk azért érteni, mik lehetnek ezek.

A történet folytatását lásd: **Ap csel 17,21–34.**

(Vö.) **1Kor 2,1–2** | Én is, mikor hozzátok mentem, atyámfiai, nem mentem, hogy nagy ékesszólással vagy bölcsességgel hirdessem nektek az Isten bizonyágtételét. Mert nem végeztem, hogy egyébről tudjak tiköztetek, mint a Jézus Krisztusról, még pedig mint megfeszítettről.

.....

.....

.....

.....

„Pál Lukács által megörökített beszéde arról tanúskodik, hogy az apostol alaposan átgondolt és a szónoklattan formai követelményeinek is megfelelő beszédet tartott a művelt athéniak előtt, amelynek gondolatmenete a következő:

– Először is elismerte vallásosságukat.⁵

– Ezután többek között finoman cáfolni igyekezett a pogányság jellegzetes elképzeléseit az istenségről, aki nem kézzel épített templomokban lakik, és nem emberi kéz alkotásához hasonlít. Ezt egyébként egyes görög és római gondolkodók is vallották, például éppen Zénón, a sztoikus filozófiai iskola megalapítója, továbbá Diogenész, később pedig Seneca (akinek

5 A 17,22-ben szereplő *deisidaimonesterói* kifejezés inkább vallásosságot vagy babonát jelölt, mintsem gyakorlati istenfélelmet.

a felfogása egyébként is talán a legközelebb állt a kereszténység etikai tanításához), és Epiktétosz.

– Pál beszédében hangsúlyozta, hogy Isten nem szorul rá az emberek áldozataira sem (ami alapvetően az Ószövetségre jellemző gondolat, de egyes görög gondolkodók szintén vallották). Ugyanakkor nagyon is cselekvő lény, aki gondot visel az emberiségről, ő a Teremtő és minden élet forrása, akitől minden élő függ, valamint a történelem ura, aki e jogcímen megszabja az emberek életének eseményeit és lakhelyük határait.

– Annak alátámasztására, hogy az Istentől való függés gondolata a görög gondolkodástól sem idegen, Pál még egy szülőhazájából, Ciliciából származó ismert görög költő, Aratosz (i. e. III. sz.) soraira is hivatkozott: »Zeusz ott van minden utcán, az emberek minden terén, vele van tele a tenger és a kikötők. Minden dologban szükségünk van mindnyájunknak Zeuszra, mert tagjai vagyunk az ő törzsének.« Hasonló gondolatokat fogalmazott meg egy másik költő, Kleantész is.

– Pál beszéde végén utal Isten erkölcsi lényére is, aki a felőle való tudatlanság (vagyis a pogány felfogás és szemléletmód szerinti vallásosság!) ideje alatt elkövetett vétkeket elnézte ugyan, de egy isteni személy által meg fogja ítélni azokat. E személy isteni mivoltát feltámadása bizonyítja. A beszédnek ez volt az a része, amely egészen újszerű volt a hallgatóság előtt, de Pál e kijelentését már megfelelőképpen előkészítette ahhoz, hogy a hallgatók esetleges további kérdéseket fogalmazzanak meg.

Lukács természetesen csak tömörítve közli Pál beszédének fő gondolatait, de ezáltal is betekintést nyerhetünk az apostol abbeli törekvésebe, hogy megtalálja a kapcsolódási pontot pogány hallgatóságához. A beszédet valószínűleg vitaindítónak szánta Pál, de ez a terve a hallgatóság reakciója miatt megghiúsult, ugyanis a jelenlevők képtelenek voltak elfogadni a feltámadás

és az ítélet tanát, mivel e fogalmak teljességgel idegenek voltak számukra, és hiányzott belőlük a bűnösségük felismeréséhez és a gondolkodásmód megváltoztatásához szükséges alázat is. Így tehát az apostol missziója szerény eredményt hozott: csak néhányan csatlakoztak hozzá, összességében nem tudta megszólítani a műveltségére büszke athéni hallgatóságot. Athéni beszéde jó példa arra, hogyan lehet előítéletektől mentesen megszólítani egy idegen kultúra képviselőit, és bemutatni előttük az élő Istent, felhasználva gondolkodásmódjukat és méltányolva az adott kultúrának Isten »kikutatására« tett törekvéseit. Pál mindent megtett ennek érdekében, és nem rajta múlt, hogy az athéni misszió nem lett eredményesebb.

Ez az élmény mégis arra készítethette Pált, hogy felülvizsgálja addigi evangelizációs módszerét, és a pogányok előtt is a közép-pontba állítsa Krisztus kereszthalálát – annak ellenére, hogy ez megbotránkozást kelthetett, hiszen a kereszthalál akkoriban a legszégyenletesebb halálnem volt, melyet a legsúlyosabb bűncselekmények elkövetőire szabtak ki (1Kor 1,21–25). Pál korinthusi munkáját már ennek szellemében kezdte meg, amint erre 1Kor 2,1–2-ből következtethetünk. Hatékonyabbnak ítélte az egyszerű bizonyágtevést, mint a legnagyobb ékesszólást, és inkább az emberek lelkiismeretét vette célba.” (Takács Szabolcs: *Az apostoli kor.* Sola Scriptura Teológiai Főiskola, Budapest, 2005, 75–77. o.)

Milyen tanulságokkal szolgálnak Pál Korinthusban tett missziós erőfeszítései?

6

Ap csel 18,1–3.9–11 | Ezek után Pál Athénből eltávozva, ment Korinthusba. Mikor egy Akvila nevű, pontusi származású zsi-

dóra talált, ki nem régen jött Itáliából, és feleségére Priscillára (mivelhogy Klaudius megparancsolta, hogy a zsidók mind távozzanak Rómából): hozzájuk csatlakozott, és mivelhogy azonféle műves volt, náluk maradt, és dolgozott. Mesterségükre nézve ugyanis sátorcsinálók voltak...

Mondta pedig az Úr látás által éjszaka Pálnak: Ne félj, hanem szólj, és ne hallgass, mert én veled vagyok, és senki sem támad reád, hogy neked ártson; mert nekem sok népem van ebben a városban. Ott lakozott egy esztendeig és hat hónapig, tanítva köztük az Isten igéjét.

A teljes történetet lásd: **Ap csel 18,1–17.**

.....

.....

.....

Milyen megfontolásokból gyakorolta Pál a sátorkészítő munkáját? Miért tartózkodott ilyen hosszú ideig Korinthusban? Mire tanít a mai nagyvárosok állapotát látva a Pálnak adott isteni bátorítás?

A 18,2-ben említett császári rendeletről Suetonius római történetíró is szól: „Claudius a zsidókat, akik Chrestus lázítására állandóan nyugtalanokdtak, Rómából kiűzte.” (Gaius Suetonius Tranquillus: *Caesarok élete*, Európa, Bp., 1968, 206. o.) Ez a rendelet i. sz. 49-ben látott napvilágot, Pál i. sz. 50 folyamán érkezhetett Korinthusba.

Gallióról fennmaradtak korabeli feljegyzések, hitelesítve a bibliai leírást: „Galliónak ez az eljárása és viselkedése Pál ügyében nagyon megegyezik azzal a jellemrajzzal, amit testvére,

Seneca állít róla. A neves író és bölcselő ezeket írja testvéréről: »Nemes jellem, nagyon tiszteli édesanyját, és szereti testvéreit. Mindenféle hízelgésnek ellensége.« (...) Gallióról egy másik emlék is maradt ránk. Claudius császár levelet intézett Delphi városához, s ebben barátjáról, Junius Gallió prokonzulról is megemlékezik. Ez a levél, amely egy feliraton maradt ránk töredékesen, s 1905-ben találták meg Delphiben, az 52. év első feléből való. Nagyon fontos adat számunkra Szent Pál kronológiájának megállapításában. A levél szerint Gallió akkor még hivatalában volt, így valószínűleg 51 májusától 52 májusáig volt Ahája prokonzula.» (Gyürki, i. m., 158–159. o.)

„Pál apostol, mikor nem kötötte le igehirdetés, sátorkészítéssel foglalkozott. Azért kellett így tennie, mert népszerűtlen igazságot hirdetett. Mielőtt elfogadta volna a kereszténységet, magas tisztsége volt, nem függött hát munkájától megélhetéséért. A zsidók közt szokás volt valamilyen szakmára képezni fiatalokat, bármilyen magas állásnak voltak várományosai, hogy kedvezőtlen körülmények közt is megkeressék mindennapjukat. E szokás szerint Pál sátorkészítő volt, s mikor javait Krisztus ügyére és magára elköltötte, visszatért szakmájához, hogy megélhetése legyen.

Nem volt más, aki buzgóbb, erőteljesebb, önfeláldozóbb tanítványa lett volna Krisztusnak, mint Pál. Ő volt a világ egyik legkiválóbb tanítója. Átvitorlázta a tengereket bejárta a földet közel és távol, így a világ jelentős része az ő ajkáról hallotta Krisztus keresztjének történetét. Az volt olthatatlan vágya, hogy a pusztuló embert az üdvözítő szeretete által eljuttassa az igazság ismeretére. Lelkét teljesen lefoglalta az igeszolgalat, s fájt neki, hogy kivonja magát ebből,

hogy szükségleteiért fáradozzék. Mégis fáradságos munkájához telepedett le, nehogy teher legyen a szegénység alatt görnyedő gyülekezeteknek. Bár számos gyülekezetet alapított, mégsem fogadta el a gyülekezetek pénzét, attól tartva, hogy hasznossága és sikere sínyli meg, ha gyanú éri indítékait. Eltávolította az összes olyan alkalmat, melyet ellenségei félremagyarázhattak volna, így csökkentették volna üzenetének erejét.” (Ellen G. White: *Bizonyságtételek a gyülekezeteknek*, IV. köt., 408–409. o.; er. lapsz.)

„A nagyvárosokban végzett munkának a fele elvész, mert a munkások túl hamar befejezik előadás-sorozataikat, s újabb területekre mennek. Pál hosszabb ideig dolgozott munkaterületén, egyik helyen egy teljes évig, másutt másfél évig. Az a sietség, amellyel a sorozatokat befejezitek, gyakran nagy veszteséget okozott.” (Ellen G. White: *Evangelizálás*, 42. o.; er. lapsz.)

(Korinthusiakhoz írt levelében Pál arról ír, hogy egyébként helyénvaló és jogosult, hogy „*akik az evangéliumot hirdetik, az evangéliumból éljenek*” – 1Kor 9,1–14.)

„Korinthus az őskeresztény korszak első századában nemcsak Görögországnak, de az akkori világnak egyik vezető városa volt. Utcáin vegyes tömeg tolongott: görögök, zsidók és rómaiak, más országbeli utazókkal együtt; ezek lázasan törtettek üzleteik vagy élvezeteik után. Ezt a nagy kereskedelmi gócpontot a Római Birodalom minden részéből könnyen elérhették; fontos központ volt, ahol az igaz Isten-hitet és az igazság művét kellett megalapozni... Majdnem az egész város a bálványimádásnak hódolt. Kedvenc istennőjük Vénusz volt, kinek tiszteletéhez sok

erkölcstelen szokás és ceremónia kapcsolódott. A korinthusiak durva erköcstelensége még a pogányok között is feltűnt. Gondolkozásuk és észjárásuk semmi másra sem terjedt ki, mint pillanatnyi élvezeteikre és szórakozásaikra.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 243–244 o.; er. lapsz.)

A korinthusi állapotokat az is jól mutatja, hogy alapvető erkölcsi kívánalmak tekintetében is hiányosság mutatkozott később Pál távollétében a gyülekezetben. (Lásd az 1Kor 3., 5., 6. és 14. fejezeteket.)

„Isten szolgálait a nagyvárosokban ne csüggesse el a gonoszság, jogtalanság, istentelenség, amellyel szembe kell nézniük, miközben a megváltás örömhírét igyekeznek hirdetni. Az Úr ezeket a munkásokat ugyanazzal az üzenettel bátorítja, mint amelyet Pál apostolnak adott az elvetemült Korinthusban... A lelkek megmentésén fáradozók ne felejtsek el, hogy jóllehet sokan nem fogadják meg Isten Igéje tanácsait, de nem az egész világ fordul el a menny világosságától és igazságától; nem mindenki fordít hátat, amikor a türelmes, elnéző Megváltó hívja. Minden városban, ha bűnnel és erőszakossággal van is tele, sok olyan ember van, akik megfelelő tanítással Krisztus követőivé válhatnak. Ezeket lehet így a megmentő igazsággal elérni, és Krisztusnak mint személyes Megváltójuknak elfogadására készíteni.” (Ellen G. White: *Próféták és királyok*, 277. o.; er. lapsz.)

12. tanulmány – szeptember 19.

Pál harmadik misszióútja. Tapasztalatok és tanulságok (Ap csel 18,23–21,19)

Pál apostol harmadik misszióútjának állomásai:

Bevezetés

„Megtérése napjától fogva Pált egyetlen sóvárgó vágy lelkesítette: embertársai segítségére akart lenni, hogy a Názáreti Jézusban felismerjék az élő Isten Fiát, akinek hatalma van életüket átalakítani és megmenteni. Életét maradéktalanul annak az egyetlen célnak szentelte, hogy a megfeszített szeretetét és hatalmát szemléltesse. Nemes, részvételtjes szíve minden társadalmi osztályért dobogott... A dicsőség Ura iránti szeretete volt magatartásának alapja és cselekedeteinek rugója. Ha buzgósága valaha alábbhagyott, elegendő volt egy pillantást vetnie a keresztre, az ott megnyilatkozott szeretetre, hogy újból felövezze lelke erejét, és továbbhaladjon az önmehtagadás útján.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 246. o.; er. lapsz.)

1

Kik végeztek előkészítő munkát Efézusban, mielőtt Pál apostol oda érkezett volna? Milyen útbaigazítást ad nekünk az itteni tanítványok esete az újrakeresztelést illetően?

Ap csel 18,24–25 | Érkezett pedig Efézusba egy Apollós nevű zsidó, alexszandriai származású, ékesen szóló férfiú, ki az Írásokban tudós volt. Megtaníttatott az Úr útjára, és lélekben buzgó lévén, szólt és tanította nagy szorgalmasan az Úrra tartozó dolgokat, jóllehet csak a János keresztségét tudta.

A történet folytatását lásd: **Ap csel 18,26–28**

Ap csel 19,1–7 | Történt pedig azonközben, míg Apollós Korinthusban volt, hogy Pál, eljárván a felsőbb tartományokat, Efézusba érkezett. Néhány tanítványra talált, mondta nekik: Vajon vettetek-e Szentlelket, miután hívökké lettetek? Azok pe-

dig mondták neki: Sőt, inkább azt sem hallottuk, hogy van-e Szentlélek. Mondta nekik: Mire keresztelkedtetek meg tehát? Azok pedig mondták: A János keresztségére. Mondta pedig Pál: János a megtérés keresztségével keresztelt, azt mondván a népnek, hogy aki őutána jövendő, abban higgyenek, tudniillik a Krisztus Jézusban. Mikor pedig ezt hallották, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevére. Mikor Pál reájuk vetette kezét, szállt a Szentlélek őrájuk, és szóltak nyelveken, és prófétáltak. Voltak pedig a férfiak összesen mintegy tizenketten.

.....

.....

.....

Hogyan gondoskodik Isten arról, hogy összekapcsolódjanak azok, akik előre tudják vinni művét? Milyen esetekben indokolt újra megkeresztelkedni?

Pál harmadik misszióútja kezdetén nem Efézusba ment először, hanem – a rá jellemző hűség és alapos, lelkiismeretes munkavégzés jegyében – először a korábban alapított gyülekezeteket látogatta végig (Ap csel 18,23). Lukács ezekre a látogatásokra nem tér ki, Pál efézusi működéséről viszont részletes beszámolót ad.

Az apostol már a második misszióútján is érintette Efézust (Ap csel 18,19–21). Reményteljes munkaterületet látott a városban az első benyomásai alapján, és megígérte, hogy Jeruzsálemből visszatérve hozzájuk megy, ha Isten jóváhagyja ezt a tervét. Éppen ezért otthagytta a vele utazó Akvilát és Priscillát is. Ők a tehetséges és buzgó – noha csak a János keresztségét ismerő –

Apollóst maguk mellé véve teljesebben kifejtették előtte az Úrnak útját, s ezzel hozzájárultak Pál efézusi munkájának előkészítéséhez (Ap csel 18,24–28). Apollós mellett voltak más tanítványai is Jánosnak a városban – velük Pál került kapcsolatba.

„E zsidó megtértek tapasztalatából még további tanulságot is meríthetünk. Amikor János megkeresztelte őket, még nem értették meg teljesen Jézus misszióját, hogy Ő a bűnösök Üdvözítője. Számos tévtanhoz is ragaszkodtak. Miután nagyobb világosságot nyertek, örömmel fogadták el Krisztust Megváltójuknak, ami kötelezettségeiket is megváltoztatta. A tisztultabb hit elfogadása megfelelő változást hozott életükben, és ennek az átalakulásnak, valamint Krisztusba vetett hitük vallomásának jeléül újból megkeresztelkedtek Jézus nevében.” (Ellen G. White: i. m. 285. o.; er. lapsz.)

„Újbóli keresztségük tehát nem újjászületésük megpecsételése volt, ebben már korábban részesültek. Előző keresztségük megtagadása sem volt, hiszen az hiteles megtérés alapján és hiteles módon történt. (Emlékezzünk arra, hogy Keresztelő János is „a megtérés keresztségét” hirdette már „a bűnök bocsánatára”). Azért kereszteszkedtek meg ismét, mert új, az eddiginél sokkal szélesebb látást nyertek az Istennel kötött szövetség tartalmáról. Keresztséggel kívánták megerősíteni most felismert hitbeli kötelezeteik szövetségi hűséggel való vállalását és Isten segítségül hívását ezek betöltéséhez. Pál nem követelte ezt tőlük, hanem csupán elvezette őket az igazság megismerésére. Ennek nyomán igényelték, hogy keresztelje meg őket Istennel kötött szövetségük megújulásának megpecsételéseként, amely most már kibővült hitbeli látásra és elkötelezettségre épült. A keresztség

egyéni esemény az ember életében, de ha olyan új világgosságot nyer, hogy sokkal tágabb perspektívában és tisztábban látja Isten iránti szövetségi kötelezettségeit, akkor helyes megújítani ezt a szövetséget. Ez a gyakorlat az itt tanulmányozott igeszakasz – Ap csel 19,1–6 – bizonyágtételére épül. Isten helyénvalónak tekintette és megáldotta ezt a második keresztséget (noha az itt említett tanítványok első keresztsége is hiteles volt), mert a Szentlélek különleges ajándékában részesítette őket.” (Vankó Zsuzsa: „*És lesztek nékem tanúim*”, BIK, 2000, III. negyedév, 45–46. o.)

Adventtörténelmi érdekesség, hogy Ellen G. White is újra megkeresztelkedett, nyilván a fenti igeszakasznak is köszönhetően. Az újrakeresztségéről unokája, Arthur Lacey White számol be hatkötetes életrajzi munkájában. Ellen White nem sokkal a szombat igazságának az elfogadása után kérte az újbóli keresztséget. Férje, James White keresztelte meg, az esemény időpontja azonban nem ismert. (Arthur Lacey White: *Ellen G. White: The Early Years. Volume 1. – 1827–1862*, 121–122. o.)

Milyen látványos eredményei lettek Pál efézusi működésének? Hogyan fordította Isten ismét az evangéliumhirdetés javára az újabb sátáni ellenmunka által támasztott zavart is?

2

Ap csel 19,10–12 | Ez pedig történt két esztendeig; úgyannyira, hogy mindazok, akik Ázsiában laktak, mind zsidók, mind görögök, hallgatták az Úr Jézusnak igéjét. Nem közönséges csodákat cselekedett Isten Pál keze által, annyira, hogy a betegekhez is elvitték az ő testéről a keszkenőket vagy kötényeket, és eltávoztak azoktól a betegségek, és a gonosz lelkek kimentek belőlük.

Ap csel 19,13–17 | Elkezdtek pedig némelyek a lézengő zsidó ördögűzők közül az Úr Jézus nevét hívni azokra, akikben gonosz lelkek voltak, mondván: Kényszerítünk titeket a Jézusra, kit Pál prédikál. Voltak pedig némelyek Skévának, egy zsidó főpapnak fiai heten, akik ezt művelték. Felelvén pedig a gonosz lélek, mondta: Jézust ismerem, Pálról is tudok; de ti kicsodák vagytok? Reájuk ugorván az az ember, akiben a gonosz lélek volt, és legyőzvéen őket, hatalmat vett rajtuk annyira, hogy mézítelenen és megsebesülve szaladtak ki abból a házból. Ez pedig tudtukra lett mindenkinek, mind zsidóknak, mind görögöknek, akik Efézusban laktak, és félelem szállt mindnyájukra, és magasztaltatott az Úr Jézus neve.

Ap csel 19,18–20 | Sokan a hívők közül eljöttek, megvallván és megjelentvén cselekedeteiket. Sokan pedig azok közül, kik ördögi mesterségeket gyakoroltak, könyveiket összehordva, mindeneknek láttára megégették. Összeszámlálták azoknak árát, és találták ötvenezer ezüstpénznek. Ekképpen az Úr igéje erősen nevedik, és hatalmat vett.

.....

.....

.....

.....

Miért nem sorolhatók a babona kategóriájába a Pált kísérő gyógyulások? Miért történhettek ezek? Milyen céllal adta ezeket Isten? Miért volt az egyetlen helyes megoldás az ördögi praktikákat tartalmazó könyvek elégetése?

„Pál apostol Efézusban szokása szerint ismét a zsinagógát kereste fel először, de három hónap múlva kénytelen volt különválni a zsidóktól, és Tirannosz iskolájában tanítani, aki egy köztiszteletben álló tanító lehetett (Ap csel 19,8–9). Az a tény, hogy naponként itt tartózkodott, jelzi a pogányok élénk érdeklődését. Bizonyára egy adott időszakban tanított itt, míg a nap többi részét más munkával töltötte. Pál efézusi működése minden szempontból missziójának csúcspontja volt.

Természetesen nem Pál ruháinak volt gyógyító hatása, hanem minden esetben a Krisztusba vetett hit erejével gyógyultak meg a betegek. Az, hogy Isten ilyen, korábban szokatlan csodákat is cselekedett, minden bizonnyal annak volt tulajdonítható, hogy így kívánta támogatni a Pál által hirdetett tanítást, és bemutatni önmaga felsőbbiségét a számos helyi bálványistennel szemben.

A zsidó ördögűzők kudarca ékesen bizonyította, hogy egyedül a Pál által hirdetett Krisztus hatalma tud megszállottakat megszabadítani a démoni befolyástól, továbbá, hogy Isten csak hiteles igehirdetőket támogat. A hamis ördögűzők is Krisztus nevére hivatkoztak, de látványos kudarcuk révén „tudományuk” hamis volta mindenki előtt lelepleződött. Ennek hatására a korábban okkult praktikákkal foglalkozók közül is sokan nyilvánosan elégették könyveiket, ami még nagyobb visszhangot kelthetett a városban, és még több megtéréssel járt.” (Takács Szabolcs: i. m., 87–88. o.)

„Pál közvetlenül érintkezett Efézus bálványimádó lakosaival s Isten hatalma szembeszökően megnyilvánult általa. Az apostolok nem mindig tudtak csodákat tenni. Az Úr annyiban adta meg szolgálóinak ezt a képességet, amennyiben ügyének fejlődése és nevének becsülete megkívánta. Akár

Mózesnek és Áronnak a fáraó udvarában, Pálnak is fönn kellett tartania az igazságot a varázslók hazug csodáival szemben. Ezért mostani csodái különböztek az előbbiektől. Amint Krisztus ruhaszegélye gyógyító erőt szerzett annak, aki a hit érintésével gyógyulást keresett, úgy ez alkalommal is ruhadarabok szolgáltak eszközül hívók gyógyítására. »Eltávoztak azoktól a betegségek, és a gonosz lelkek kimentek belőlük. « Ezek a csodák mégsem bátorították a vak babonáságot. Mikor Jézus érezte az asszony érintését, így szólt: »Erő ment ki belőlem.« A Szentírás kijelenti, hogy »az Úr tett csodákat Pál keze által«, s hogy az Úr nevét, nem Pálét érte magasztalás... Mikor a könyvek elhamvadtak, összeszámolták értéküket. Ötvenezer ezüstpénzt számoltak össze, ami tízezer dollárnak felelne meg.» (Ellen G. White: *A te igéd igazság*, 165. o.)

„Ha a tanítványok megtartották volna ezeket a könyveket, magukat tették volna ki a kísértésnek; ha pedig eladják, mások forognak a kísértés veszélyében. Mivel azonban elszakadtak a sötétség birodalmától, nem riadtak vissza semmiféle áldozattól, hogy hatalmát letörjék. Így diadalmaskodott az igazság az emberek tévelygése és pénzvágya fölött.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 289. o.; er. lapsz.)

3

Milyen esemény vetett véget Pál efézusi munkájának?

Ap csel 19,23–31; 20,1–2 | Támadt azonban az idő tájban nem csekély háborúság az Úr útjáért. Mert egy Demeter nevű ötvös, aki ezüsből Diána-templomokat csinálván a mesterembereknek nem csekély nyereséget adott, akiket egybegyűjtván

az ilyenfélékkel foglalkozó mívesséssel egybe, mondta: Férfiak, tudjátok, hogy ebből a mesterségből van a mi jólétünk. Látjátok pedig, és halljátok, hogy ez a Pál nemcsak Efézusnak, hanem közel az egész Ázsiának sok népét elálatván elfordította, mivelhogy azt mondja, hogy nem istenek azok, amelyek kézzel csináltak. Nemcsak az a veszély fenyeget pedig bennünket, hogy ez a mesterség tönkrejűt, hanem hogy a nagy istenszozonynak, Diánának temploma is semmibe vétetik, és el is vész az ő nagysága, kit az egész Ázsia és a világ tisztel. Amikor pedig ezeket hallották, és haraggal megteltek, kiáltoztak, mondván: Nagy az efézusi Diána! És betelt az egész város háborúsággal. Egy akarattal a színházba rohantak, megfogva Gájust és Aristárkhust, akik Macedóniából valók és Pál útítársai voltak. Pál pedig, amikor a nép közé akart menni, nem eresztették őt a tanítványok. És az ázsiai főpapok közül is némelyek, akik barátai voltak néki, küldvén őhöz, kérték, hogy ne menjen a színházba...

Miután pedig megszűnt a háborúság, magához hívta Pál a tanítványokat, és tőlük búcsút véve elindult, hogy Macedóniába menjen. Miután pedig azokat a tartományokat eljárta, és intete őket bő beszéddel, Görögországba ment.”

.....
.....
.....

Hogyan tanúsítja Pál efézusi működésének eredményességét az, hogy a bálványszobrokat készítő ötvösmesterek megélhetése veszélybe került? Kiket tud Isten felhasználni az övéi védelmére érdekében?

„Demeter ötvös és céhtársai lázadása szintén közvetett bizonyítéka volt az evangéliumhirdetés nagy befolyásának. A zendülés azért tört ki, mert Pál missziójának hatására megcsappant az általuk gyártott ereklyék iránti kereslet, de ezt a mesteremberek ravasz módon az Artemisz-kultusz¹ iránti buzgólkodásukkal leplezték, így nagy tömeget tudtak maguk mellé állítani az apostolokkal szemben. Pál két munkatársa is életveszélybe került. A helyzet annyira veszélyes lehetett, hogy Pált nem engedték a tömeg közé menni.

Az „ázsiai főpapok” kifejezés Ap csel 19,31-ben a város vezető tisztségviselőire utal. A görög szövegben az *asziarchész* kifejezés szerepel, a megjelölés Ázsia provincia tartományi gyűlésének egy évre választott elnökére utal. Az elnök a továbbiakban is megtartotta címét, ezért voltak többen. Az *asziarchészek* is Pál „barátai” voltak, ez is mutatja, milyen nagy befolyást gyakorolt a városban folyamatosan hangzó evangéliumi tanítás. Alexander esetleg azonos a 2Tim 4,14–15-ben említett „ércműves Alexanderrel”, aki zsidó létére Pál ellenségei közé tartozott, és ha szóhoz juthatott volna, minden bizonnyal befeketíti Pált és munkatársait. Isten itt is, mint Gallió esetében, egy józan városi jegyzőt használt fél a csődület feloszlására, ami gátat vehetett annak, hogy később a keresztény misszionáriusok elleni hangulatkeltéshez a világi hatóságot is felhasználják.” (Takács Szabolcs, i. m., 88. o.)

„A városi jegyző, valamint több főtisztviselő határozata felmentette Pált az emberek előtt minden törvényellenes cselekedet vádjá alól. A kereszténység újabb győzelmét jelentette ez a tévelygés és a babona fölött. Isten a városi ha-

1 Diána istennővel azonos, a görögök ezen a néven tisztelték.

tóság egyik tisztviselőjét használta fel, hogy apostolát igazolja és a lázongó csőcseléket megfélemezze. Pál szívből hálás volt Istennek azért, hogy életét megmentette, és hogy a kereszténység hírneve az efézusi lázadás miatt nem szenvedett csorbát.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 295. o.; er. lapsz.)

Ismét azt láthatjuk, hogy a féltékenységből és gyűlöletből származó heves üldözések végigkísérik az evangéliumhirdetés munkáját. Sátán időről időre felizzítja az alantas tömegek indulatait az evangélium hírnökei ellen. Azt is láthatjuk azonban, hogy Isten ismételten felhasználja a világi hatalom higgadt, értelmes, törvényességhez és jogossághoz ragaszkodó képviselőit az ilyen háborúságok lecsillapítására (Gamáiel, Gallió, az efézusi jegyző). Kétségtelenül a Szentlélek indította és használta fel azokat, akik – noha nem tartoztak a keresztények közé – jóérzésű, becsületes emberek voltak, s engedtek a mennyei befolyásnak.

Milyen különleges, Pál szolgálatát hatalmasan megerősítő esemény történt Troásban?

4

Ap csel 20,7–12 | A hét első napján pedig a tanítványok egybegyűlvén a kenyér megszégésére, Pál prédikált nekik, mivelhogy másnap el akart menni; és a tanítást megnyújtotta éjfélig. Volt pedig elegendő szövétnek abban a felházban, ahol egybegyülekeztek. Egy Eutikhus nevű ifjú pedig ült az ablakban mély álomba merülve, és mivelhogy Pál sok ideig prédikált, elnyomatván az álom által, aláesett a harmadik rendházból, és halva vették fel. Pál pedig alámenvén, reá borult, és magához ölelve

mondta: Ne háborogjatok, mert a lelke benne van.² Azután felment, és megszegte a kenyeret, és evett, és sokáig, mind virradatig beszélgetvén, úgy indult el. Felhozták pedig az ifjat elevenen, és felette igen megvigasztalódtak.

.....

.....

.....

Hogyan tanúskodik ez a történet Pál lelkigondozói alaposságáról, a munkája nyomán megtértek iránti szeretetéről?

Még egy körutat tett az apostol, végigjárta a gyülekezeteket Macedóniában és Görögországban (Ap csel 20,2–4). A gyűlölet úgy fellángolt már ellene a zsidók részéről, hogy útvonalat kellett változtatnia, és kerülő úton Jeruzsálembe utazni, nehogy orvul meggyilkolják.

„Pál nagyobb összeget vitt magával a pogány gyülekezetektől, amelyet a júdeai mű élén álló testvéreknek akart átadni, ezért úgy intézkedett, hogy ezek a testvérek, mint

2 Nem arra utal ez, hogy az ifjú csak eszméletét veszítette volna, és ezért mondta volna Pál: „a lelke benne van” (mintha lenne a halálban testtől különváló lélek). Az apostolok cselekedetei írója, Lukács orvos volt, és ebben a minőségében is világosan szól: Eutikhust „halva” vették fel a földről, és miután Pál könyörgött érte, megelevenedett. Pál azt követően mondta, hogy ne keseregjenek most már, mert „a lelke benne van” – azaz visszatért az élet az ifjúba – miután könyörgött érte. Kis idő múlva aztán már úgy vitték fel az összejövetel helyére, mintha a baj meg sem történt volna. Érthető, hogy felettebb megvigasztalódtak.

az említett gyülekezetek képviselői kísérik őt Jeruzsálembe.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 390. o.; er. lapsz.)

„Mennyi lelkipásztori gondossággal törődött Pál a gyülekezetekkel! Éjfélig tanította őket, majd virradatig beszélgetett még az egyesekkel vagy kisebb csoportokkal. Az Elenség meg akarta rontani ezt az alkalmat Eutikhus balesetével. Az ifjú halála megrendülést és nagy szomorúságot okozott volna, mind a gyülekezetnek, mind az apostolnak. De az isteni gyógyító hatalom megnyilatkozása nagy örömmé változtatta a bánatot, és igen emlékezetessé tette az alkalmat és Pál ekkor elhangzott tanításait.

Pál és Lukács azután Filippiből Troásba hajóztak, ahol öt nap múlva utolérték társaikat, és hét napot töltöttek az ottani hívőkkel. Ott tartózkodása utolsó estéjén a testvérek »egybegyűltek a kenyér megszegésére«. Mivel szeretett tanítójuk búcsúzott el tőlük, sokkal nagyobb számban gyűltek össze, mint rendszeren. Egybegyűltek »a felházban«, a harmadik emeleten, ahol az apostol szeretete hevével és aggodalmával egészen éjfélig prédikált nekik.

Az egyik nyitott ablakban ült egy Eutikhus nevű ifjú. Ebben a veszedelmes helyzetben elaludt, és kiesett az udvarra. Egyszerre nagy zavar és izgalom támadt. Az ifjút csakhamar holtan hozták fel, és sokan gyűltek köréje sírva és jajgatva. Pál azonban utat tört magának a megrémült tömeg sorai között, az ifjút átkarolta, és bensőségesen könyörgött Istenhez, keltené a halottat ismét életre. Isten meghallgatta könyörgését. Minden sírást és jajszót túlharsogva hallatszott az apostol hangja: »Ne háborogjatok; mert a lelke benne van.« (Ap csel 20,10) Nagy örömmel ismét összegyűltek a hívők a felházban. Együtt részesültek

az Úr vacsorájában, majd hallgatták Pált, aki »mind virradatig beszélgetett«. (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 391. o.; er. lapsz.)

5

Pál példáját követve milyen lelkülettel szabad csak végezni az evangéliumbírdetés szolgálatát?

Ap csel 20,17–24.26–27 | Milétusból azonban küldvén Efézusba, magához hívatta a gyülekezet véneit. Mikor pedig hozzámentek, mondta nekik: Ti tudjátok, hogy az első naptól fogva, melyen Ázsiába jöttem, mint viseltem magamat tikóztetek az egész idő alatt. Szolgálván az Úrnak teljes alázatossággal és sok könnyhullatás és megpróbáltatások³ között, melyek rajtam a zsidóknak utánam való leselkedése miatt estek. Hogy semmitől sem vonogattam magamat, ami hasznos, hogy hirdessem nektek, és tanítsalak titeket nyilvánosan és házanként, bizonytságot tévén mind zsidóknak, mind görögöknek az Istenhez való megtérés és a mi Urunk Jézus Krisztusban való hit felől. Most íme, én a Lélektől kényszerítve megyek Jeruzsálembe, nem tudván, mik következnek ott én reám. Kivéve, hogy a Szentlélek városonként bizonytságot tesz, mondván, hogy én reám fogság és nyomorúság következik. De semmivel sem gondolok, még az én életem sem drága nekem, csakhogy elvégezhessem az én futásomat örömmel, azt a szolgálatot, melyet vettem az Úr Jézustól, hogy bizonytságot tegyek az Isten kegyelmének evangéliumáról... Azért bizonytságot teszek előttetek a mai napon, hogy én mindenkinek a vérétől tiszta vagyok. Mert

3 Megfelelő fordítás szerint. Az itt szereplő eredeti szó kísértést és megpróbáltatást egyaránt jelenthet.

nem vonogattam magamat, hogy hirdessem nektek Isten teljes akaratát.

.....

.....

.....

Hogyan élt Pál az előtte megnyíló evangelizációs lehetőségekkel? Milyen módokon hirdette az evangéliumot? Mi volt üzenete középpontjában?

„Mivel Pál sietett, nem ejthette útba Efézust, de fontosnak tartotta, hogy búcsút vegyen annak a gyülekezetnek a véneitől, akik között a leghosszabb időt töltötte, ezért az efézusi gyülekezet elöljáróit a nem messze lévő Milétoszba hívta. Itt mondta el személyes hangú, megbízásokat és profetikus kijelentéseket is tartalmazó búcsúbeszédét.

A beszéd egyfajta „szóbeli végrendeletként” is értelmezhető, és kifejezésre jut benne, hogy Pál mennyire szívügyének tekintette apostoli munkája megfelelő folytatását a gyülekezetre váró veszélyek tudatában. Először személyes példájára hivatkozik: bizonyosságot tesz arról, hogy hűségesen, Isten megbízása szerint hirdette az evangéliumot, kihasználva minden erre kínálkozó alkalmat, dacolva a rá leselkedő veszélyekkel (20,18–21). Jeruzsálemben is annak tudatában megy, hogy ott fogságba kerül, de aláveti magát Isten akaratának, és itt is szolgálata beteljesítése a fő gondja (20,22–24). Mivel utoljára látja a gyülekezet elöljáróit, tiszta lelkiismerettel kijelenti, hogy senkivel kapcsolatban sem követett el mulasztást, mert Isten „teljes akaratát” hirdette a város lakóinak, nem hallgatta el a szükséges feddések

sem (20,26–27)... Annak tudatában, hogy utoljára találkozik hallgatóival, Istennek ajánlja a gyülekezetet, és az ellene felhozott esetleges vádak megakadályozása érdekében hangsúlyozza, hogy nem haszonlesésből hirdette az evangéliumot, sőt saját maga gondoskodott önmaga és munkatársai megélhetéséről is (20,31–35).

A beszéd világos bizonyossága Pál elkötelezettségének: személyes példaként állította a gyülekezet vezetői elé azt a lelkületet, amellyel munkájukat a továbbiakban végezniük kell. A búcsúzás hangulata mind Pált, mind a gyülekezet előjáróit megrendüléssel töltötte el, de Isten akaratában megbékélve váltak el egymástól.” (Takács Szabolcs, i. m., 90–91. o.)

„Semmilyen félelem, hogy talán megsért valakit, semmilyen barátság vagy tetszésvágy nem készíthette Pált arra, hogy elhallgasson előttük szavakat, amelyeket Isten adott oktatásukra, intésükre és megjavításukra. Isten ma is bátorságot kíván szolgálaitól, mind az Ige prédikálása, mind előírásainak megvalósítása közben. Krisztus szolgálja ne csak olyan igazságokat hirdessen az embereknek, amelyeket szívesen fogadnak, hanem azokat sem szabad elhallgatnia előttük, amelyek fájdalmakat okozhatnak. Nagy gondot kell fordítania jellemük kifejlesztésére. Ha lát egyet is a nyáj között, aki bünt melenget, feladata, mint hűséges pásztornak, az adott esetre vonatkozó tanítást alkalmazni. Ha azonban megengedi, hogy valaki magabízóan továbbhaladjon a rossz úton, anélkül, hogy megintené, lelkéért felelnie kell. Az a lelkipásztor, aki magasztos megbízatását híven akarja teljesíteni, a rá bízott lelkeket a keresztény hit minden kérdésében hűségesen oktassa ki, mutassa meg nekik, milyenek legyenek, és hogyan kell cselekedniük,

hogyan az Úr nagy napján tökéletesen megállhassanak előtte. Csak az igazság hűséges tanítója mondhatja el Pállal együtt működésének befejezésekor: »Én mindenknek vértől tiszta vagyok.« (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 394. o.; er. lapsz.)

Milyen szent kötelességet helyezett ünnepélyesen az efézusi gyülekezet véneire az apostol a búcsú alkalmával, és milyen jóvendölést mondott az egyház jövőjének alakulásáról?

6

Ap csel 20,28–31 | ViseljeteK gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett, Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett. Mert tudom azt, hogy eltávozásom után jönnek tiközétek gonosz farkasok, akik nem kedveznek a nyájnak. Sőt magatok közül is támadnak férfiak, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat maguk után vonják. Azért vigyázatok, megemlékezvén arról, hogy én három esztendeig éjjel és nappal meg nem szüntem könnyhullatással inteni mindenkit.

.....

.....

.....

.....

Mi mutatja mindenekelőtt a „nyáj” értékét? Hogyan lehet valaki „vigyázó”, s ez milyen szolgálatot jelent? Hogyan lehet megvédeni a nyájat a gonosz farkasok és a fonák dolgokat hirdetőK ellen?

Pál fontosnak tartotta felhívni a figyelmet a beáramló hamis tanításokra, amelyek tudatában fokozottan ügyelni kell „a nyáj”, azaz a gyülekezet gondviselésére (20,28–30). A Krisztus által is bemutatott „jó pásztori” lelkületet tartotta mintának a gyülekezetek gondozásában (lásd Jn 10. fej.), amely arra indítja a gyülekezet elöljáróit, tanítóit, hogy „életüket adják a nyájért”.

„Viseljetek gondot magatokra» – intette Pál apostol a testvéreket – »és az egész nyájra, melyben a Szent Lélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legelgetésére, melyet tulajdon vérével szerzett«. (Ap csel 20,28) Ha az evangélium szolgálói mindenkor szívükön viselnék, hogy olyan lelkekkel bánnak, akiket Krisztus vére által megvásárolt, jobban átéreznék munkájuk fontosságát. Vigyázniuk kell önmagukra, valamint nyájukra. Tanításukat szemléltesse és erősítse meg példaadásuk. Mint az élethez vezető út tanítóinak kerülniük kell mindent, ami okot szolgáltatna, hogy az igazságra árnyat vessen. Kötelességük, hogy mint Krisztus képviselői, neve dicsőségét szolgálják. Odaadásukkal, életük tisztaságával és Istennek szentelt magaviseletükkel bizonyítsák be, hogy magasztos hivatásuk méltó képviselői.

Az efézusi gyülekezetet fenyegető veszélyeket az apostol előre látta. Azért mondta: »Mert tudom, hogy az én eltávozásom után jönnek tiközétek gonosz farkasok, akik nem kedveznek a nyájnak. Sőt magatok közül is támadnak férfiak, akik fonák dolgokat beszélnek, hogy a tanítványokat maguk után vonják.« A jövőbe tekintve, látta Pál azokat a támadásokat, amelyek fenyegetik a gyülekezetet, mind külső, mind belső ellenségei részéről. Ünnepeyes komolysággal kérte a testvéreket, hogy éberren őrködjenek a rájuk

bízott szent kincs felett.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 394–395. o.; er. lapsz.)

Az apostoli figyelmeztetés mai aktualitása:

„Az Úrtól nyert világosságból tudom, hogy olyan emberek támadnak, akik fonák dolgokat beszélnek. Máris tevékenykednek, ki nem jelentett dolgokat szólnak, közönséges ügyekkel állítva egy szintre a szent igazságot. Elbizakodott képzelgéseikből teremtenek vitapontokat... Számíthatunk arra, hogy minden képtelenséget behoznak, és összekeverik a megbízható tanításokkal. Nekünk azonban világos lelki megkülönböztető képességgel, mennyei kenet segítségével kell különbséget tennünk szent és közönséges között...

Soha, de soha nem volt olyan idő, amikor az igazság az emberek romlott érvelése miatt többet szenvedett volna a helytelen vitatkozásoktól, mint ma, az utolsó napokban. Emberek tömegével hoztak be eretnkségeket, ezeket állítják Isten szavaként a nép elé. A népet megbűvöli a különös, az újszerű. Nincs bölcs tapasztalatuk, hogy felismerjék azoknak az elgondolásoknak a jellegét, amelyeket fontos dolgokként hirdetnek. Pedig ha valamit fontosnak, Isten szavának kiáltanak, ki, attól még nem lesz igazság. Nagyon rávilágít ez az istenfélelem alacsony szintjére a gyülekezetekben! Akik valami eredetit akarnak elővarázsolni, azok új, idegen, fonák elképzeléseket hirdetnek, s meggondolás nélkül lépnek elő ezekkel az ingatag elméletekkel, melyeket értékesként szóttek össze, s élet-halál kérdésként hirdetik... Isten hangját kijelentett igéjéből, a biztos prófétai beszédből kell hallanunk.” (Ellen G. White: *136/a sz. levél*, 1898.)

A fogoly Pál bizonyágtevése helytartók és királyok előtt

(Ap csel 21,27–28. fej.)

Bevezetés

Miért időszerű e téma számunkra? *„Helytartók és királyok elé visznek titeket érettem, bizonyságul őmaguknak és a pogányoknak. De mikor átadnak titeket, ne aggodalmaskodjatok, mimódon vagy mit szóljatok; mert megadatik nektek abban az órában, mit mondjatok. Mert nem ti vagytok, akik szóltok, hanem a ti Atyátnak Lelke az, aki szól tibennetek.”* (Mt 10,18–20)

1

Hogyan védekezett és egyúttal milyen tanúbizonyosságot tett Pál első ízben Antonius Félix helytartó előtt?

Ap csel 24,14–16.20–22 | Erről pedig vallást teszek neked, hogy én aszerint az út szerint, melyet felekezetnek¹ mondanak, úgy szolgállok az én atyáim Istenének, mint aki hiszek mindazokban, amik a törvényben és a prófétákban megíratk. Re-

1 Az eredeti görög szó jelentése: tan, tervtan, irányzat.

ménységem lévén az Istenben, hogy amit ők maguk is várnak, lesz feltámadásuk a halottaknak, mind igazaknak, mind hamisaknak. Ebben gyakorlom pedig magam, hogy botránkozás nélkül való lelkiismeretem legyen Isten és emberek előtt mindenkor... Avagy ők maguk mondják meg, vajon találtak-e bennem valami hamis cselekedetet, mikor én a tanács előtt álltam; hacsak ez egy szó tekintetében nem, amelyet közöttük állva kiáltottam, hogy a halottak feltámadása felől vádoltatom én tőletek e mai napon. Mikor pedig ezeket hallotta Félix, elhalasztotta dolgukat, mivelhogy tüzetesebb tudomása volt e szerzet² dolgai felől, és mondta: Mikor Lisiás ezredes megérkezik, dönteni fogok ügyetekben.

.....

.....

.....

Ap csel 24,14-ben Pál úgy fogalmaz, hogy aszerint az út szerint jár, amit „felekezetnek” (mai szóhasználat szerint inkább „szektának” fordítható) mondanak. Az Ábrahámától számítva csaknem 2000 éves zsidó valláshoz és a tömegekhez képest a kereszténység csupán egy új és kis vallási csoportosulás volt, ami sokak számára „bolondságot” vagy éppen „botránkozást” (1Kor 1,23) jelentő új tannal állt elő, miszerint a keresztre feszített Jézus Isten Fia volt, és feltámadt. Nem volt könnyű abban a korban ezt az üzenetet hirdetni. Mára a kereszt „szent jelképpé” vált, akkor azonban a legmegvetendőbb gonosztevők kivégzésének eszköze volt, ami a zsidók számára annál is botránkoztatóbb

2 „Ez út” felől olvasható az eredeti szövegben.

volt, mivel Mózes könyve szerint „átkozott minden, ami fán függ..” (5Móz 21,23) Ez is szerepet játszott abban, hogy a kereszténység mint „felekezet” vagy „szekta” vette kezdetét abban a korban. A másik különbséget is kihangsúlyozza Pál: „... mint aki hiszek mindazokban, amik a törvényben és a próféciaokban megíratnak.” Ő komolyan vette és elhitte az isteni kinyilatkoztatást, szemben azokkal a honfitársaival, akik a templomukban, a származásukban és a kiválasztottságukban hittek – csak hivatkozva Istenre, de nem keresve őt.

Antonius Félix 52–60-ig volt Júdea helytartója. A zsidók ügyvédjükkal, Tertullussal jelentek meg a helytartó előtt, aki hízlegéssel próbálta megnyerni őt. A hízlegő jelzők, melyekkel a helytartót Tertullus illette, ellentétben vannak azzal a sötét képpel, amelyet a történelmi feljegyzések rajzolnak Félixről. Tacitus úgy ír róla, mint aki „királyi hatalommal és rabszolga lelkülettel kormányzott” (Tacitus: *Annales*, XII. 54; Hist. V., 9.). Félix testvére Klaudius császár kegyeltje volt, ez nagyon elbizakodottá tette, ezért bátran követett el mindenféle törvényteleniséget. A zsidókkal való kegyetlenkedései, nevezetesen egy mézárálás miatt, amit az ő parancsára rendeztek katonái Cézaráában, feljelentés alapján Rómába idézték. Ezt követően különösképpen törekedett a zsidók kegyeinek elnyerésére, a velük való kiengesztelődésre.

„Az apostol komolyan, nyíltan és őszintén beszélt; szavaiból meggyőződés ereje áradt. Klaudius Lisiás Félixhez intézett levelében hasonló bizonyosságot tett az apostol viselkedéséről. Félix azonkívül sokkal jobban ismerte a zsidó vallást, mint ahogy azt sokan feltételezték. Ahogyan Pál a tényállást egyszerűen feltárta, ezáltal Félix mindinkább felismerte az indítékokat, amelyek a zsidókat ural-

ták, abbeli igyekezetükben, hogy az apostolt lázadással és árulással vádolják. A tisztartó nem járhatott kedvükben, hogy egy római polgárt igazságtalanul elítéljen; azonkívül nem is akarta Pált kiszolgáltatni nekik, hogy kihallgatás nélkül megöljék. Azonban Félix nem ismert magasabb indítóókot, mint az önérdeket. Dicséret és előmenetel iránti vágy képezte egyetlen életcélját. Attól való félelme, hogy a zsidókat megbántja, tartotta vissza, hogy igazságot szolgáltatasson Pálnak, akinek az ártatlanságáról teljesen meg volt győződve. Ezért elhatározta, hogy a tárgyalást elnapolja.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 422. o.; er. lapsz.)

Milyen reményteljesen indultak, és milyen szomorúan végződtek Pál személyes beszélgetései Félixszel és feleségével? Mi volt számukra elfogadhatatlan Pál bizonyágtevéseiben?

2

Ap csel 24,22–27 | Félix megparancsolta a századosnak, hogy Pált őrizze, de enyhébb fogságban legyen, és senkit ne tiltsanak el az övéi közül attól, hogy szolgáljon néki vagy hozzá menjen. Egynéhány nap múlva pedig Félix megjelent feleségével, Drusillával, aki zsidó asszony volt, maga elé hívatta Pált, és hallgatta őt a Krisztusban való hit felől. Amikor pedig ő igazságról, önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről szólt, megrémülve mondta Félix: Most eredj el, de amikor alkalmam lesz, magamhoz hívatlak téged. Egyszersmind pedig azt is remélte, hogy Pál pénzt ad néki, hogy őt szabadon bocsássa, ezért gyakrabban is magához hívatta őt, beszélgetett vele. Amikor pedig két esztendő elmúlt, Félix utóda Porcius Festus lett. A zsidóknak kedveskedni akart Félix, Pált fogságban hagyta.

.....
.....
.....

Félix felesége a Hasmonaeus királyi családból származó zsidó hercegnő, Drusilla volt. Ő annak az első Heródes Agrippának volt a leánya, aki kivégeztette Jakabot (Ap csel 12,1–2), és akit olyan megdöbbentő módon ért utol Isten büntető ítélete (Ap csel 12,18–23). Két testvére volt: II. Heródes Agrippa és Bereniké (vö. Ap csel 26. fej.). Drusilla Nagy Heródes és Mariamné (Heródes Hasmonaeus családból származó felesége) unokája volt, és Félix botrányos módon csalta el első férjétől, Azizus emesai királytól.

A helytartó, aki gyakorlott volt az igazságszolgáltatásban, láthatta a különbséget a zsidók alaptalan vádaskodása, illetve Pál nyugodt, méltóságteljes védekezése között, ami arra utalt, hogy tiszta a lelkiismerete. Noha meggyőződött Pál ártatlanságáról, nem mert szembeszállni a zsidókkal azzal, hogy felmenti őt, ezért továbbra is őrizetben hagyta, de feltűnően enyhe feltételek között.

„A zsidó hercegnő jól ismerte a törvény szentségét, azt a törvényt, amelyet oly szemérmetlenül áthágott, azonban előítélete a Golgotán szenvedett Emberfia iránt megkeményítette szívét az élet igéjével szemben. Viszont Félix lelkiismerete felébredt, be kellett ismernie, hogy Pál igazat beszél. A bűnnel terhelt múlt emlékei felidéződtek lelkében. Élesen, ijesztően vonultak el lelki szemei előtt ifjúkora titkai, telve borzalmakkal és vérontással. Látta sötét tetteinek szakadatlan láncolatát későbbi éveiben. Felismerte, milyen

kicsapongó, kegyetlen, ragadozó életet élt. Az igazság még sohasem hatolt ennyire szívéig, lelkét még sohasem fogta el ilyen rémület. Az a gondolat, hogy titkolt gonosztettei nyilvánvalók Isten szemei előtt, és hogy cselekedetei szerint veszi ítéletét, rémült félelemmel töltötte el.

Ahelyett azonban, hogy meggyőződése bűnbánatra vezette volna, inkább szabadulni igyekezett kellemetlen szemlélődéseitől. Pállal való beszélgetését félbeszakította. »Most eredj el – mondotta –, de mikor alkalmam lesz, magamhoz hívatlak téged.« (Ap csel 24,25)...» (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 425–426. o.; er. lapsz.)

Félix válasza sajnós azóta is sokakban megfogalmazódik:

„Kevesen elfogadták ugyan a kegyelem és a figyelmeztetés üzenetét, sokan azonban elutasították. További csoport azért nem fogadta el, mert keresztviseléssel jár. Ezek semleges álláspontra helyezkedtek, s azt gondolták, hogyha nem küzdenek az igazság ellen, akkor elég jól viselkednek, a fény azonban, melyet nem voltak készek elfogadni és megbecsülni, kialudt a sötétben. Azzal igyekeztek elcsitítani lelkiismeretüket, hogy így szóltak Isten Lelkéhez: „Most csak menj, alkalmas időben majd hívatni foglak.” Hanem az alkalmas idő sosem érkezett el. Elmulasztották a ragyogó alkalmat, amely soha többé vissza nem tért hozzájuk, mert a világ kizárta a világosságot, amit visszautasítottak. A világi élet érdekei és az izgalmas örömök varázslata leköti gondolataikat, szívüket, közben leghűbb barátjuk, az áldott Üdvözítő elutasítva és elfeledve áll.” (Ellen G. White: *Bizonyágtételek a gyülekezeteknek*, IV., 108. o.; er. lapsz.)

3

Milyen változást hozott Pál helyzetében az új helytartó, Porcius Festus kinevezése?

Ap csel 25,9–12 | Festus pedig a zsidóknak kedveskedni akarta felelt Pálnak: Akarsz-e Jeruzsálembé felmenni, és ott ítéltetni meg ezekről énelöttem? Pál azonban mondta: A császár ítélőszéke előtt állok, itt kell nékem megítéltetnem. A zsidóknak semmit sem vétettem, miként te is jól tudod. Mert ha vétkes vagyok, és valami halálra méltót cselekedtem, nem vonakodom a haláltól. Ha azonban semmi sincs azokban, amikkel ezek vádolnak engem, senki sem ajándékozhat oda engem azoknak. A császárra apellálok!

.....

.....

Pál két évig volt őrizetben, s ez idő alatt feltehetően találkozott hittestvéreivel. Félixet kegyetlensége miatt 60-ban visszahívták tisztségéből, ezért Pál ügyének lezárása az új helytartóra, Festusra maradt. A foglyokat ugyanis ítélet nélkül nem volt szabad két évnél tovább őrizetben tartani. Félixszel éles ellentétben állt utódja, a „nemes Festus” (lásd Pál megszólítását, Ap csel 26,25), aki 60–62-ig volt Júdea helytartója.

Milyen keserű lehetett azonban Pál számára, hogy politikai érdekből még ez az új helytartó is „odaajándékozna őt a zsidóknak”. Noha az új helytartó nem ismerte annyira a Pál elleni szélsőséges gyűlöletet, és ha nem is voltak olyan alantas indítékai, mint elődjének, mindazonáltal ő is alárendelte az igazságot a politikai érdekeknek. Pál világosan láthatta, hogy emberektől semmit sem remélhet, egyedül Istennél van számára segítség.

„A kihallgatás folyamán a vádlott nyugalma és nyíltsága egészen világosan bizonyította a zsidók állításainak valótanságát. Festus felismerte, hogy a vizsály tisztára a zsidó hitpontok körül forog, és hogy alapjában véve a Pál elleni vádak, még ha bebizonyíthatók volnának is, semmi olyat nem tartalmaznak, ami halálos ítéletre vagy csak börtönbüntetésre okot szolgáltatna. Azt is tisztán látta azonban, hogy milyen vihar, milyen felháborodás törne ki, ha Pált nem ítélné el vagy nem szolgáltatná ki nekik. Mivel tehát »a zsidóknak kedveskedni akarván«, Pálhoz fordult, megkérdezte, hajlandó-e védelme alatt Jeruzsálemben menni, hogy ott a Magas Tanács előtt kihallgassák.

Az apostol jól tudta, hogy nem várhat igazságos ítéletet attól a néptől, amely gonosztettei által Isten haragját hívja ki. Tudta, hogy Illés prófétához hasonlóan, nagyobb biztonságban van a pogányok között, mint azok között, akik elvetették a menny világosságát, és megkeményedtek az evangéliummal szemben. Kifáradt már a vizsálykodásban. Élénk természete nehezen tudta elviselni az ismételt huzavonát és a tárgyalások halasztgatását, valamint a bebörtönözést. Ezért elhatározta, hogy római polgárt megillető kiváltságával élni fog, és fellebbez a császár ítélőszékéhez...

Festus nem tudott a zsidók összeesküvéséről Pál ellen, ezért igen meglepte a vádlott fellebbezése a császár ítélőszékéhez. Az apostol kívánsága tehát véget vetett minden további tárgyalásnak...” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 429–430. o.; er. lapsz.)

„A császárhoz való fellebbezést nem minden esetben fogadták el. Ezért értekezett előbb Festus is tanácsosaival, s csak ez-

után jelentette ki, hogy elfogadja Pál fellebbezését. Valójában az apostol esete nem is fellebbezés volt, hanem »provocatio«. Fellebbezés az, amikor egy alacsonyabb fokú bíróság döntését (amely még nincs végrehajtva) valaki nem fogadja el. A »provocatio« pedig azt jelenti, hogy az a bíróság, amely előtt áll valaki, illetéktelen az ügyben, és a vádlott az illetékes bíróság döntését kéri. Pál ügye ettől kezdve már a császári ítélőszékhez tartozott.” (Gyürki, i. m., 254. o.)

A vádat azonban pontosan meg kellett indokolni, ezért Festus II. Agrippa királyt hívta segítségül, aki nővérével, Bereníkével együtt éppen Cézareába érkezett Festushoz. II. Agrippa a zsidó vallással kapcsolatos kérdések szakértőjének számított.

4 *Hogyan tett bizonyosságot Pál az egybegyűlt előkelőségek – Festus, Agrippa és Bereníké – előtt?*

Ap csel 26,24–29 | Amikor pedig ezeket mondta a maga mentségére, Festus nagy fennszóval mondta: Bolond vagy te, Pál! A sok tudomány téged örültségbe visz. Ő pedig mondta: Nem vagyok bolond, nemes Festus, hanem igaz és józan beszédekot szólok. Mert tud ezekről a király, akihez bátorságosan is szólok, mert éppen nem gondolom, hogy ezek közül előtte bármi is ismeretlen volna, mert nem valami zugolyában lett dolog ez. Hiszel-e, Agrippa király, a prófétáknak? Tudom, hogy hiszel. Agrippa pedig mondta Pálnak: Majdnem ráveszel engem, hogy keresztyénné legyek. Pál pedig monda: Kívánnám Istentől, hogy necsak majdnem, hanem nagyon is, necsak te, hanem mindazok is, akik ma engem hallgatnak, lennétek olyanok, aminő én is vagyok, e bilincsektől megválva.

A teljes szakasz: **Ap csel 26. fejezet.**

.....
.....
.....

II. Heródes Agrippáról és testvéréről, Berenikéről van szó az igeszakaszban, I. Heródes Agrippa (az Ap csel 12. fejezetében szereplő Heródes) fiáról és leányáról. II. Heródes Agrippa (50–100) kisebb területen uralkodott a Libanon vidékén. A rómaiaktól megkapta a főpap kinevezésének jogát, így mintegy a zsidóság védnökének számított. Később Fülöp negyedes fejedelem országát is neki adták a rómaiak, valamint annak szomszédos területeit is.

„Pál emlékezetében bizonyára föllevenedett a nevezetes prófécia, amikor a királyi vendégek előtt lehetőséget kapott a védekezésre – illetve, ahogyan ő hitben azonnal értelmezte: a bizonyágtevéésre: »hordozni fogja az én nevemet... királyok... előtt.« (9,15) Noha nem feltétlenül láncok között kellett ennek beteljesednie, Pált mégis boldoggá tette az a tudat, hogy Isten tervei mindenképpen megvalósulnak a rosszat is jóra fordító isteni kegyelem folytán.

Pálnak láthatóan nem az volt a fontos, hogy önmagát védje. Az előkelő társaság tagjai szegény, elveszett lelkek voltak számára, akiknek a megmentésére szívből vágyakozott. Ezért védekezés helyett bizonyágtevéésre használta fel ezt az alkalmat.

Ismét elbeszélte saját megtérése tapasztalatát, elmondta, hogy »mennyei látás« változtatta meg gyökeresen gondolkodását és életét. Tanúsította, hogy üzenetének lényege a bűnbánatra, megtérésre és megtéréshez illő cselekedetekre hívás volt, a Jézus Krisztusban való hit által. Amit pedig Krisztus felől hirdet, az

semmivel sem több és más, mint a mózesi és prófétai jövendölések beteljesedése. Rámutatott arra, hogy az általa hirdetett evangélium reménység az egész világnak és minden embernek, mert Krisztus feltámadása a halottak feltámadásának nagy ígérete, és a feltámadt és közbenjáró Krisztus világosságot hirdet az összes pogány népnek csakúgy, mint Izraelnek.

A helytartó elismerte Pál beszédének logikáját és ékesszólását, de bizonyára ingerelte, hogy szokatlan, lelkiismeretet nyugtalanító igazságokat hall. Ezenkívül pedig Pál a halottak feltámadásának „képtelenségét” is említette. Ezért elvágta a beszéd fonálát közbekiáltásával.

Pál válasza nemes és bölcs volt: „Igaz és józan beszédeknek” nevezte az evangélium tanításait, és hivatkozott arra, hogy valóságos és ismert történelmi tények azok, amelyeket Krisztus életével, halálával és feltámadásával kapcsolatban említett.” (Vankó Zsuzsa, i. m., 72–74. o.)

Agrippa megjegyzése – „majdnem ráveszel engem, hogy kereszténnyé legyek” – kétségtelenül nem ironikus, hanem azt fejezi ki, hogy mély hatást gyakoroltak rá Pál szavai. Ő sem jutott el azonban a keresztény hit elfogadásáig. A kihallgatás nyomán Pált ártatlannak ítélték, és minden bizonnyal kedvező kísérő levelet írtak, amivel azután Rómába küldték. Az apostolt Lukács is elkísérte római útjára.

„Agrippa mélyen megrendülve, pillanatokra megfeledkezett környezetéről, valamint magas állásáról. Csak az elhangzott igazságra gondolt, az egyszerű foglyot mint Isten küldöttét látta maga előtt, s önkéntelenül válaszolta: »Majdnem ráveszel engem, hogy kereszténnyé legyek.«

...Festus, Agrippa és Bernicé igazságos ítélet alapján hordhatták volna azokat a bilincseket, amelyeket az apos-

tolra vertek. Valamennyien súlyos bűnöket követtek el. Ezek a törvénytörők ezen a napon hallottak Krisztus engesztelő áldozatáról, amelyet Isten nekik is felkínált. Egyik közülük majdnem hajlott arra, hogy elfogadja a felkínált kegyelmet és bűnbocsánatot. Azonban Agrippa is elvetette a felajánlott irgalmat, és vonakodott a megfeszített Megváltó keresztyét elfogadni.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 438. o.; er. lapsz.)

Hogyan zajlott le Pál Néro előtti másodszori kihallgatása, amelyről Lukács már nem tudósít, de Pál utal rá levelében?

5

2 Tim 4,15–17 | Első védekezésem alkalmával senki sem volt mellettem, sőt mindnyájan elhagytak, ne számíttassék be nekik. De az Úr mellettem állott, és megerősített engem, hogy teljesen bevégezzem az igehirdetést, hogy hallják meg azt az összes pogányok, és megszabadultam az oroszlán szájából.

.....
.....
.....

Pál kétszer állt Néro ítélőszéke elé. Első római fogsága (60–62) meglepő módon még szabadon bocsátásával végződött.

„A császártól, akire Pál hivatkozott, nemigen várható igazságos ítéletet. Néro életmódja züllöttebb, jelleme elvetemültebb volt, mint valamennyi elődjéé; sőt fokozott kegyetlenkedéseket hajtott végre. A kormányzatot nála

erőszakosabb uralkodóra már nem lehetett volna bízni. Uralkodásának első esztendejében fiatal mostohaöccsét, a jogos trónörököszt mérgeztette meg. Néro azután fokról fokra süllyedt, mind mélyebbre a bűnök és gonosztettek posványában, míg saját édesanyját és azután feleségét is meggyilkolta. Nem volt olyan gaztett, amelyre képes ne lett volna, vagy olyan jellemtelenség, amelyre nem lett volna kapható. Minden nemesen érző lélekben csak undort és megvetést keltett...

Emberi megítélés és mérlegelés szerint ilyen bíró előtt Pál halálos ítélete teljesen biztos volt. Az apostol azonban tudta, hogy addig, amíg Istenhez hű marad, nincs mitől félnie. Isten, aki megőrizte a múltban, megóvhatja most is a zsidók gyűlölete és a császár hatalma elől.

És valóban, Isten megoltalmazta szolgáját. Pál kihallgatásakor az ellene felhozott vádak nem tudták bizonyítani. Az általános várakozás ellenére, jellemével össze nem egyeztethető igazságérzettel Néro kijelentette, hogy a fogoly ártatlan! Az apostol béklyóit leoldozták, ismét szabad emberré lett..." (Ellen G. White: *Az apostolok története*, Szabادلábon c. feje.)

Amikor ismét bevádolták és börtönbe vetették (64/65-ben; esetleg 67-ben) újra kihallgatásra került Néro elé. Erről az eseményről számol be Pál az idézett igeszakaszban.

„Midőn [másodszor] idézték Pált Néro elé kihallgatásra, csak halálos ítéletre volt kilátása. Az a súlyos bűn, amellyel vádolták, valamint a keresztényekkel szemben tanúsított gyűlölet, nem nyújtott reményt ügyének kedvező kimenetelére.

A görög–római jog szerint a vádlott védőügyvédet fogadhatott, aki ügyét a törvényszék előtt képviselte. Az érvelések súlya, bizonyítékok, szenvedélyes szónoklatok, kérelmek, könyörgések és könnyek hatása alatt a védőnek gyakran sikerült kedvező ítéletet alkalmazni védence részére, vagy legalábbis az ítélet súlyosságát enyhíteni. Azonban, amikor Pált Néro elé idézték, ügyét mint tanácsadó vagy védő, senki sem merte elvállalni; egyetlen barátja sem volt jelen, aki összefoglalta volna az ellene felhozott vádak vagy a védelmére felhozott bizonyítékokat. A római keresztények között nem volt egyetlenegy sem, aki ebben a nehéz órában mellé álljon... Pál [azonban] még egyszer alkalmat nyert, hogy a csodálkozva figyelő tömeg előtt a kereszt zászlaját fennen lobogtassa... Ékesszólással és erővel tárja hallgatósága elé az evangélium igazságait.” (Elen G. White: *Az apostolok története*, Néro ítélőszéke előtt c. fejj.)

„Pál Néro előtt – micsoda ellentét! A gögös uralkodó – előtte pedig Isten gyermeke, aki hitéért felel. Néro a világi hatalom, tekintély és gazdagság csúcspontját érte el, de egyszersmind a bűn és gonoszság mélységét. Hatalma és nagysága egyedülálló volt. Tekintélyét senki sem vitathatta, sem akaratának nem állhatott ellen. Fejedelmek koronáikat rakták lábaihoz. Hatalmas seregek meneteltek parancsára. Flottájának zászlói győzelmet hirdettek. Szobra ott díszelgett a törvényszékek termeiben, és a szenátorok rendeletei, a bírák határozatai akaratát visszhangozták. Milliók hajoltak meg engedelmesen parancsai előtt. Neve megremegettette az egész világot. Kegyét veszteni annyit jelentett, mint elveszteni vagyont, szabadságot és életet. Sőt pillantásától jobban féltek, mint a dögvéstől.

Az agg fogoly pénztelenül, barátok, tanácsadók nélkül állt ott Néró előtt. Róma császára előtt, akinek arcvonásaira a benne dúló gyalázatos szenvedélyek ültek ki. Pál élete szegénység, önmegtagadás és szenvedés volt. Annak ellenére, hogy ellenségei megrágalmazták, szidalmazták, meg akarták félemlíteni, mégis bátran emelte magasra a kereszt zászlaját. Mint Mestere, hontalan vándor volt ő is, és hozzá hasonlóan életét embertársai boldogítására szentelte. Hogy is érthette volna meg, hogyan is méltányolhatta volna Néró, ez a szeszélyes, szenvedélyes, bűnös zsarnok Isten e fiának jellemét és indítékait?

...Midőn a börtönajtó bezárult Isten követe mögött, Róma császára előtt is örökre bezárult a bűnbánat kapuja. A mennynek egyetlen fénysugara sem hatolt át többé lelke sötétségén, amely körülvette. Isten megtorló ítéletei csakhamar utol is érték.” (Ellen G. White: *Az apostolok története*, 585–487, 492–496. o.; er. lapsz.)

6

Hogyan teljesedett be Jézus jövendölése a kereszténység története során, és hogyan fog beteljesedni a jövőben?

Lk 21,12–15 | De mindezek előtt kezüket rátok vetik, és üldöznek titeket, adván a gyülekezetek elé, és tömlöcökbe és királyok és helytartók elé visznek az én nevemért. De ebből nektek lesz tanúbizonyságotok. Tökéljétek el azért szívetekben, hogy nem gondoskodtok előre, hogy mit feleljetek védelmetekre: Mert én adok nektek szájat és bölcsességet, melynek ellene nem szólhatnak, sem ellene nem állhatnak mindazok, akik magukat ellenetekbe vetik.

„Az üldözés következtében a világosság terjed. Krisztus szolgálói a világ nagy emberei elé hurcoltatnak, akik enélkül talán sohasem hallhatnák meg az evangéliumot. Az igazságot tévesen mutatják be ezeknek az embereknek. Krisztus tanítványainak hitét illetően hamis vádakra hallgatnak. Gyakran egyetlen lehetőségüket, hogy megismerjék az igazság valódi jellegét, azok tanúságtétele jelenti, akik hitükért próbára tétettek. Az ilyen embereknek a vizsgálat során válaszolniuk kell, bíráik hallgatják a hordozott bizonyágtételt. Isten szétosztja kegyelmét vészhelyzetben levő szolgálói közt.” (Ellen G. White: *Jézus élete*, 354. o.; er. lapsz.)

Tanulságos Luther tapasztalata:

„Luther végre a tanács előtt állt. A császár a trónon ült. A birodalom legjelesebb személyiségei vették körül. Soha ember nem jelent meg ennél impozánsabb gyülekezet előtt, mint amely előtt Luther Mártonnak kellett hitéért kiállnia. A pusztá tény, hogy megjelent, már maga jelentős győzelem volt a pápaság felett. A pápa elítélte ezt az embert, és ő most a törvényszék előtt állt, amely ezzel a tettel a pápa fölé helyezte magát. A pápa egyházi büntetéssel sújtotta Luthert, és kizárta minden emberi társadalomból. Ennek ellenére ez a törvényszék tisztelettel megidézte, és a világ legtiszteletreméltóbb gyűlése fogadta. A pápa örök

hallgatásra ítélte, és most szólni készült a keresztény világ legtávolabbi részeiből összehívott figyelmes hallgatók ezrei előtt. Tehát Luther közreműködésével óriási fordulat történt. Róma ereszkedett le trónjáról, és egy szerzetes hangja volt az, ami megalázta.

E hatalmas és előkelő gyűlés előtt az alacsony származású reformátor elfogódottnak és zavartnak látszott. Számos fejedelem, látva izgatottságát, odament hozzá, és egyikük ezt súgta: »Ne félj azoktól, akik a testet ölik meg, mert a lelket meg nem ölhetik!« Egy másik ezt mondta: »Amikor helytartók és királyok elé visznek titeket érettem, megadja nektek a ti Atyátok Lelke, mit mondjatok.« A világ nagyjai így tolmácsolták Krisztus szavait, hogy erősítsék Isten szolgáját a próba idején. Luthernak közvetlen a császár trónja elé kellett állnia.” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*, 155. o.; er. lapsz.)

„Ha eggyé válunk Krisztussal, miként Ő is egy az Atyával, akkor az Atya úgy szeret bennünket, mint Fiát. Nekünk is részünk lehet abban a segítségben, mint Krisztusnak, erőt kaphatunk minden veszély elhordozására, hiszen Isten a mi védőpajzsunk és oltalmunk. Minden oldalról körülvesz bennünket, és nem kell azon gondolkodnunk, hogy mit mondjunk majd akkor, amikor uralkodók és világi hatalmasságok elé állítanak. Segítsen most minket Isten, hogy Jézus lábaihoz jöjjünk, és tőle tanuljunk, mielőtt mások tanításába kezdünk!” (Ellen G. White: *Szemelvények*, I. köt., 416. o.; er. lapsz.)

JÚLIUS • *Igék minden napra*

1. szerda	1Kor 12,4–6	
2. csütörtök	1Kor 3,5	
3. péntek	2Kor 4,6	Napnyugta: 20.44
4. szombat	1Kor 12,7–8	
5. vasárnap	1Kor 12,9	
6. hétfő	Zsid 11,32–34	
7. kedd	2Tim 4,2	
8. szerda	1Kor 14,15	
9. csütörtök	Jak 5,14–15	
10. péntek	Mk 1,32–34	Napnyugta: 20.40
11. szombat	Lk 5,13–14	
12. vasárnap	Mt 7,22–23	
13. hétfő	Jel 14,12	
14. kedd	Ap csel 2,5–8	
15. szerda	1Kor 14,9–11	
16. csütörtök	1Kor 14,26	
17. péntek	1Kor 12,31	Napnyugta: 20.35
18. szombat	2Móz 35,30–31	
19. vasárnap	1Sám 16,7	
20. hétfő	Mk 13,34	
21. kedd	Mt 25,14–15	
22. szerda	1Tim 4,12–14	
23. csütörtök	Jn 4,39–42	
24. péntek	2Tim 1,5	Napnyugta: 20.28
25. szombat	2Tim 2,15	
26. vasárnap	Ap csel 20,19–20	
27. hétfő	Eféz 4,11–13	
28. kedd	Mt 25,20–21	
29. szerda	Jak 1,5	
30. csütörtök	1Kor12,11	
31. péntek	1Tim 1,12–14	Napnyugta: 20.19

AUGUSZTUS • *Igék minden napra*

1. szombat	2Tim 3,16	
2. vasárnap	2Pt 1,19	
3. hétfő	2Pt 1,21	
4. kedd	Zsid 1,1–2	
5. szerda	2Móz 3,2	
6. csütörtök	2Kor 12,1–2	
7. péntek	Lk 1,1–3	Napnyugta: 20.08
8. szombat	1Jn 1,3	
9. vasárnap	2Kor 2,4	
10. hétfő	Józs 24,15	
11. kedd	Jel 21,5	
12. szerda	Dn 9,23	
13. csütörtök	Eféz 1,17	
14. péntek	Eféz 2,20	Napnyugta: 19.57
15. szombat	2Pt 1,16	
16. vasárnap	Ap csel 20,28–30	
17. hétfő	2Pt 3,15–16	
18. kedd	2Pt 2,1	
19. szerda	Péld 9,10	
20. csütörtök	Ap csel 10,38	
21. péntek	Jel 10,11	Napnyugta: 19.44
22. szombat	Mt 9,35–36	
23. vasárnap	Mt 14,15–16	
24. hétfő	1Tim 6,18–19	
25. kedd	1Pt 5,2–3	
26. szerda	1Jn 2,14	
27. csütörtök	1Jn 1,5–7	
28. péntek	Péld 3,6	Napnyugta: 19.31
29. szombat	2Tim 4,6–8	
30. vasárnap	Jel 14,13	
31. hétfő	2Jn 8–9	

SZEPTEMBER • *Igék minden napra*

1.	kedd	Zsid 11,5	
2.	szerda	1Móz 7,1	
3.	csütörtök	1Móz 15,1,5–6	
4.	péntek	1Móz 45,7–8	Napnyugta: 19.17
5.	szombat	2Móz 3,11–12	
6.	vasárnap	Józs 1,5	
7.	hétfő	Bír 5,1–2	
8.	kedd	Bír 6,14–16	
9.	szerda	1Sám 3,19–20	
10.	csütörtök	2Sám 23,1–2	
11.	péntek	1Kir 3,7–9	Napnyugta: 19.03
12.	szombat	1Kir 18,21	
13.	vasárnap	2Kir 2,9	
14.	hétfő	Ésa 6,9–10	
15.	kedd	Jer 1,4–5	
16.	szerda	2Kir 22,13	
17.	csütörtök	Dn 2,48	
18.	péntek	Eszk 4,13–14	Napnyugta: 18.49
19.	szombat	Neh 8,8–9	
20.	vasárnap	Ezsdr 5,1–2	
21.	hétfő	Jn 1,22–23	
22.	kedd	Lk 4,18–19	
23.	szerda	Ap csel 4,33	
24.	csütörtök	Ap csel 6,8	
25.	péntek	Ap csel 8,29–30	Napnyugta: 18.43
26.	szombat	Ap csel 9,36	
27.	vasárnap	Ap csel 26,16	
28.	hétfő	2Tim 4,1–2	
29.	kedd	Rm 16,3–4	
30.	szerda	Jel 1,9	